

Naročnina
Dnevna izdaja
za kraljevino Jugoslavijo
mesečno 25 Din
polletno 150 Din
celoletno 300 Din
za inozemstvo
mesečno 40 Din
nedeljska izdaja
celoletno v Jugoslaviji 120 Din, za inozemstvo 140 Din

SLOVENECE

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Ceneoglasov
1 stolp. peti-vrsta
malloglasov po 150
in 2 D, večji oglasi
nad 45 mm višine
po 3 in 4 Din, v
uredniškem delu
vrstica po 10 Din
Pri večjem q
naročilu popust
Izide ob 4 zjutraj
in en pondeljek
in četrtek po prežniku

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III
Rokopisi se ne vračajo, nevrnjeni
pisma se ne sprejemajo. Uredništva
telefon št. 2050, upravnistva št. 2328

Informativen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ulici št. 6 v Celovcu
račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349
za inzerate, Sarajevski št. 7563, Zagreb
št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Pol stoletja kulturnega dela

Silen razmah, ki ga je zavzelo slovensko katoliško gibanje v zadnjem polstoletju, so pripisovali njegovi nasprotniki radi vsem mogočim in nemogočim vzrokom in vplivom, samo tega navadno ni hotel priznati nihče, da je bil le plod — ogromnega, intenzivnega, požrtvovalnega in nesebičnega pozitivnega dela njegovih pionirjev za široke plasti slovenskega ljudstva. Če pogledamo nazaj v dobo taborov: tedajni besedniki našega naroda so znali prirejati plamteče manifestacije, govoriti sijajne govore in izdajati ognjevit manifeste, toda — jedro slovenskega naroda, kmet, je drvel v vedno večjo gospodarsko krizo, oduševstvo je upropastilo na tisoče slovenskih domov, za kulturni napredek slovenskega ljudstva se ni zmenil nihče, knjižna produkcija je bila minimalna, slovenskega založništva, izvenših Smohorske družbe, nobenega, gospodarske organizacije nobene, itd. itd. Kaj je tedaj naravnost kot to, da so nam kljub sijajno uspešnim taborom širom slovenske zemlje v sedemdesetih letih Nemci z lahkoto iztrgali zopet vse postojanke, ki smo jih imeli že v rokah od kranjskega deželnega zbora preko ljubljanske trgovske in obrtne zbornice prav do samega — ljubljanskega občinskega sveta. In kaj je dalje naravnost kot to, da je postal naš človek iz neustreženega manifestanta konec šestdesetih let že v naslednjem desetletju zopet le — uboga para, trepetajoča pred vsakim nemškutarskim pisarjem na okrajnem glavarstvu.

In v tedanjih »gnilih in strahopetnih časih«, kakor jih je nazval veliki slovenski kulturni delavec Fr. Levstik, je prišel v Ljubljano skromen podeželski duhovnik Jos Jerič, vzpodbujen po neutrudnih klicih velikega kladivarja Luke Jerana, ter začel graditi temelje stavbe, ki je v poznejših desetletjih narasla v tako mogočen dom ogromne večine slovenskega naroda in ki se ji pravi slovensko katoliško gibanje. In prvi kvader, položen v to stavbo, je bil kulturnega značaja — Katoliška bukvarna, današnja Jugoslovanska knjigarna.

Na drugem mestu sta popisana zgodovina in polstoletno delo tega, za kulturno zgodovino vsega našega naroda in za zgodovino slovenskega katoliškega gibanja še posebej prevažnega zavoda. Na tem mestu se nam zdi potrebno, da podčrtamo predvsem dve dejstvi, ki jih ne bo mogel in smel prezreti noben slovenski kulturni zgodovinar, ker sta ozko združeni z vsem preporodom in silnim vsestranskim razmahom, ki ga je doživel naš mali narod tekom zadnjega polstoletja. Do ustanovitve Katoliške bukvarne Slovenci modernega knjigotrštva sploh nismo poznali. Res je, da je delovalo tedaj po naših mestih nekaj nemških knjigotrških branjarij, ki so tu in tam založile tudi kako slovensko knjigo, toda sistematično sta gojili našo tiskano besedo le Slovenska Matica in Družba Sv. Mohorja, ki sta imeli v svojih članih zagotovljeno že določeno število odjemalcev; za zasebno podjetnost ni bilo v tedanjih žalostnih časih na tem polju nobenega upanja na uspeh. Katoliška bukvarna — Jugoslovanska knjigarna, prvo slovensko zasebno knjigotržko in založniško podjetje, je prebilo led. Res je, da je bilo na zunaj v prvem četrtstoletju njeno delo še jako skromno, toda imela je tudi prebroditi vse težave, ki so združene s takim pionirstvom, saj ni bilo tedaj še ne slovenskega knjigotrškega okolja, ne primerne kroga gotovih odjemalcev, ki bi omogočali podjetju življenje. Oboje je bilo treba šele vzgojiti in ko je izvršila naša jubilejntinja to, je razvila pod vodstvom njenega še sedanjega ravnatelja Iv. Mesarja delavnost, kakršne pač ne more pokazati nobeno slično podjetje na Slovenskem. Okroglo tisoč najrazličnejših publikacij v skoraj tri milijone izvodih, to je bilanca njenega dela samo v drugem četrtstoletju in to pri tako majhnem narodu. Kdor se zaveda, da je vsaka knjiga kulturni dokument, bo tudi znal ceniti ogromno kulturno delo, ki ga je izvršila naša knjigarna s tem med slovenskim narodom. Velik del vse slovenske knjižne produkcije je najtesneje zvezan z imenom naše jubilejntinje. Pri tem pa niti ne upoštevamo indirektnega kulturnega dela, ki ga je izvršila, saj so n. pr. ravno njene zbirke ljudskih iger razširile in dvignile dramatik po deželi, kakor vidimo le pri malokaterem narodu. In le kulturno delo ustvarja trajne vrednote.

Skoro prav nič ne ve mlada naša generacija tudi o tesni zvezi, ki je med našo jubilejntinjo in slovensko srednjo šolo. Desetletja se je velik del naporov slovenske parlamentarne delegacije izživil v Sisifovih bojih za slovensko srednjo šolo. Vse vprašanje je teklo v stalnem krogotoku, iz katerega ni bilo izhoda: vlada se je izgovarjala, da je poslovenjenje srednjih šol nemogoče, ker ni knjig, Slovenci smo pa trdili, da knjig ni

Naš prvi ban v Ljubljani

Sprejem na kolodvoru — Njegova izjava »Slovenca«

Ljubljana, 19. oktobra.

Z jutranjim brzovlakom je prispel v Ljubljano naš prvi ban g. ing. Dušan Sernec. Bival je več dni v Belgradu, kjer je bil sprejet v avdienci od Nj. Vel. kralja, predsednika vlade g. generala Petra Živkovića ter obiskal po položeni prisegi tudi vse ministre. O njegovem bivanju objavljajo neki časopisi izjave, ki niso povsem točne, kar je povsem razumljivo, ker so samo reprodukcija prijateljskega razgovora z nekaterimi časnikarji.

Na ljubljanskem kolodvoru so našega bana sprejeli: komisar oblastne skupščine ljubljanske dr. Marko Natlačen, namestnik ljubljanskega velikega župana dr. Andrejka, zastopniki naših kulturnih in narodnih organizacij ter številni osebni prijatelji.

Ban dravske banovine g. ing. Dušan Sernec je po svojem prihodu sprejel urednika »Slovenca«. Kakor vedno ljubezniv in posebno častnikarjem naklonjen, nam je dal sledečo izjavo:

Počastitev spomina Vl. Gortana

Zadušnica in žalno zborovanje v Belgradu — Brzjavke nemške lige v Jugoslaviji in dr. Krafiča

Belgrad, 19. oktobra. (Tel. »Slov.«) Danes ob 11 se je vršila ob izredno veliki udeležbi v katoliški cerkvi v Krunski cerkvi maša zadušnica za ustreljenim Vladimirjem Gortanom. Točno ob 11 je bila katoliška cerkev napolnjena polna slušateljev univerze in ostalega občinstva. A ne samo cerkev, temveč tudi prostor pred njo in deloma ulice ob vhodu v cerkev so bile napolnjene ljudstva. V cerkvi se je slišalo pritajeno vzdihovanje ob grobni tišini.

Po cerkvenem obredu se je vršil na prostoru pred cerkvijo kratek sestanek, ki so ga priredili člani akademskega društva »Pobratimstvo«, kjer je bilo par govorov. Prvi je govoril v imenu »Pobratimstva« akademik Bilbija, ki se je v toplih besedah spomnil duše Vladimirja Gortana. Naša bolest je nepopisna in neizrečena. V njej smo vsi edini, ki tugujemo za ubogim sinom tužne Istre. Prosil je navzoče, naj nikoli ne pozabijo junaka Vladimirja Gortana. Za njegovim kratkim mgovorom je nastopil še akademik Bošković, ki je rekel, da je trdno prepričan, da je tolnač trenutnih in daljnih čuvstev vseh navzočih, če trdi, da bomo že znali braniti svoje najsvetejše pravice. Za Boškovićem je govoril Nikolo Vojvodić, ki je primerjal slučaj Sacco in Vanzetti s slučajem Vladimirja Gortana. Ko je bilo treba justificirati dva navadna italijanska zločince Sacco in Vanzetti, se je dvignila vsa Evropa v njuno obrambo. Danes pa, ko je padel popolnoma nedolžen naš brat, sin Istre, se skoro nihče ne dvigne. Vojvodić je pozval svoje vseučiliške tovariše, naj bodo s svojim delom tolmači svojega naroda in naj ob tej žalni manifestaciji ohranijo dostojanstvo akademskega stanu.

»Šele davi sem dopotoval v Ljubljano in sem zelo vzradoščen nad prisrčnim sprejemom in obenem nad dejstvom, da je bil akt 3. oktobra od vseh tako iskreno pozdravljen.

Že samo to dejstvo nam vpliva najboljše nade na lepšo bodočnost našega naroda in naše države, za čije interese bom tudi na svojem novem mestu z vsemi silami deloval. Cilj nas vseh je in mora biti popolna konsolidacija Jugoslavije. Pri takem delovanju se moramo predvsem zaupati modrosti Nj. Vel. kralja in zdravi zavesti in moči našega naroda.

O podrobnostih svojih načrtov ne govorim, ker nikdar ni bila moja navada javno razvijati obširne programe. Delovanje vsakega javnega funkcionarja naj se vedno presoja šele po njegovem delovanju, ne pa po predhodnih izjavah.

Jaz prevzamem svoje funkcije, čim prej, ker nimam v vse potrebne instrukcije od vlade; nato pa odločno in krepko na delo za našo Jugoslavijo!«

Za njim je še govorila gospa Bogumila Volević, ki je bila svojačasno učiteljica v Sloveniji.

Po kratkem mitingu pred katoliško cerkvijo se je mirno razvil sprevod na univerzo, kjer je bila glavna dvorana mahoma polna akademске mladine. Zborovanje se je začelo s pesmijo »Hej Slovani«, z vzkliki »Živela Jugoslavija« in »Slava Vladimirju Gortanu«. Nato je imel akademik Milorad Drašković izredno temperamenten govor o ideji jugoslovanskega edinstva in o krivicah, ki jih mora trpeti jugoslovanski živelj. Govoril je še Živojin Vorkapić, nakar je bila prebrana brzjavka Lige Nemcev v Jugoslaviji, ki se glasi:

»Spoštovana gospoda! Liga Nemcev kraljevine Jugoslavije za Društvo narodov in zblizanje narodov, globoko pretresena nad smrtno obsodbo mučenika iz Pulja, Vas prosi, da izvolite sprejeti izraze njenega najiskrenejšega sožalja. Nemci naše kraljevine so solidarni z Vami in izražajo vsi skupaj svoje sožalje. Glavni tajnik Georg Gross.«

Brzjavko z isto vsebino je sprejelo tudi društvo »Pobratimstvo«. Na tej je bil podpisan dr. Stefan Krafič in Johann Keck.

Z zborovanja so bile odposlane brzjavke: »Z zborovanja akademikov belgradskega vseučilišča Vas pozdravljamo s tem, da izražamo dostojen spomin žrtvi jugoslovanske ideje Vladimirju Gortanu.«

Ulica Vladimirja Gortana

Kakor poroča »Politika«, je sklenil občinski svet v Nišu, da imenuje novo otvoreno ulico na trgu Mladena Popovića, ki vodi od Nišave do Šumadinacke ulice, za »Ulico Vladimirja Gortana«.

Gortan - nacionalni junak ko Battisti

Sodba francoskega poluradnega lista »Tempsa«

Pariz, 19. okt. AA. Dočim objavljajo pariški listi poročila iz Rima in Belgrada o usmrtni jugoslovanskega omladinca Vladimirja Gortana brez posebnih komentarjev, priobčene »Temps«, ki je v najtesnejših stikih s francoskimi uradnimi krogi izpod peresa Pavla Louisa obširen članek s tehničnim komentarjem. Louis ugotavlja, da je ta usmrtni izjava, kakor je bilo pričakovati, razburjenje ne samo v Jugoslaviji, temveč po vsem svetu. Vdružit so izredna sodišča fašistične Italije izrekla smrtno obsodbo, a Mussolini in kralj sta odbila, da bi se poslužila svojih pravic pomilostitve. To je znak slabosti, ker se mora fašizem posluževati sile, da se obdrži na kr-

milu. Louis zatem predočuje ves potek dogodkov, pri katerih je padel en fašist in dokazuje, kako netočne so italijanske verzije, da bi bil Gortan nastopal v službi Jugoslavije ter skušal odcepiti Istro in Julijsko krajino od Italije v korist Jugoslavije. Italija je s službenega mesta podtaknila Gortanu tako težnjo, da bi s tem zastrašila nasprotnike fašizma in slovenske manjšine v lastni državi, katerim, čeprav tvorijo več sto tisoč ljudi, še vedno ni priznala niti najmanjše manjšinske pravice. Čudno je, da trepeče Mussolinijeva diktatura, ki trdi, da je tako silna in čvrsta, za svojo bodočnost in da se mora navzlic temu, da je dozdeven gospodar situacije, na pod-

preko katerih ne bo mogel in smel noben zgodovinar slovenskega šolstva, kajti tudi v tem pogledu je ime Jugoslovanske knjigarne za večne čase tesno zvezano z vso našo kulturno zgodovino.

Tiho in skromno proslavlja danes to podjetje svoj zlati jubilej v najožjem krogu, toda po delu, ki ga je izvršilo tekom prvega polstoletja svojega obstoja, je današnji dan v veliki meri splošni slovenski kulturni praznik. F. E.

lagi skoro enodušne volje italijanskih državljanov, na ta način neprenehoma posluževati krvavih dejanj. Ali fašistična Italija res ne uvideva, da priznava s tem, da strelja svoje nasprotnike, vso slabost svojega režima?

Gortanova usmrtnost ni samo zločin, temveč po vsej priliki dejanje zaslepljenosti. Radi usmrtnosti Gortana in radi sličnih dejanj nasprotniki fašizma pač ne bodo trepetali, pač pa bodo taka dejanja odprla vsem narodnim manjšinam v Italiji oči, da bodo videle, kako Italija postopa z njimi, tako namreč, kakor je svoj čas Avstrija ravnala na Tirolskem s tamnošnimi Italijani. Gortanova žrtve je na las podobna žrtvi, ki jo je doprinesel med svetovno vojno italijanski nacionalni junak Battisti. Morda pa je hotel Mussolini doseči nekaj, kar bi nepopravljivo porušilo odnose med njim in Jugoslavijo. Danes je bil ustreljen Gortan, a na žalost mu bodo sledili še mnogi drugi Gortani.

Vsi bani prisegli

Belgrad, 19. okt. AA. Danes dopoldne so v predsedništvu vlade pred predsednikom ministrskega sveta in ministra notranjih del generalom Petrom Živkovićem položili prisego še naslednji bani: ob 11 ban vrbaske banovine Svetislav Milosavljević, ob 11:30 ban moravske banovine Gjorgje Nestorović in ob 12 ban primorske banovine dr. Ivo Tartaglia.

Hrvatski kmetje pozdravljajo 3. oktober

Belgrad, 19. okt. AA. Danes ob 11 dopoldne je prispelo 56 delegatov iz Hrvatske in Slavonije, da bi se v imenu hrvatskih zemljoradniških zadrug poklonili Nj. Vel. kralju in se mu zahvalili za proklamacijo ob 6. januarja in za ukaz od 3. oktobra. Delegati so prosili Nj. Vel. kralja, da bi sprejel pokroviteljstvo nad gradnjo Zemljoradniškega doma v Zagrebu, kakor tudi pokroviteljstvo nad njihovimi zadrugami.

Seja zveze jugoslov. mest

Split, 19. okt. (Tel. »Slov.«) Danes se je vršila v Splitu seja glavnega odbora Zveze jugoslovanskih mest. Na seji so bili navzoči predstavniki Ljubljane, Zagreba, Belgrada, Sarajeva, Maribora, Karlova, Pančeva, Novoga Sada in Mostarja. Seja glavnega odbora je tajna in nima javnosti pristopa. Seja se je pričela danes ob 10 zjutraj ter se je prekinila ob 12:30, nakar se je nadaljevala ob 3:30 popoldne. Razpravljalo se je o mestu glavne skupščine, ki se bo najbrže vršila v Belgradu. Poslovni odbor bo imel še prej sejo v Ljubljani in Sarajevu. Na seji v Splitu se je danes prečital referat o potovanju mestne delegacije iz Zagreba po Nemčiji, kjer je proučila sistem ureditve nemških mest. Nadalje se je obravnavalo vprašanje financiranja ter spremembe pravil zveze, kakor tudi o zveznem glasilu.

Kazenski postopek proti Hrv. selj. zadr. banki

Zagreb, 19. okt. AA. Kraljevski sodni stol v Zagrebu je odredil na predlog državnega tožitelja av Zagrebu kazenski postopek proti Hrvatski seljaški zadrugi banki v Zagrebu. Ker je bila ta banka v tesnih poslovnih zvezah z Glavno zadrugo, matico hrvatskih seljaških gospodarskih zadrug, bi bil kazenski postopek raztegnjen tudi na Glavno zadrugo.

Kar se tiče v listih priobčenih očitkov, naperjenih proti delu komisije, ki je bila imenovana, da pregleda Glavno zadrugo, kakor tudi pri uradovanju policijske uprave v Zagrebu, se uradno ugotavlja, da se je vse to delo vršilo ostrogo po zakonskih predpisih in da so zato vsi očitki brez osnove.

Konferenca za ureditev zemljiških knjig juž. žel.

Belgrad, 19. okt. AA. V petek 25. t. m. se bo vršila v Parizu konferenca za ureditev zemljiških knjig Južnih železnic. Na konferenci bodo sodelovali zastopniki Italije, Jugoslavije, Madžarske in Avstrije ter predstavniki francoskih lastnikov obveznic družbe Južnih železnic. Našo državo bodo zastopali v imenu ministrstva pravde dr. Kugler, načelnik ministrstva pravde, in dr. Janko Polec, profesor vseučilišča v Ljubljani, v imenu ministrstva prometa dr. Fran Voncina, referent ministrstva prometa in dr. Leon Vučina, pravni referent generalne direkcije ministrstva prometa.

Plebiscit v Nemčiji

Kar se godi v Nemčiji, je znamenje, da je skrajni nacionalizem in radikalizem še vedno zelo močan. Po ponesrečenem Kappovem puču radikalisti nikakor niso opustili boja. Ker so videli, da z nasilnim prevratom ne bodo vrgli republike in demokratičnega režima, poskušajo priti do cilja z drugimi metodami. Upajo, da jim bo člen 48 ustave, ki za gotove slučaje predvideva plebiscit, vrnil nazaj popularnost in položaj, ki se jim vidoma izmika iz rok.

Povod za protivladno in obenem protirepublikansko akcijo jim je dal Youngov načrt, o katerem trdijo, da je za Nemčijo nesprejemljiv. Glavno geslo, s katerim gredo med narod, obstoja v trditvi, da Youngov načrt presega za 600 milijonov mark vsoto, na katero so nemški strokovnjaki pristali kot še plačljivo možno za Nemčijo. Dalje zelo zamerijo vladi, da je pristala na način plačevanja, ki obremenjuje z vojnim dolgom dve generaciji.

Dvignili so velikansko agitacijo med ljudstvom, v kateri se poslužujejo vseh najmodernejših propagandnih sredstev od radia do kina. Povrh vodi Hugenberg, ki je vodja nacionalistov, ogromno propagando v svojem mogočnem časniškem koncernu. Zelo vnelo pomaga »Stahlhelm«, ki je proti vladi posebno radi razpusta njegovih organizacij na Westfalskem in v Porenju. Da med najvnetejšimi agitatorji najdemo Adolfa Zhitlerja, znanega južnonemškega nacionalista, je razumljivo samo po sebi.

16. oktobra se je pričelo ljudsko glasovanje, ki naj odloči, ali se bo plebiscit sploh vršil. Potrebno je, da se za to izjavi 4 milijone volivcev. Nekateri mislijo, da radikalisti niti tega števila podpisov ne bodo mogli zbrati, ker da ljudstvo mnogo treznejše sodi kot pa skrajni desničarski voditelji. Po vladnih poročilih bi dosedaj ne bilo veliko odziva med publiko. A čisto gotovo je, naj se plebiscit tudi vrši, da protivladni elementi ne bodo mogli zbrati 10 milijonov glasov, ki bi bili potrebni, da odločijo v njihov prid.

Kljub temu pa bo plebiscit občutno razrahljal notranje politično življenje v Nemčiji, ker ni dvoma, da bodo vsi levičarski elementi in zlasti vsi komunisti nastopili ramo ob ramo s skrajnimi desničarji.

Nobenega dvoma pa ni, da bo nemški narod volil za dosedanja vladno politiko, ki je politika sporazumevanja in lojalnosti in ne bo nasedel demagogom, ki bi deželo pahnili le v nesrečo in nepregledni kaos.

Herriotova gesta proti Italiji

Pariz, 19. okt. AA. Te dni so prispeli v Lyon delegati italijanske industrije, ki proučujejo francoske industrijske razmere, zlasti pa položaj v industriji svile. Vodja italijanske delegacije je italijanski narodni poslanec znani rimski industrijalec Garini. Lyonski industrijalci so sprejeli italijanske tovariše sila priščno in jim privedli snoči banket. Tej svečanosti so prisostvovali italijanski generalni konzul v Lyonu, vsi člani italijanske delegacije, mnogi francoski industrijalci ter ugledni lyonski meščani. Na banket je bil povabljen tudi lyonski župan, bivši predsednik vlade Herriot, ki pa se povabilu ni odzval in poslal na banket svojega zastopnika, občinskega svetovaleca lyonske občine. Vse francosko časopisje, ki posveča veliko pozornost potu italijanske delegacije po Franciji, je opazilo to odklonitev Herriota in jo obširno komentira.

Slovanski tisk v nevarnosti

Trst, 18. okt. (Tel. »Slov.«) Po zatrtju 10 slovanskih publikacij, dnevnika, tednikov in mesečnikov, je Mussolini dovolil tri slovanske publikacije slovanski in hrvaški manjšini v Italiji in sicer tednika »Novi list« in »Istarski list« ter mesečnik »Družina«. Primorski fašisti so se disciplinirano pokorili duceju in nekaj časa pustili na miru slovanski tisk. Nedavno pa je sprožil goriški poslanec Caccese, doma iz Sicilije, v svojem listu »Isonzo« ostro gonjo proti slovanskemu tisku. V svojem listu napada celo zasebnike, ki oglašajo v slovanskih listih, mesto samo v italijanskih. (»Isonzo« ima malo inseratov. Op. ured.) Tudi proces v Pulju je fašistični tisk porabil za to, da zahteva zatrtje slovanskega tiska.

Predsednik tržaškega pokrajinskega odbora Balille je izdal na razne ustanove okrožnico, v kateri napada slovanski tisk, »ki zastrira italijanski luči pot na Kras, da ne more prodrati delovanje Balille kot italijanskih knjižnic in listov v globino ljudstva«. To okrožnico je fašistični tisk podprl z enostavno zahtevo, da se vsi slovanski listi kratkoma ukinejo, češ, da niso več potrebni, pa naj bodo še tako lojalni, ker zna že vsak Slovenec laško.

Komunisti eksperimentirajo

Moskva, 19. okt. AA. Sovjetske oblasti v Stalingradu nameravajo zgraditi popolnoma novo mesto, ki bo vsestransko ustrezalo komunističnim idealom. V tem novem mestu bo osrednja kuhinja, iz katere se bo hranilo celokupno prebivalstvo, a da se ženam ne bo treba ukvarjati s kuhinjskimi in materinskimi skrbmi, bo vsa deca živela v posebnem vzgojevališču, ki ga bodo vodili komunistični vzgojitelji.

Ameriški kapital za Dalmacijo

Pogajanja močne finančne skupine za graditev hotelov na našem Jadranu

Belgrad, 19. oktobra. (Tel. »Slov.«) Svoječasno smo že poročali, da se za naše Primorje in Dalmacijo živo zanima velika bančna skupina, v kateri so zastopani različni močni evropski in ameriški koncerni. Ti so, sedem po številu, ponudili naši vladi, da se obvežejo v gotovem času zgraditi ob naši dalmatinski obali 60 prvovrstno opremljenih hotelov. Kakor smo se informirali na merodajnem mestu, akcija za graditev hotelov s strani teh sedem družb stoji zelo dobro. V glavnem bosta zazidana dva dela dalmatinske obale, in

sicer okolica Splita ter okolica Dubrovnika. Kakor hitro bo naša vlada sprejela njihove predloge, bo družba, tako vsaj zagotavlja v svoji ponudbi, takoj začela z gradnjo. Kompleks vprašanj je zelo velik, ker bo treba, predno začne družba z obratovanjem, podpisati nekoliko zakonov o olajšavi glede carin in zemljišč. Dalje je treba posebnega zakona za dovolitev igralnice na našem Primorju po zgledu Monte Carla. Čujemo, da bo odločitev padla v kratkem in se bo z zgradbo hotelov pričelo morda še tekom letošnje zime.

Socialni demokrati odklanjajo

Schobrovo ustavo

Dunaj, 19. okt. (Tel. »Slov.«) Levica je ostro odklonila Schoberjev predlog o reformi avstrijske ustave. »Arbeiter Zeitung« je na naslovni strani lista z velikimi črkami napisala: **To se ne bo nikdar zgodilo.** Predlog je žalostno skrpucalo reakcionarnega mišljenja v najstarejšem policijskem duhu in sovražen vsem načelom demokracije in presega, kar se tiče pridobitev delavskega razreda, vse, kar se je moglo pričakovati. Predlog hoče oropati mnogim volivcem volivno pravico s tem, da zvišuje starostno dobo za volivno upravičenost, ker zahteva za občinske volitve pogoj, da so volivci v občini stalno naseljeni, radi položaja Dunaja v davčnem pogledu in radi napadov na šolsko reformo. Tudi meščanski listi, ki sicer podpirajo Schobra, izražajo svoje pomisleke, tako da »Neue Freie Presse« svari pred prepogosto uporabo plebiscita, ki nudi terorju ulice nove možnosti udejstvovanja.

Dr. Schober je danes pri sprejemu časnikarjev podal pojasnila o svojem ustavnem

predlogu. Dr. Schober izhaja pri tem v glavnem od vprašanja, ali Avstrija sploh rabi ustavno reformo in ali nima nujnejših poslov spriče številnih problemov. Izjavlja, da se mora, če je gospodarstvo vsak dan ogroženo po novih prometnih nepravilnostih, ker državni voz ne more priti dalje, najprej oprostiti pot. Vlada mora vpoštevati splošni krik po zboljanju ustave pri ljudskem gibanju na zborovanjih, uličnih manifestacijah, sprevedih in iz časnikov ter delo za reformo napeljati v parlament, kamor spada. Mnogi listi so kritizirali ustavni načrt, češ, da je grotesken, dr. Schober pa zagotavlja, da je njegov načrt nepolitičen produkt uradniške vlade, seveda s politično primesjo, ki nikomur ne bo škodoval in tudi nobenega razveselil. Nato je dr. Schober govoril o poglavju razmerja med zvezno državo in Dunajem, ki ni tako, kakršno bi moralo biti. Primerjal je pri tem položaj Berlina v nemški državi z Dunajem v Avstriji.

Nov nastop proti komunistom v Franciji

Posledica odhrtij Besedovskega - 186 vodilnih komunistov aretiranih

Pariz, 19. okt. (Tel. »Slov.«) Pripravlja se nov nastop proti komunistični stranki, ki ima za cilj, da popolnoma razdrobi njihovo skupnost. Obtoženih je 186 vodilnih članov stranke, med njimi 154 radi kompleta proti varnosti države, in sicer so glavni obtoženci poslanci Martey, Cachin, Dorit, Duclos, 32 pa je obtoženih radi vohunstva. Obtoženi so tudi vsi vo-

dilni uredniki komunističnega lista »Humanite«. Obtožba se opira na dokumente, ki jih je policija zaplenila pri hišnih preiskavah ob komunistični demonstraciji 1. avgusta pri listu »Humanite« in drugih pisarnah stranke. Skandal Besedovskega, ki je razkril obstoj vohunske organizacije Čeke v pariškem ruskem poslanstvu, je bil eden glavnih povodov za ta nastop.

Pred uvedbo zlate valute na Češkem

Praga, 19. okt. AA. »Narodna politika« in ostali listi poročajo, da so bile priprave za uvedbo zlate valute na Češkoslovaškem zaključene že meseca maja. Z Youngovim načrtom je postalo to vprašanje aktualno. Pristop v mednarodno reparacijsko banko je vezan na uvedbo zlate valute. Zato je Narodna banka pospešila vsa pripravljala dela. Narodna banka je nadalje stavila vladi predlog, naj bi država čim prej poplačala svoje dolgov, ker bi se s tem uvrstila položaj emisijskega zavoda.

Praska »Bohemija« si postavlja vprašanje, ali bo imela uvedba zlate valute resne posledice v gospodarskem življenju. List smatra, da ni treba pričakovati, da bi se zaradi tega izboljšal gospodarski položaj, da pa se z uvedbo zlate valute tudi ne bo poslabšal. List smatra, da je povsem razumljivo, ako sta vlada in Narodna banka poskrbeli, da uvedba zlate valute ne bo povzročila kakih tresljajev v narodnem gospodarstvu. Javnost ne bo niti

čutila, da se bo uvedla zlata valuta. Na vsak način pa je ta korak vlade v interesu ozdravljenja gospodarstva na Češkoslovaškem.

Guverner Narodne banke dr. Pospíšil in minister financ Vlasak sta dala v stalnem parlamentarnem odboru podrobno poročilo o uvedbi zlate valute na Češkoslovaškem.

Po vladnem načrtu bo imela ena čsl. zlata krona isto vrednost kot 44,58 miligramov čistega zlata. V načrtu so tudi navedeni predpisi za kovanje 100 kronskih zlatnikov, ki se bodo imenovali grivni (hriveni). Zlati stokronski dukati bodo obstojali iz 900 delov čistega zlata in 100 delov medli. Iz enega kilograma te zmesi se bo dobilo 201 dukat. En tak dukat bo tehtal 4,9533 grama. S posebno vladno odredbo se bo določilo, kdaj se prične s kovanjem denarja. Določeno je tudi, da bo na eni strani dukata češkoslovaški državni znak in napis »Republika Československá«. Z zakonom bo določeno, da mora znašati zlati zaklad Narodne banke do konca 1. 1929 najmanj 25 odstotkov vrednosti bankovcev v obtoku, do konca 1. 1930 najmanj 30 odstotkov in do konca 1. 1935 najmanj 35 odstotkov. Polovica zlatega zaklada mora obstojati iz kovanega ali nekovanega zlata, druga polovica

Vladna kriza v Albaniji

Tirana, 19. okt. AA. Politični krogi pričakujejo v kratkem krizo vlade. Po eni verziji bo pri tej priliki samo izmenjan predsednik vlade, po drugi verziji pa bo izvršena rekonstrukcija kabineta. Današnja številka »Albanije« poroča, da sta bili dve seji, ki jima je prisostvovalo večje število poslancev. Na sejah so razpravljali o položaju in nesoglasjih, ki so nastala med posameznimi ministri. Ugotovili so, da so ta nesoglasja kriva, da vlada ni izvedla programa, ki si ga je postavila v zadnjih osmih mesecih, ko parlament ni zboroval. Na seji je bilo sklenjeno, da se naj predsedniku parlamenta izroči memorandum, ki ugotavlja nezadovoljstvo z delom vlade. Pri tej priliki pojde predsednik parlamenta v avdienco h kralju Zogu.

Spomenik internirancem in ujetnikom v Salzburgu

Dunaj, 19. okt. AA. Jutri odkrijejo v Salzburgu spomenik, ki ga je postavil avstrijski Rdeči križ v počaščenje spomina ujetnikov in internirancev, ki so preminuli med svetovno vojno v ujetništvu. V Salzburgu je pokopano tudi večje ujetništvo. V Salzburgu je pokopano tudi več naših ujetnikov in internirancev. Zato bosta jutrišnjemu odkritju spomenika v Salzburgu prisostvovala v imenu naše vlade jugoslovanski poslanik na Dunaju dr. Milojević in naš vojaški ataše polkovnik Alimbić, ki bo pri tej priliki položil na spomenik venec z napisom: »Padlim junakom — hvaležna domovina!«

Franc.-ital. nesoglasja v pomorski razorožitvi

Pariz, 19. okt. AA. Čim je predsednik vlade Briand izjavil, da sprejema predlog italijanske vlade o takojšnjih pogajanjih glede vseh vprašanj, ki se nanašajo na pomorsko razorožitveno konferenco, je bilo s francoske polslužbene strani objavljeno, da gre vsekakor samo za vprašanje, da bi Italija in Francija na konferenci v Londonu ne bili postavljeni pred gotovo dejstvo. S francoske službene strani se to poudarja zlasti zato, ker poroča italijansko službeno glasilo »Messaggero«, da bi bila konferenca v Londonu vnaprej obsojena na neuspeh, ako bi pred tem ne došlo med Italijo in Francijo v vseh vprašanjih do soglasja. Ta nastop italijanskega službenega glasila je bil sprejet v Parizu dokaj neugodno, ker se hoče s takim komentiranjem bližnjih pogajanj med Francijo in Italijo dvomiti v to, da bi mogla konferenca v Londonu roditi uspeh. Francoski krogi smatrajo, da bo skušala Italija slej kot prej doseči od Francije, da naj ji dovoli navzlic splošni razorožitveni obvezi zgraditi toliko ladij, kolikor znaša sedanja razlika med italijanskim in francoskim vojnim brodom. Take zahteve pa Francija v nobenem primeru ne bo sprejela.

Zita prosi za vrnitev habsburškega premoženja

Dunaj, 19. okt. (Tel. »Slov.«) »Neues Wiener Journal« poroča, da je bivša cesarica Zita poslala pariški konferenci za vzhodne reparacije prošnjo, da se vpoštevajo njene zahteve za vrnitev habsburškega privatnega premoženja v Avstriji in nasledstvenih državah. Habsburško privatno premoženje, ki je bilo zaplenjeno samo na Češkoslovaškem, ceni cesarica na sedem milijard zlatih kron. Svojo zahtevo utemeljuje s tem, da zmagovite države pri konfiskaciji cesarskega imetja niso bile poučene o pravnem značaju imetja in da so pomotoma smatrale to imetje za državno premoženje. Na podlagi priloženega strokovnega mnenja nekega dunajskega vseučiliškega profesorja hoče cesarica dokazati, da so Habsburžani že več stoletij strogo ločeno upravljali državno in privatno imetje.

„R 101“ poleti v Indijo

London, 19. okt. (Tel. »Slov.«) Angleški zrakoplovni minister je izjavil včeraj, ko se je udeležil poleta na novem angleškem zrakoplovu »R 101«, da se je poskusni polet dobro posrečil. Prvi daljši polet je določen v Egipt in Indijo.

Nov poraz Kitajcev

London, 19. okt. (Tel. »Slov.«) Po vesteh iz Tokia je prišlo ob Amurju pri Sankjankovu zopet do hudih bojov med Kitajci in Rusi. Rusi so Kitajce pognali v beg. Kitajci bodo svoje čete okrepili. Na postaji Vuhu, 55 km južnovzhodno od Kirina, se je uprlo 5000 kitajskih vojakov. Angleži in drugi inozemci so se rešili na angleško topničarko. Japonska vojna ladja je v varstvo Japoncev izkrcala močen mornariški oddelek. Mesto je v rokah vstašev, v mestu pa je popolnoma mirno.

Strahovita eksplozija plavža

Pariz, 19. okt. AA. Iz Bilbaa v Španiji poročajo, da se je pripetila strahovita eksplozija plavža v Barabaldju. Eksplozija je nastala tako, da je voda, ki je bila namenjena hladilnim napravam, vdrla v peč ter uničila vse naprave. Izpod ruševin so doslej potegnili 11 mrtvih in 50 težko ranjenih delavcev.

Sprejemanje kovanega denarja na poštah

Belgrad, 19. okt. AA. Po nalogu ministra javnih del je bila danes podpisana odredba, da morajo poštne uradi po vsej državi sprejemati kovani denar v novcih po 2 Din največ do skupne vrednosti 500 Din, kovani denar v novcih po 1 Din največ do 300 Din, poldinarske novce do 100 Din, a novce izpod 50 par do 1 Din.

Belgrajske vesti

19. oktobra. Absolventi višje pedagoške šole v Zagrebu, ki so bili postavljeni na službena mesta v učiteljskih, se bodo morali vrniti vsi brez izjeme na meščanske šole. Seja ministrskega sveta se je vršila danes, na kateri se je končno določila kompetenca banov.

Naš poslanik v Sofiji Ljuba Nešić je dopel v Beograd, da se razgovori z zunanjim ministrom. Danes zvečer se vrne v Sofijo.

Iz socialnega ministristva smo doznali, da se bodo kot zdravstveni banki referenti postavili ravnatelji higienskih zavodov, in to radi tega, ker so oni najbolj informirani o zdravstvenem stanju v banovini, drugič pa, ker obstojajo v naši državi higienski zavodi ravno v središčih sedaj določenih banovin. Naša država ima poleg centralnega higienskega zavoda v Beogradu higienske zavode še v Ljubljani, Zagrebu, Sarajevu, Skoplju, Cetinju, Novem Sadu in Nišu.

Dunajska vremenska napoved: V severnih Alpah vedno slabše vreme. Včasih dež. Nekoliko manjša temperatura. Zapadni vetrovi. Južne Alpe: Oblačno. Mnogo dežja. Topli južni vetrovi.

Petdesetletnica Jugoslovanske knjigarne

Zgodovinski razvoj

Prvih 25 let

Velik del slovenskega kulturnega prizadevanja je vezan na razvoj Jugoslovanske knjigarnice. Saj je bila tako rekoč hrbenica največjega gibanja med Slovenci zadnjih petdeset let — slovenskega katoliškega gibanja. Kot je to gibanje plodovito poseglo v široke mase naroda in ga v čudovito kratkem času povzdignilo v moderno in izobraženo ljudstvo, tako je tudi knjigarna s svojim ogromnim založniškim delom iniciativno pripravljala pot najširšim slojem k večji izobrazbi in omiki. Ni čuda, da čudovita zgradba slovenske prosvete tako impozantno vpliva celo daleč preko mej naše ožje domovine na jug in vzhod. Gotovo je v redu, če v naslednjem podamo kratak pregled o delu in razvoju Jugoslovanske knjigarnice, ter s tem prispevamo dokument h kulturni zgodovini Slovencev.

Dne 19. julija 1879 je izšel na ugodnem mestu »Slovenec« **proglas, ki je slovenski javnosti naznanil, da se je osnovala v Ljubljani družba rodoljubov, ki namerava ustanoviti »Katoliško bukvarno«. Preprost slovenski duhovnik je pričel delo, čigar ogromni napredek je danes viden in ki ga mora priznati tudi najhujši nasprotnik katoliškega gibanja. Še isto leto je kupil župnik Josip Jerič ostanek knjigarnice od vdove starega ljubljanskega knjigotlača O. Kleera. Nihče ni takrat mislil, da se bo iz male, skromne takratne trgovinice, katere začetek je bil radi pihih denarnih sredstev zelo neznan, razvilo tako veliko in za vse slovenski narod tako pomembno knjigotlačno podjetje. Koncesija, za katero je bilo treba napraviti mnogo potov in premagati veliko sitnosti, je bila podeljena že prej imenovanemu župniku Josipu Jeriču.**

Z okrožnico z dne 1. avgusta 1879 se je naznanila ustanovitve »Katoliške bukvarne« **založnikom in komisionarjem v Avstriji in Nemčiji. Prve čase se je posluževala knjigarna pri naročilih nemških in drugojezičnih knjig knjigotlača Ulrika Moserja v Gradcu, toda že po par mesecih je stopila v direktno zvezo z raznimi večjimi založništvimi Avstrije in Nemčije.**

Lahko se reče, da je prvo četrstoletje knjigarnice le životarila. V vsem tem času ni imela pravega strokovnega vodstva. Gojila je v svojem sortimentu samo katoliško teologijo in je bil splošni delokrog jako neznan. Prva tri leta je bil njen poslovodja neki Nemec, od 1881—1905 pa jo je vodil Theodor Schündelen, ki je radi svoje nemške orientacije zaviral zalaganje slovenskih knjig. Zato ni čudno, da se je kljub živahnemu katoliškemu gibanju, ki se je takrat pri nas krepko pričelo uveljavljati, založniško delo knjigarnice omejevalo izključno na izdajanje brošur, molitvenikov in raznih nabožnih spisov. Svoju pravi namenu knjigarnice pod tem tujim vodstvom ni mogla živeti, ker ji je primanjkovalo naravne potrebne iniciative.

V vsem tem prvem četrstoletju svojega obstoja je Katoliška bukvarna izdala le štiri leposlovne knjige v 6300 izvodih in eno strokovno knjigo v 5500 izvodih. Tudi če upoštevamo 59 različnih nabožnih knjig, ki jih je v tej dobi knjigarna izdala, je bilanca prvega četrstoletja zelo skromna in skoro ni upravičevala poznejšega silnega razmaha njenega založništva. Taka je torej bila bilanca Katoliške bukvarne, ko je leta 1903. prevzel po sicer izredno marljivem prof. Antonu Zupančiču predsedstvo »Katoliškega tiskovnega društva« **prelat Andrej Kalan, kar pomeni za razvoj Katoliške bukvarne najvažnejše razdobje, saj je pod njegovim večjim vodstvom vzcvetelo podjetje s presenetljivo naglico do svojega današnjega stanja. Predsednik Kalan je kmalu po svojem nastopu postavil na mesto odslovljenega poslovodje Schündelena Slovenca Ivana Mesarija, ki si je radi svoje izredne iniciativnosti pridobil največjih zaslug za razvoj slovenskega knjigotlača, in ki je še danes ravnatelj Jugoslovanske knjigarnice.**

Od leta 1905 do svetovne vojne

Novo vodstvo je takoj obrnilo vso pozornost izdajanju dobrega ljudskega čtiva in dobre literature. Zbirka Spilmanovih povesti, ki jo je knjigarna pričela izdajati že prejšnja leta, se je v letu 1905. povečala za štiri nadaljnje zvezke. Naklada tem novim knjižicam se je morala pomnožiti, ker je postala zbirka zelo popularna in priljubljena.

II. slovenski katoliški shod, ki se je vršil leta 1900. v Ljubljani, je ostavil vse polno iniciativnih misli za založniško delo knjigarnice. Prišlo se je na tihem ono rodovito delo, ki je na vseh poljih narodne prosvete privedlo 18 let pozneje do narodne osvoboditve. Ker je knjigarna bila v ozkih stikih s takrat ustanovljeno »Leonovo družbo«, bi bilo dobro omeniti, da je ravno drugi katoliški shod sklenil oživotvoriti to znanstveno družbo, ki je po tem po svoji ustanovitvi na znanstvenem polju vršila ravno tako pomembno delo, kakor knjigarna pri izdajanju leposlovnih in ljudskoizobraževalnih knjig. V resolucijah, ki so bile sklenjene na katoliškem shodu, sta bila najpomembnejša dva motiva, ki sta nekako usmerjala založniško delo knjigarnice. Prvi motiv je šel za tem, da dobi naše ljudstvo dovolj poštenega, zabavnega berila, drugi pa, da se zlasti odrasla mladina po možnosti obvaruje vsega, kar je slabega in kužnega v slovenskem leposlovju. Že na tem katoliškem shodu je jela močno pronicati misel po ustvaritvi leposlovnih zbirke, ki bi sledile motivom zgoraj omenjenih resolucij. Leta 1903 je vrglo Slovenec prve sadove teh pomembnih sklepov. Tedaj je Katoliška bukvarna položila temelj svojim najpopularnejšim zbirkam. Za širše sloje ljudstva in doraščajočo mladino se je osnovala »Ljudska knjižnica«, katere trije zvezki so izšli že prvo leto njenega obstanka. Še pomembnejša je bila literarno strožja »Leposlovna knjižnica«, ki je prinašala dobra dela svetovnega slovstva. Ker se je takrat društveno življenje na deželi pričelo silno razvijati in so se povsod ustanavljali Ljudski odri, je Katoliška bukvarna tudi tu zastavila svoje iniciativno delo z izdajanjem »Zbirke ljudskih iger«. Stiri snopiči so že v tem prvem letu ugledali luč sveta.

Nadaljevala pa je knjigarna tudi izdajanje priljubljenih Spilmanovih povesti in je založila šest nadaljnjih knjižic njegovih mladinskih spisov. Sploh se je v tem letu založniško delo »Katoliške bukvarne« **silno razcvetelo in spada leto 1906 gotovo med najpomembnejše letnice njenega založniškega življenja.**

Knjigarna pa se ni omejevala samo na založniško delo, ampak je pod novim strokovnim vodstvom pričela obračati pozornost tudi ureditvi sortimenta nemških in drugojezičnih knjig. Ni se več omejevala samo na katoliško teologijo, ampak si je uredila bogat in zanimiv sortiment iz vseh panog književnosti.

Medtem se je sestal v Ljubljani tretji slovenski katoliški shod, ki se je intenzivno bavil tudi s knjižnimi zadevami. Shod je odobril s pohvalo »Ljudsko knjižnico«, obenem pa je izrazil željo, da so pripovedni spisi za ljudstvo kolikor mogoče izvirni in da jemljejo snov iz domačega življenja. Sploh naj bi postala Katoliška bukvarna zavod prve vrste na Slovenskem in sprožila se je misel, naj se ji da tak lokal, kjer bo lahko ustrezala vsem zahtevam književnosti. Ta predlog je bil silno nujen in potreben, ker se je knjigarna zelo hitro razvijala in so ji postali prostori pretesni. Zato se je spomladi leta 1907. pričelo z dalekosežno preidavo, ki je bila zvezana z velikanskimi težkočami in še večjimi denarnimi žrtvami. Kajti takratna stavba je bila vsa globoko obokana in se je morala na stroške knjigarnice docela prezidati in prenoviti skoro vsa hiša. Za novo urejeni lokal si je knjigarna nabavila popolnoma novo opremo, ki je ustrezala vsem zahtevam modernega knjigotlačnega podjetja. Zgodilo se je, da so si prišli različni strokovnjaki novourejeno knjigarno ogledat celo iz drugih, večjih krajev in so jo smatrali naravnost za znamenitost prvega reda v knjigotlačni stroki. Prenovitev lokala in nagel razvoj založništva in sortimenta je dvignil Katoliško bukvarno do največjega knjigotlačnega podjetja na Slovenskem in lahko se reče, enega največjih v bivši monarhiji.

Kljub visokim investicijam pri preureditvi knjigarnice so se pridno izdajale leposlovne knjige.

Leta 1908 je pomembno radi tega, ker je knjigarna prevzela v svojo upravo revijo »Dom in Svet« **in jo vodila do leta 1913, ko jo je zopet prevzela Jugoslovanska tiskarna.**

Založništvo pa je imelo pred očmi tudi praktične potrebe našega krepko se razvijajočega narodnega gospodarstva; zato je sklenilo pričeti z izdajanjem praktičnih strokovnih knjig. Kot ena prvih je izšlo Podlesnikovo »Knjigovodstvo« **in je knjigarna skozi vsa nadaljnja leta posvečala zelo intenzivno pozornost strokovni literaturi.**

Z otvoritvijo gimnazije sv. Stanislava v Šent Vidu je stopilo v ospredje vprašanje slovenske učne knjige za višje razrede srednjih šol, o čemer govorimo na drugem mestu.

Leta 1913. je za naširše plasti naroda pričela izdajati svojo zadnjo zbirko pred nastankom svetovne vojne. To je bila »Zbirka slovenskih povesti«, ki jo je urejeval dr. Ivan Grafenauer in, ki je dosegla samo pet zvezkov. Medtem se je približal oni usodni trenutek, ko je vzplamtela svetovna vojna, ki je tudi slovenskemu založništvu zadala težke udarce in ga za štiri leta skoro popolnoma zaustavila.

Svetovna vojna

Vojna je skoro povsem ustavila izdajanje knjig. Toda dočim so druga slovenska založništva popolnoma prenehala z izdajanjem, je Katoliška bukvarna kljub temu, sicer v manjši meri kot doslej, izdajala knjige naprej. Vendar se je prilagodila nastali razmeram. Kot edina leposlovna knjiga v letu 1915 je izšla zbirka slovenskih povesti. V. zvezek. Za vpoklicance v vojno službo je izdala v ogromni nakladi Novakovo »Nemščina brez učitelja«, ki je našim vojakom ves čas vojne dobro služila. Razmeram je odgovarjala tudi izdaja Remčeve »Varčna kuharica«. Leta 1916 je prineslo že več življenja v založniško delovanje. Izdali sta se dve pesniški zbirki, in sicer Opekovi »Rimski verzice in Sardenkova »Nebo žaric. Poleg tega je založila bukvarna novo Meškovo knjigo »Dve sliki in veliki roman Španca Collome »Malenkosti«. Poleg štirih šolskih knjig je to leto izšlo pomembno Ušeničnikovo delo »Knjiga o življenju«, ki pa je bilo silno hitro razprodano, kar dokazuje potrebnost sličnih knjig.

Kljub negotovemu stanju in še bolj negotovi bodočnosti je v tretjem vojnem letu izšlo kar deset novih leposlovnih knjig. Pomembno je to leto tudi radi tega, ker so se tedaj pričeli izdajati Jurčičevi »Zbrani spisi« **in je kot prvi izšel V. zvezek.**

Ze takrat so se pričele kazati posledice zastoja v slovenskem založništvu. Knjigarnice so stale tako rekoč pred praznimi zalozami in tega se je zavedala tudi Katoliška bukvarna, ko je to leto odkupila vso zalogo najstarejšega ljubljanskega založnika Giontinija. Zrcalo razmer se kaže tudi v izdajah sledečih praktičnih knjig, kakor n. pr.: Majdič »Nasveti za hišo in dom«, Remec »Varčna kuharica«, Vozka »Reja domačih zajcev«.

V vsem času med svetovno vojno so se knjige silno kupovale. Nemški sortiment se je razcvetel do najvišje stopnje. Izostal pa je popolnoma dotok slovenskih založništev in leta 1917. se je pričelo občutno pomanjkanje naše knjige. Tudi je postalo izdajanje zelo oteženo radi premikanja denarne vrednosti; vsi smo pač spet pred ogromno nejasnostjo in problematično bodočnostjo. V zadnjem vojnem letu je Katoliška bukvarna izdala le pet manjših leposlovnih knjižic in brošur, kupila pa je skoro vso knjižno zalogo »Slovenske Matice«, založbe »Edinosti« **v Trstu, ostanek Gabrščkovih knjig v Gorici in domala vse, kar je bilo še na razpolago na slovenskem knjižnem trgu.**

V prvih mesecih druge polovice leta 1918. pa so se že pričeli pojavljati prvi znaki, ki so napovedovali velike in usodne izpremembe, obenem pa tudi prve pojave konca svetovne vojne. Medtem si je pri nas jugoslovansko gibanje že priborilo popolnoma zmago med ljudstvom in že par mesecev pred prevratom je knjigarna izdala v nemškem jeziku spisano Ušeničnikovo brošuro »Um die

Jugoslavija«. Kmalu nato je tudi knjigarna sama dokumentirala svoje stališče napram nastalim izpremembam s tem, da je spremenila naslov in si je dala ime »Jugoslovanska knjigarna«.

Od prevrata do danes

Jugoslovanska knjigarna se je takoj po prevratu zavedla velikih nalog, ki jo čakajo v svobodni domovini. Vse panoge kulturnega življenja so klicale založnika. Najprej je bilo treba misliti na nove izdaje naših starejših pisateljev, da se z njimi zopet izpopolni domača literatura. Zato ni čudno, da je Jugoslovanska knjigarna pričela izdajati, kakor smo že omenili, Zbrane spise Josipa Jurčiča, ki so izhajali v kratkih presledkih tako, da je že leta 1923. izšel zadnji, X. zvezek, in je bila to prva povojna popolna izdaja Jurčičevih spisov. Njen takratni tajnik je 1919 priredil tudi Gregorčičeve poezije, I. zvezek, in en zvezek Erjavčevih Zbranih spisov. Vendar knjigarna leposlovju ni posvečala glavne pozornosti. Mnogo več pažnje je bilo treba obrniti novi šolski knjižji, prirojeni za novo državo. Na tem polju je Jugoslovanska knjigarna vršila ves čas do današnjih dni velikansko delo kljub težkim zaprekam in še težji gospodarski krizi.

Druga važna panoga je bilo izdajanje strokovnih in praktičnih knjig. Tudi tu je Jugoslovanska knjigarna krepko zastavila svoje delo.

Leta 1922. je Jugoslovanska knjigarna obnovila svojo »Ljudsko knjižnico«, ki jo od takrat naprej zopet redno izdaja. Ljudska knjižnica je narastla skupno s predvojnimi 18 zvezki na 31 zvezkov in bo v bodoče izšlo vsako leto po možnosti troje zvezkov. Sploh se je leta 1924. Jugoslovanska knjigarna zopet po malem pričela vračati k zalaganju leposlovnih del.

Načrti za bodočnost

V letu 1927 je položila knjigarna temelj novi zelo važni zbirki Zbranih spisov Ivana Preglja. Letno izdeta dva moderno in okusno opremljena zvezka in si je zbirka, v kolikor je to pri Slovencih mogoče, takoj osvojila naš knjižni trg. Pomembna za našo dobo je tudi pesniška zbirka »Prešernovo zbrano delo«, ki sta jo uredila dr. Pirjevec in dr. Glonar. Je to prva res popolna izdaja Prešernovih pesmi in celotnega njegovga življenjskega dela. V teh dveh izdajah je že močno nakazan bodoči program Jugoslovanske knjigarnice.

Letos, ko praznuje svojo 50letnico obstoja, se je odločila pričeti izdajati mogoče najpomembnejšo zbirko od svojega postanka, pod naslovom »Svetovni pisatelji«. Da se poudari visoki namen te zbirke, ki bo prinašala samo res izbrana dela svetovnega slovstva, izide kot prvi zvezek ogromno, preko tisoč strani obsegajoče Dickensovo najboljšo delo »David Copperfield«, kateremu so sledili kot drugi zvezek roman Selme Lagerlöfve »Gesta Berlinge«. Zbirka je zasnovana tako, da se letno izdasta dva zvezka v najboljši opremi in v prvovrstnih prevodih. Tako bomo tudi mi Slovenci počasi deležni večjih svetovnih del, katere nam v dobi pred svetovno vojno ni bilo mogoče smoteno izdajati. Z isto vneto pa bo založništvo skrbelo tudi za ostale panoge kulturnega udejstvovanja in bo izdajalo še nadalje šolske, strokovne in praktične knjige v skladu s potrebami našega svobodnega, nanovo se probujajočega življenja. Človeška družba se je v času med svetovno vojno in po njej zelo spremenila, zato se bodo v bodoče izdajale knjige v prepričanju, da prinašajo novo moralno prebujenje našega naroda. Dvigati naravnost in obračati človeško pozornost k višjim, splošnim in trajnim ciljem, je edina naloga knjige, pa naj si bo leposlovne ali znanstvene vsebine. Z željo, da bi ta program imel res mnogo uspeha, želimo Jugoslovanski knjigarni najširšega razmaha pri njenem visokem kulturnem stremljenju.

Jubilej ravnatelja Ivana Mesarija

Istočasno s petdesetletnico svojega obstoja slavi Jugoslovanska knjigarna še 25letni jubilej, odkar ji načeluje ravnatelj Ivan Mesarij. Delo, ki ga je izvršil ta izredni mož v vsem tem času za slovensko knjigo v obče in za Jugoslovansko knjigarno posebej, ne sme ostati neopaženo. Kot 16letni mladenič je vstopil v takratno Katoliško bukvarno, da se izučil knjigotlača. S presledkom vojaških let je ves čas od leta 1890 pa do danes neprestano v službi Jugoslovanske knjigarnice. V trenutku, ko je prevzel koncem leta 1904 vodstvo knjigarnice, se prične za Jugoslovansko knjigarno doba razvoja in nenavadnega razcveta. Takoj ob začetku je že opaziti redko iniciativnost in naravno legendarno pridnost. Ravno kar izišli jubilejni katalog Jugoslovanske knjigarnice kaže približno sliko njegovega dela in založniških zaslug. Slovensko knjigotlačstvo je z njim dobilo brezdvomno svojega dosedanjega največjega delavca, ki kaže kljub včasih obupnim razmeram našega slovenskega naroda tako ogromno tvornost, kot še nihče pred njim. Ivan Mesarij je imel pazljivo oko za vse pojave našega kulturnega življenja, povsod je šel z iniciativno naprej. Le pogledimo nekaj podatkov iz zgodovine knjigarniškega življenja. Čim se je v Ljubljani ustanovil Ljudski oder, je Jugoslovanska knjigarna pričela izdajati zbirko igrokazov pod istim naslovom. Čim se je ustanovila prva slovenska gimnazija, takoj je Jugoslovanska knjigarna tudi pričela z izdajanjem šolskih knjig za višje razrede srednjih šol. Ravno šolska knjiga predstavlja največjo kulturno zaslugu ravnatelja Ivana Mesarija, saj je Jugoslovanska knjigarna radi njegove dalekovidnosti postala prva slovenska založnica šolskih knjig. Lahko se reče, da je storil vse, kar je bilo v naših okoliših in malih razmerah sploh mogoče storiti. Knjige za praktično rabo, ki jih je toliko izdala Jugoslovanska knjigarna ravno po vojni, kažejo fino razumevanje Ivana Me-

sarija za aktualne potrebe našega naroda. Sploh zasluži vsestranstvo njegovega prizadevanja našo občudovanje in našo hvaležnost. Gotovo najlepša lastnost našega jubilara pa je njegova tiha skromnost, s katero neopaženo in skrito deluje v prosep svojega podjetja in slovenske književnosti. Pri zgledu, ki nam ga daje s svojo sposobnostjo in s svojimi velikimi uspehi ravnatelj Ivan Mesarij, nam mlajšim delavcem ne bo več tako težko nadaljevati njegovega dela, saj se lahko reče, da je ustvaril še le ou prave pogoje za razvoj našega založništva.

C. Vidmar

Pri gospodu Mesariju

V zadnjem delu poslopja Jugoslovanske knjigarnice ima današnji slavjenec skromno sobico brez nepotrebne luksusa, ki je tako običajen pri ravnateljih raznih podjetij. Predsoba je vsa polna posod, napolnjenih z izvrstnim domačim medom, ki razširja ugoden duh po vseh sobah. G. Mesarij ima vedno polno delo in zato si težko utrga par minut za privatne zadeve.

»Veste, dragi gospod, dela je veliko,« me je prijazno pozdravil slavjenec, ko sem ga snoči obiskal. »Pa po pravici Vam povem, prav nič rad nimam, da bi se moje ime omenjalo po časopisih.«

»Le ne preveč skromnosti, gospod ravnatelj. Vsako delo zasluži pohvalo, Vaše pa še prav posebno.«

Pa se je dobrohotni gospod le dal pregovoriti, da vsaj na nekatera vprašanja odgovori.

»Skromna pravite, da je moja pisarna. Pred pet in dvajsetimi leti je bila v njej knjigarna. Ta soba je bila vse, skladišče, pisarna in prodajalna.

Moj prednik, ki je organiziral in vodil to podjetje, je bil dobrodušen Nemec, ki bi bil dober profesor in smo se tudi marsikaj od njega naučili, za trgovino pa ni bil posebno. Vse je šlo takrat pri nas po do minute natančno izdelanem sistemu. Glavno je bilo, da smo točno odpirali in točno ob pol enih zapirali, ko si je vodja zmagoslavno prižgal debelo cigaro. Za slovenske knjige ni mnogo maral, kvečjemu kak molitvenik je izdal. Če ni šlo s tako knjigo takoj dobro, je vedno vzdihoval: Ein neuer Nagel zum Sorge. Man kann doch nur bei deutschen Büchern verdienen.«

Ko sem prevzel pred pet in dvajsetimi leti knjigarno, sem se še tri leta boril, dokler se mi ni s pomočjo g. prelata Kalana posrečilo dobiti sedanje prostore. Danes imamo, kakor vidite, skoraj celo palačo, posebno skladišče na Gosposvetski cesti in še dveje podružnice. V Novem mestu bivšo Krajčevo knjigarno, s katero smo dobili v našo zalogo posebno veliko Valvazorja, ki ga imam še mnogo v zalogi, in v Kranju Florijanovo.

Kako smo se pozneje lepo razvili. Vam je itak znano. V zadnjih predvojnih letih smo izdali letno samo za honorarje okroglo 100.000 kron. Danes izdamo do 800.000 Din.«

»Kako gre danes slovenska knjiga?«

»Slabo! Inteligentni srednji stan nima denarja. Podoželske knjižnice tudi ne kupujejo. Zdi se, da je njihovo delovanje zelo opešalo. Pa tudi sport, razvoj tehnike sploh, radio in posebno časopise precej izpodrivajo knjigo.«

»Katero knjigo se najbolj prodajajo?«

»Največ gospodarske, leposlovje zaostaja. Vseposvds se vidi, da si ljudje želijo realnih del. Najbolj slabo je s poezijami. N. pr. Prešernove poezije kupi le malokdo. Znanstvenih izdaj pa naš trg ne prenese. To je precej žalostno, ker je slovenska knjiga še danes mnogo cenejša, kakor n. pr. nemška, čeprav je razmerje med temeljnimi stroški ogromno. Saj se vsako nemško knjigo lahko tiska v več deset-tisočih, našo kvečjemu dva, tri.

Od tujih knjig je nemška še vedno na prvem mestu, vendar zanimanje za francosko stalno raste. Nemci so ravno v tem najbolj organizirani, zato še vedno prevladujejo. Sicer pa je s prodajo tujih knjig sploh velika težava, transport in carinski stroški so veliki in sitnosti je precej. Naročujemo samo toliko in take, za katere smo skoraj sigurni, da jih prodamo. Moramo namreč vse naprej plačati. Knjig ne dobivamo več v komisijo.«

»Kaj pa o utisih v občevanju z našimi literati?«

»E, to so pa naše privatne zadeve. Vidite, imam tudi še precej korespondence. Lahko rečem, da so naši literati skoraj brez izjeme izredno simpatični in dobri ljudje. Denarja seveda primanjkuje. Jaz rad plačam tudi naprej in sem doslej le prav malo izgubil.«

»Imate kak poseben načrt za bodočnost?«

»Tudi o tem ne govorim rad. Eno je, da bomo še bolj delali na tem, da se dobi in lepa slovenska knjiga čim najbolj razširi. Upam, da nam bo tudi časopisje v tem pomagalo, ker s tem najbolj vršimo naše dolžnosti do našega naroda.«

Koliko je Jugoslovanska knjigarna izdala knjig?

Leposlovnih del: 213 v 604.590 izvodih.
Šolskih knjig: 119 v 560.164 izvodih.
Nabožnih knjig: 145 v 617.703 izvodih.
Strokovnih knjig: 110 v 505.690 izvodih.
Muzikalij 267 knjig v 448.468 izvodih.
Skupno 854 del v 2.736.615 izvodih.

Zahvala

Ob priliki moje 70letnice se najpriščneje zahvaljujem za vse čestitke.

EDMUND SCHOTT
Novomesto

Vaclav Hejnic —

žrtev groznega zločina

Ljubljana, 19. oktobra.

Vaclav Hejnic, velezaslužni ljubljanski mestni vrtnar in splošno znana osebnost v našem mestu, je postal danes žrtev strašnega zločina, ki ga je izvršil podivjan, napoln blazen človek. Kako globoko je zadelo Ljubljano izguba Hejnica, priča že to, da je že četrte ure po uboju (oziroma umoru), vedela o zločinu skoro že vsa Ljubljana.

Zločin je bil izvršen v mestni drevesnici. Tam so stali in še stoji drevesni štiri še od lani. Ravnatelj mestnih nasadov Vaclav Hejnic je naročil, naj te štore iztrebi. Dva delavca, 29 letni Janez Pajk in 66 letni Janez Studen sta trebila te štore s sekiro in jim obsekavala korenine. Mimo je prišel, približno ob pol 5 popoldne je bilo, ravnatelj Hejnic. Ta je imel v drevesnici mal kurnik, v katerem je gojil perutnino, ki je bila njegovo veselje. Šel je mimo obeh delavcev, pogledal na njuno delo in, ne da bi jima kaj rekel, stopil do kurnika in nato trčil perutnini koruze. Imel je navado redno vsak dan sam krmiti perutnino. Hejnic se je nato vrnil od kurnika k obeh delavcema. Popolnoma mirno je dejal mlademu Janezu Pajku: »Ne trebi štora s sekiro, vzemi raje kramp!«

To nedolžno, prav nič sekantno povelje je razburilo Pajka. Besen kot ris se je pognal proti Hejnicu. V rokah je držal sekiro in z njo je, z usedom sekire, pahnol Hejnica v prsa, ga podrl na tla, nato pa sekiro v roki obrnil tako, da je bila ostrina navzven. S sekiro je trikrat zamahnil po Hejnicu. Vse trikrat ga je zadel v vrat in mu skoro odsekal glavo. Hejnic je bil takoj mrtev, ne da bi poprej enkrat samkrat vzkliknil ali poklical pomoči.

Vse se je zgodilo v bliskoviti naglici. Pajkovo delo je bilo samo dejanje nekaj trenutkov. Pajk pri strašnem dejanju tudi ni dal besede od sebe. Stari delavec Janez Studen ni niti utegnil z roko zadržati Pajka. Ko je Hejnic že ležal v krvi mrtve na tleh, se je Studen zavedel iz trenutnega presenečenja in hripavo zavpil:

»Pomagajte! Na pomoč!« Ohupno so doneli ti vzkliki pod rožniškimi hribom.

Ze so pritekle blizu osebe, ki so se tedaj nahajale v drevesnici: pristav Lap, vrtnarski pomočnik Jilek in še neki delavec. Ko je morilec Pajk zagledal to trojico, ki se mu je bližala, je vnovič zarohel in se zagnal — še vedno z okrvavljeno, dober meter dolgo sekiro v rokah — proti tej trojici, očitno v takem duševnem stanju, da bi mogel napraviti še nov zločin. Odzadaj za morilecem Pajkom je prihitel njegov dve leti starejši brat Tone Pajk, ki je tudi delavec mestne vrtnarije. Oba, Tone Pajk in Janez Studen, sta pričela rotiti zločinca: »Janez, imej pamej! Pomiri se!« Le polagoma se je v Janezu polegla elementarna, divja togota. Zanj je prišel trenutek spoznanja — in

kesa. Spustil je sekiro in si zakril obraz. Brat Tone ga je prijel za roke: »Grevi na policijo; bolje, da prideš sam tja, kakor da bi te lovili!«

Medtem je pristav Lap že tekal na bližnji telefon in obvestil o tem policijo. Pri izhodu je Lap srečal trojico: Janeza Pajka, Toneta Pajka in vzdihujočega starčka Janeza Studena. Dejal jim je: »Vrnite se nazaj, bodo že prišli!«

Janez Pajk je ubogal in njegova spremljevalca sta ga odvedla v sredino drevesnice. Že pa so se pojavili detektiv in stražniki. Detektiva Vrečar in Dobravec sta pograbila Pajka, ga vklenila in odvedla na stražnico.

Glavna in edina priča zločina Janez Studen je bil takoj zaslišan. Preiskavo zločina je prevzel okrajni nadzornik g. Zajdela, ki je prekinil svoj dopust.

Ubijalec Janez Pajk je rojen leta 1900 v Veliki Loki. Stanoval je s svojim bratom Tonetom na Gradu, v mestni službi pa je bil že pet let. Zadnje čase je kazal manjše znake blaznosti, govoril je vedno o svojih notranjih doživljajih in počenjal mnogo neumnosti. Pred kratkim mu je Hejnic minogrede namignil, da bo radi bližajoče se zime kmalu prestavljen h kakemu drugemu oddelku, dokler ne mine zima. To je očito tudi pravi vzrok, zakaj je Pajk na tako malenkostno šikano, če se sploh more imenovati to tako, tako strašno reagiral proti Hejnicu. Najbrž je več dni gojil jezo proti Hejnicu.

Vaclav Hejnic je mož, o katerem govori Ljubljana z vsem spoštovanjem in mu je dolžna vso zahvalo. On je, čigar zasluga je, da Ljubljana ni danes kamenita puščava, temveč prijazno mesto, obdano s parki in drevoredi. Razen Lattermannovega drevoreda so vsi parki in drevoredi v mestu plod njegove skrbnosti, lepota čuta in dela. Rojen je bil leta 1864 v Dobriču pri Pragi. Dopršil je na Dunaju visoko solo za poljedelstvo in je bil nato šest let vrtnar v Parizu pri družini Rothschild. Nato ga je vzel pred dobrimi 30 leti tedanji župan mesta Ljubljane Ivan Hribar v naše mesto. Tekom svojega delovanja v Ljubljani je Hejnic ustvaril okrog mesta in v mestu samem krasne parke, ceste ozaljšal z zelenjem, sadil drevored in temeljito spremenil zunanje lice Ljubljane. V znak priznanja njegovemu trudu ga je župan dr. Perič imenoval za ravnatelja mestnih nasadov. Že davno si je Hejnic zaslužil pokoj, mislil pa je prositi zanj šele koncem letošnjega leta, zakaj hotel je še poprej definitivno urediti načrt o preureditvi tivolskega parka. Usoda je hotela, da zaslužnega pokojnika ne bo užival. Hejnic je bil vdovec. Živi samo še ena njegova hčerka, ki je poročena v Pragi.

Truplo Hejnica so prepeljali v mrtvašnico, kjer bo obducirano. Kdaj se bo vršil pogreb, zaenkrat še ni znano.

Slovenska posestva kupujejo Nemci

V Dravski dolini in na Kozjaku je prešla v zadnjem času cela vrsta slovenskih posestev v nemške roke. Kjerkoli je na prodaj kako posestvo bodisi na dražbi ali sicer, povsod opazimo bivše Südmarmine vodilne člane kot kupce ali posredovalce. Ker kupujejo posestva tudi ljudje, od katerih je splošno znano, da ne premorejo niti fika, je jasno, da stoji za njimi drugi, ki zasledujejo pri tem gotove cilje. Na vseh važnejših in prometnejših točkah hočejo imeti tukaj ob meji ljudi nemškega mišljenja, kar lahko postane opasno za naš narod in državo.

Tako zaznamuje zemljiška knjiga v Marenbergu, da je prešla v zadnjem času cela vrsta posestev v roke Nemcev Neuner, Leitinger, Höbl, Huber, Barth, Deutschmann, Dietinger, Suppanz, Zmork, Lobenwein, Lukas, Wrentschur, Pügel, Schöber, Kellenberger, Höbling, Langer itd. Kljub temu, da obstoji na podlagi zakona, s katerim se je po dobri Avstriji svojčas prepovedal nakup posestev v tukajšnjih krajih po Slovincih in ki je še danes v veljavi, takozvana zemljiškoprometna komisija, se prenos lastnine dovoljuje, če ravno bi to v danih slučajih v smislu tozadevnega zakona ne bilo potrebno.

V kratkem času preide zopet več takih posestev v roke Nemcev.

Opozarjamo na to vse merodajne faktorje, da storijo primerne korake, da se v nadalje ta opasnost prepreči. Kaj vse stori v tem oziru naši sosedje v Avstriji, zlasti na Koroškem in pa v Italiji na Primorskem!

Najbolj žalostno pri tem pa je, da za borih par dinarčkov sodelujejo pri tem ljudje, ki se sicer v slovenski družbi trkaajo na svoja junaška narodna prava.

Narodna Odbrana.

Požar v Ovčji jami

Litija, 19. oktobra.

V petek 18. oktobra ob 7 zjutraj, ko je Vrtnikova družina v Ovčji jami ravno zajtrkovala, se je na podstrešju pojavil rdeči petelin, ki je v par urah upeljal hišo, ki je bila zidana, ter svinjak, iz katerega so komaj rešili prašiče. Na kraj požara ste prihiteli ognjegašni društvi iz Završnika in Smartna, ki pa nista mogli gasiti, ker v bližini ni nobene vode, razen prav majhnega studenčka. Škoda je velika, ker so pogoreli v podstrešju shranjeni pridelki, kakor pšenica, ajda, fižol, ječmen. Zgorelo je tudi nekaj kokoši, katere so sicer že rešili, pa je ta neumnika žival sama silila v ognjeno žrelo. — Vrtnikovi so zavarovani le za majhno vsoto. Kako je ogenj nastal, še ni razjasnjeno, preiskava je pa v teku.

Izseljence v morje!

Nevarnosti pri vtihtapljanju v Združene države.

Zastoj si jugoslovanske oblasti prizadevajo preprečiti izseljence, naj ne poskušajo priiti v Severno Ameriko na tihotapski način preko Kube. Usoda takih izseljencev more postati naravnost strašna, kakor nam javlja naslednje poluradno poročilo:

Odkar so Združene države Severne Amerike zapre svoje meje svobodnemu izseljevanju stotisočev, ki so jim s tem zaprta vrata te države in ki tako ne morejo pa legalnem potu v Ameriko, poskušajo gotovi ljudje vse, da to dosežejo na drug način, žrtvujoč v ta namen celo svoje poslednje paro in čisto tudi samo življenje.

Že večkrat se je v naši javnosti govorilo o nevarnosti vtihtapljanja v Združene države sploh, posebej pa še s Kube, ker ni bil redka slučaj, da so tihotapske ladje, ki so prepešale ljudi s Kube v Združene države, v hipu, ko so jih presenetile patrolne ladje ameriške policije svoje »ljudsko breme« — zavezano v vrečah — da se rešijo »corpusa delicti«, enostavno vrgle v morje. Tak način »razbremenitve« se je praktično tudi tedaj, ko se ni bilo treba bati presenečenja s strani policijskih ladij. Pometali so jih v morje pač zato, da se »skrajša« potovanje in da odvzamejo poslednji denar na smrt obsojenim žrtvam.

Ker se takim ljudem ni mogla nikdar dokazati niti navadna prekršitev naseljenjskih predpisov, kaj šele prestop kazenskega zakonika, je prišla ameriška policija na idejo, da pošlje svoje agente kot izseljenca na Kubo, ki bi želel legalno priti v Združene države, da bi tako lahko pozitivno ugotovila krivdo tihotapskih ladij. Za to je bil določen agent Diaz Ankomedo, ki je za svoj prevoz iz Kube v Združene države plačal kapitanu že davno sumljive ladje »Del Dios« Bernardu Sastru 400 dolarjev. Agent se je skupaj z 22 drugimi izseljenci vkrcaal na ladjo »Del Dios« v Havani.

Ko je uro pozneje policijska patrolna ladja ustavila na odprtem morju parnik »Del Dios« z namenom, da ga vjame »in flagrante«, niso na njem razen posadke našli niti žive duše... Krvava oblacija, ki so jih našli na ladji, nasprotujoče si izjave posadke in kapitana in dejstvo, da je izginil agent Ankomedo brez sledu, najbolj kažejo usodo vkrcaanih izseljencev, o katerih vodita sedaj ameriška in kubanska policija preiskavo.

Ta slučaj naj bo opomin in svarilo vsem jugoslovanskim ljudem, ki bi radi prišli v Ameriko na nezakonit način.

ODOL **MODOL**
PATE DENTIFRICE
čistilna-osvežujoča-štedliva

Vaši barvasti čevlji bodo kakor novi,
ako jih barvate z Brauns,

Vilbra
barvo za usnje!

Tudi aktovke, kovčegi,
usnjati stoli itd. vse
izgleda kakor novo!

Dobiva se v vseh drogerijah ter
trgovinah z barvo in usnjem!

Tovarna barv
Viljem Brauns, Celje.

Zadnja pot zlatomašnika prof. Komljanca

Bučka, 18. oktobra.

Večasten je bil pogreb preč. g. Iv. Komljanca na Bučki v petek. Sam presvetli g. knezsko škof dr. Jeglič je prihitel in v spremstvu veleč. g. dekana Al. Kurenta in trinajst drugih duhovnikov vodil izpred Komljančeve hiše pogreb, maševal ter tudi imel v cerkvi ganljivo lep in tolažil govor, v katerem je omenjal izredno plodovito vzgojno, bogoljubno in gospodarsko delovanje umrlega svojega edinega sošolca.

Toliko ljudstva Bučka že davno ni videla, kakor ga je bilo ob tej priliki; a tudi žalosti ne kmalu toliko. Iz starih župnij so prišli ljudje in v grenkih solzah dali duška trpki žalosti, ki jih je prevzemala ob slovesu od svojega vzgojitelja, svetovalca, prijatelja in dobrotnika. Dasi je bil skromen penzionist, je njegovo delovanje segalo globoko in na široko za dušni in telesni blagor ljudstva.

Trpljenje — imel je ishies in zadnji dve leti je bil slep, radi česar je na stanovanju maševal skoro 8 let — je prenašal z zgledno Jobovo potrpežljivostjo. — Pevci okoliški organisti, domači g. nadiučitelj in fantje pod vodstvom domačega organista so ganljivo lepo zapeli tri pesmi.

Duša blagega gospoda naj v največjem veselju uživa rajsko veselje. — Sedmi dan bo v četrtek 24. oktobra ob sedmih na Bučki.

Donavi manjka vode

Radi nizke vode ponesrečene ladje.

Kladovo ob Donavi, 17. okt.

Radi velike suše je voda v Donavi zelo padla in še pada dan za dnem vedno bolj. V pristanišču Kladovo ladje ne morejo več pristajati, ampak pristajajo v Kostoleu, več kilometrov vstran. Zadnjič so tukajšnji trgovci pričakovali z ladjo naročeno blago. Ladja pa ni mogla v pristanišče. Zato so trgovci najeli v Kladovo vlačilno ladjo ter več parov volov. Ti volji so ladjo vlekli iz Kladova do Kostolca, kjer so naložili blago iz ladje v šlep in ga potem vlekli zopet v Kladovo.

Ponekod na krajih, kjer so prej pristajale ladje, je sedaj otroško igrišče, kjer se otroci valjajo v mivki in zidajo iz blata hišice. Voda je tako majhna, da ladje ne morejo v svoje zimovnike. Zato je rečna uprava v resnih skrbih, kam spraviti ladje čez zimo. Edina pomoč bo, če bo društvo »Rečna Plovidba« iz Belgrada poslala svoje bagerje, ki bodo očistili strugo, da bodo ladje lahko šle prezimovati v pristanišče.

Ladja »Ips« se je pred kratkim razbila na kraju, ki se zove Jelišev. Ravno tam se je malo prej razbila druga ladja, ki je vozila žito in moko. Romunška ladja »Severin«, ki je vozila les, se je tudi potopila pri Jeliševu. Madjarski vlačilec števil. 708, ki je vozil žito, pa se je razbil pri Stenki.

Na spodnji Donavi je ladja »Kajmakčalan« naselja na plitvino obenem z več vlačilnimi ladjami. Vendar je kapitan preprečil večjo škodo.

Tako sedanja suša dela občutno škodo v našem prometu.

Sin izdal materin zločin

Januarja lanskega leta so našli v njeni hišici mrtvo puščavnico Marijo Plamenac, ki je živeła puščavniško življenje v bližini samostana Ostrog v Sremu. Kljub uvedbi takojšnje preiskave se o rožništvu ni poseležilo, razjasniti skrivnostni umor. Toda radi tega še niso obupali in se preiskovali naprej, dokler se jim pred par dnevi ni njihov trud nagradil z uspehom.

Zaslišali so sina Joše Mihajlovičeve iz Požarja, ki je obtožil svojo mater groznega zločina. Kolikor so mogli do sedaj dognati, je živeła Joža Mihajlovič v največji revščini. Zato si je pred del, časom izposodila pri puščavnici Mariji 330 Din. Ta je zahtevala pozneje denar nazaj Mihajlovičeva ni vedela, kje bi pri svoji revščini vzela, da bi vrnila. Zato se je neke mrzle januarske noči podala v kočjo puščavnice, da bi jo preprosila, da še nekoliko počeka. Brez vsakega strahu in sumnje ji je ta odprla vrata in Mihajlovičeva je vstopila. Po kratkem prerakanju je pograbila Mihajlovičeva palico, ki jo je starka uporabljala za oporo pri hoji, prišla sinčka za roke, da ne bi zbežal in pričela udrihati po ubogi starki. Kljub vsem prošnjam in vzdihovanju Plamenčeve, ki se ni mogla vsled starosti braniti, jo je mlatila s palico tako dolgo, da je starka obležala mrtva. Nato je v razburjenosti hitro prebrskala revno opravo kočice in vzela 100 Din, ki jih je našla v nekem predalu. Sinu je zagrozila, da ga bo do krvavega pretepla, če bo kaj o tem znil. Ker se je je otrok bal, je do zadnjega o tem molčal.

Morilko so na podlagi otrokove izpovedbe aretirali in se bo morala zagovarjati za svoj krvavi zločin pred sodiščem.

Slovenski pisatelji v Beli Krajini

Črnomelj, 18. oktobra.

Slovenski pisatelji priredijo v soboto, dne 28. oktobra ob 8. zvečer v dvorani hotela Lažner recitacijski večer z naslednjim sporedom:

1. Uvodna beseda. Govori prof. Fr. Koblar o delu književnikov ki nastopajo.
2. Oton Zupančič bere svoje pesmi.
3. Dr. Alojzij Krajčar bere prozo »Iz Primorja«.
4. Juš Kozak bere prozo »Božja pot na Zaplaz«.
5. Franc Albrecht bere svoje pesmi.
6. F. S. Finžgar bere iz romana »Pod svojim solncem«.

Prireditve te vrste se vrši prvič v našem mestu. Prvič bomo slišali naše književnike, mojstre našega jezika, in med njimi našega belokranjskega rojaka Otona Zupančiča govoriti k nam živo besedo. Zato vsi, ki ljubite svoj jezik, vsi, ki se zanimete za književnost, pridite poslušati prveke naše književnosti v obilnem številu!

Naša mestna godba je dobila novega kapelnika, absolviranega konzervatorista, od katerega pričakujemo, da bo godbo reorganiziral, jo dvignil in pred vsem vpeljal disciplino. Če je občinski odbor najel provvratno moč za kapelnika, potem pričakujemo tudi od godbenikov, da bodo to upoštevali, in da bodo redno hodili k vajam. Kajti niti najboljši kapelnik ni zmožen kaj napraviti, če ni pri vajah redne udeležbe.

Pred dobrim tednom je zapustil Črnomelj č. g. kaplan Andrej Ile, ki je bil vsestransko delaven in priljubljen. Do zadnjega kotička nabita dvorana Prosvete pri poslovnem večeru je bila živ dokaz temu, kako je bil priljubljen.

Novorojenček v mrtvašnici

Zagonetna najdba mrtvega deteta v Radvanjskem pokopališču.

Maribor, 19. oktobra.

Davi ob pol 8 zjutraj je na Radvanjskem pokopališču skozi odprto ter z železjem omreženo okno tamošnje mrtvašnice opazil zidar Franc Majer, ki je bil slučajno tam zaposlen, skrivnostno zavitek, ki je ležal na tleh v mrtvašnici, na kar pa s početka ni polagal nobene važnosti. Ker so ga pa odprta polkna, ki je tolkel z njima veter, pri delu vznemirjala, se je vrnil k mrtvašnici ter jih snel. Tudi omoť mu sedaj ni dal miru in je segel z roko skozi omrežje ter dvignil omoť, v katerem je našel karton in tri kovače. Pod kartonom pa mrtvega otroka ženskega spola, ki je prišlo očitno vidno včeraj na svet.

Otrok je bil zavrt v belo cunjco ter ogrnjen s progasto brisačo. Najdba skrivnostnega omota je povzročila v Radvanju precejšnje vznemirjenje in je bila o njem takoj obveščena orožniška postaja v Studencih. Na lice mesta je prišel orožniški narednik Kramar, ki je takoj odredil, da se shrani truplo mrtvega otroka. Tudi je bilo o skrivnostni najdbi obveščeno mariborsko državno pravdnstvo. Tekom jutrišnjega dne se bo podala na lice mesta sodna komisija, ki bo imela ugotoviti dejanski stan. Komisija bo ugotovila, če se je izvršil detomor. Temeljite poizvedbe so v teku ter se govorice že zgoščujejo na krivca.

Nečimernost žensk — propast tudi za vlomilce

Kakor v Ljubljani, tako se je tudi v Zagrebu zadnja dva meseca pojavila drzna vlomilska tolpa, ki je vlamljala na vse pretege, ni pa se zadovoljila samo z malimi vlemi, temveč so bili njena specialiteta veliki vlemi v trgovine. Eden največjih vlovov je bil izvršen v noči med 10. in 11. t. m. v trgovino Hiršler na Ilici, odkoder so odnesli za 50.000 Din blaga, raznih ženskih oblačil, nogavic in drugega.

Spretnosti in bistremu opazovanju dveh zagrebških detektivov se je zahvalila, da so bili vsi vlomilci naglo prijeti.

Detektiva sta namreč opazila, da so se pričele ženske iz zloglasne družine vlomilca Josipa Djurdjeviča lepše oblačiti. Poprej so hodile po cestah v strganih oblekah, na nogavicah so imele luknjice, naenkrat pa so postale zelo elegantne, nogavice so imele lepe svilene in drage plašče. Pri materi Josipa Djurdjeviča so detektivi izvršili hišno preiskavo. Našli so veliko količino jumperov, pulverov in nogavic. Vprašali so mater: »Odkod vse to blago?« »Ne vem, prinesel ga je moj sin, ne vem odkod.«

»Kje je on?«

»Ne vem! Oče je nekam iz Zagreba. Areti-

M. U. Dr. Kremžar Maks
zdravnik v Domžolah

sprejema stranke pričens. s 23. oktobrom t. l. od 9. do 12. in od 3. do 4. ure (hiša gosp. trgovca Menarta).

ŽENA Z ODPRTIMI OČMI

je roman francoske mladenke, ki pride z dežele v Pariz.

Roman je spisal francoski pisatelj Pierre l'Ermite, od katerega imamo Slovenci tudi mnogo čitane povesti: »Žena z zaprtimi očmi«.

»Žena z odprtimi očmi« začne izhajati 23. t. m. v »Slovencu«.

rane so bile mati, sestra in ljubica Josipa Djurdjeviča. O najdenem blagu se je ugotovilo, da res izvira od vloga v Hirslerjevo trgovino. Obenem je policija zvedela, da se Josip Djurdjevič družil z znanim vlomilcem Milanom Damjanovičem. Torej sta najbrže ta dva skupno vlomila v Hirslerjevo trgovino.

V noči na 16. t. m. sta dva vlomilca vlomila v neko trgovino v Mariboru. Pri vlogu ju je zasačil stražnik, ki je enega vlomilca prijel, za drugim pa streljal, vendar ga ni zadel. Aretirani vlomilec je bil — Milan Damjanovič, pobegli vlomilec pa nihče drugi kakor Josip Djurdjevič. Ko se je ta vrnil v Zagreb, so ga detektivji že aretirali. Djurdjevič je kmalu priznal, da je res z Damjanovičem vlomil v Hirslerjevo trgovino ter priznal še dva manjša vlomila. Policija ima tako že vso vlomilsko tolpo pod ključem. Malo dolgo obraz sta napravila oba vlomilca, ko sta zvedela, da ju je izdala nečimurnost njihovih žensk.

Koledar

Nedelja, 20. oktobra (20. pobinkošna): Posvetitev Cerkve; Janez Kancijan, spokornik. — Jutri: Ponedeljek, 21. oktobra: Uršula in tovarišice, mučenice.

Osebnosti

— **Zlata poroka.** Z Bleda nam pišejo: Danes na misijonistično nedeljo obnovila pri Mariji Pomagaj na Brezjah gospod Franc Šmajdek, vrtinar na Bledu pri gosp. I. C. Mayer in njegova soproga Jožeta, roj. Rozman 50 letni spomin svoje poroke, ki sta jo sklenila 19. okt. 1879 pri Frančiškanih v Ljubljani. G. jubilar je služil kot vrtinar 25 let grofu Thuru v Radovljici, 15 let v Grimšicah pri baronu Schwegel, 10 let v Zalečah blagomaj gosp. I. C. Mayer, ki ga prepeljal jubilarja z družino na Brezje ter jim napravi skupen obed na Bledu. G. Šmajdek je doma na Jesenicah, mama v Šiški in sta oba jako vneta, dasi izpolni ata v 4. mesecih 80 let. Božji blagoslov spremlja jubilarja, družino in vnuke. Prebogi rodbini in I. C. Mayer naša čast in zahvala.

— **Poročil se je gosp. Ivan Domian** z gospodično Jožico Makovec. Obilo sreče!

— **Kap je zadel** v petek popoldne preč. gospoda župnika Fr. Pavšiča v Hotiču. — Vse telo je kot otrpelo. Priporoča se v molitev.

— **Sprememba v salezijanski provinciji.** C. g. Stanislav Plywaczky, provincial na Rakovniku v Ljubljani je bil premeščen za provincijala v Budapest na Madžarsko. Za provincijala v Ljubljano je prišel Slovenec dr. Franc Walland iz Rima.

— **Vojaške vesti.** S kraljevim ukazom od 18. t. m. je vpokojen na lastno prošnjo admiral Dragutin M. Prica in preveden v rezervo. — Z ukazom istega dne sta vpokojena: armijski general Milivoj I. Zečević in sodni general Vladimir S. Jovanović. Istočasno so bili odlikovani: general M. Zečević, z redom Karadjordjeve zvezde druge vrste, admiral Dr. Prica, z redom Karadjordjeve zvezde tretje vrste, sodni general V. Jovanović, z redom sv. Save prve vrste — vsi prosti takse.

— **Sodniški izpit** je napravil pri višjem deželnem sodišču v Ljubljani g. Anton Sporn, sodni pripravnik v Novem mestu. Častitamo.

— **Iz železniške službe.** **Premešteni so:** uradniki II. kategorije, 3. skupine: Pretnar Blaž, komercialni uradnik, prometno komercialno odeljenje G. D. v Beograd; 5. skupine: Trontelj Ivan, tehnični uradnik, kurilnica Ljubljana I. glav. kol. v kurilnico Ljubljana II. gor. kol.; Mihaljevič Dragič, prometni uradnik, Dobova v Mursko Soboti; uradniki III. kategorije, 3. skupine: Dobič Josip, prometni uradnik, Višnja gorav Brezno Ribnica; Kolničar Lovro, prometni uradnik, Brezno Ribnica v Višnjo goro; **zaničniki I. kategorije**, 3. skupine: Alič Anton, strojevodja, kurilnica Pakrac direktorije Zagreb v kurilnico Ljubljana I. glav. kol.; Accetto Alojzij, komercialni zaničnik, Kranjska gora na Jesenice; Lenarčič Anton, strojevodja, kurilnica Maribor, v kurilnico Pakrac, direktorije Zagreb; Porenta Josip, prometni zaničnik, Skofja Loka v Vuhred Maribor; **zaničniki II. kategorije**, 1. skupine: Stancer Josip, kretnik, Sevnica na Blanco; 3. skupine: Jazbinšek Avgustin, kretnik, Rajhenburg v Sevnico; Jerina Josip, tovorni sprevoznik, Rakec v Rogatec; Steinbücher Hinko, komercialni zaničnik, Maribor glav. kol. v Zagreb Savo; Kotoribor; **dnevničar** Rabič Alojzij, Grosuplje v Kotoribor. — **Namešteni so za uradnike II. kategorije**, 5. skupine: Cerkvenik Emilija, komercialna uradnica, Ljubljana glav. kol.; Vukobratović Branko, prometni uradnik, Čakovec; Miculinič Metoda, administrat. uradnica, prometno komercialno odeljenje direktorije; **za uradnike III. kategorije**, 4. skupine: Leksander Josip, administrat. uradnik, gradbeno odeljenje. **za zaničnike II. kategorije**, 3. skupine: Porenta Franc, progovni čuvaj, progovna sekcija Ljubljana gor. dol. proga; Šoštar Franc, progovni čuvaj, progovna sekcija Maribor glav. proga; Vadjal Leopold, skupinovodja, progovna sekcija Ljubljana glav. proga; Valentin Alojzij, blokvoznik, Maribor glav. kol.; Novak Janez, sklad, skupinovodja, Ljubljana glav. kol.; Sattler Fridrik, sprevoznik tovornih vlakov, Maribor glav. kol.; Dolenc Ernest, sklad, skupinovodja, Maribor glav. kol. **Sprejeti za dnevničarja:** Topolovec Anton v Čakovec. **Upokojena sta:** zaničnik I. kategorije, 1. skupine: Zvonar Ivan, sprevoznik vlakovodja, Ljubljana glav. kol. in zaničnik II. kategorije, 1. skupine: Lukmer Josip, nadpremičar, Trbovlje.

ANGLEŠKO SUKNO

za zimске obleke in suknje, dalje veliko izbiro barvuna in pliša — ima vedno na zalogi

Oblačilnica za Slovenijo

Ljubljana, Miklošičeva cesta 7.

Novi grobovi

† **Umrli so v Ljubljani** v času od 15. do 19. t. m.: Peter Lukas, čevljarški mojster, 75 let, Hranilnična cesta 6; Terezija Okorn, mestna uboga, 81 let, Japljeva ulica 2; Vladimir Kmet-Bergant, mornariški poročnik v pokoju, 37 let, Gosposvet-ska c. 8. — V bolnišnici so v istem času umrli: Peter Zbontar, delavec, 76 let, Tržič 126; Karol Mihalj, zidarski vajenec, 16 let, Poljska cesta 71; Vilko Metelko, sin služkinje, 3 mesece, Cipičeva ul. 5; Antonija Sernelj, hišarica, 43 let, Ravnik 16 pri Blokah; Ivan Dermastja, delavec, 26 let, Smartno pod Smarno goro; Franc Gričar, cerkvenik, 19 let, Tročine; Stepiac Ivan, dijak, 18 let, Rimska cesta 12.

† **V Šulincih** (Slov. Krajina), so pokopali Karolino, ženo Jožeta Miholiča. Umrli je bila stara 23 let. Zapustila je dva drobna otročička: Miciko in Anico. Kako priljubljena je bila rajnica, je pokazal pogreb. K zadnjemu počitku jo je spremljala takorekč vsa vas.

N. p. v. m.!

Mala kronika

★ **Človekoljuben dar.** »Split«, delniška družba za cement Portland v Ljubljani, Masarykova c. 23, je v okviru podporne akcije, ki jo je začel veliki župan ljubljanske oblasti za pogorele v Kočevski Reki, pokrila brezplačno in popolnoma na svoje stroške s svojim azbestnim škrljem »Salonit« novo stavbo pogorelci v Kočevski Reki. Za ta svoj plemeniti čin zasluži družba največje priznanje in zahvalo.

★ **Poučno ekskurzijo** nameravajo prirediti po završenem izpitu maturantje strojnega odseka na Tehniški srednji šoli v Ljubljani in sicer v industrijska centra Avstrije in Čehoslovaške, da si tako tudi v praktičnem pogledu razširijo in poglobijo svoje duševno obzorje in teoretično znanje. Obrnili se bodo z iskreno prošnjo na jugoslovansko javnost, da jim v svrhu poučne ekskurzije priskoči gmočno na pomoč ter tak pomaga udeležiti njihovo idealno stremeljenje po strokovni izobrazbi in napredku in korist Jugoslavije. Pripravljeni odbor sestoji iz dijakov in profesorjev-inženjerjev ter se toplo priporoča naši javnosti v blagohotno upoštevanje.

★ **Zobotehnika**, asistenta z daljšo prakso sprejme OUZD. Plača po dogovoru. Prošnjam je priložiti izpisevala o dosedanjem službovanju in jih poslati najkasneje do 31. oktobra 1929 Okrožnemu uradu za zavarovanje delavcev v Ljubljani.

★ **V Srbiji delajo katastrofe.** Dosedaj imajo v naši državi katastrofski popis samo pokrajine na tej strani Save. Najboljše katastrofe imajo Slovenija, Dalmacija, Hrvatska in Vojvodina, dočim sta bili Srbija in Vojvodina sploh brez njih. Zadnja leta pa so prišli z resnim delom za katastrofski popis obeh pokrajin. Popisati je bilo treba približno 10 milijonov hektarjev, dosedaj pa je že popisanih okrog 600.000 hektarjev. Ostala zemlja bi se popisala v približno 10 letih. Katasterski popis vrši država v lastni režiji in sicer na najmodernejši način. Največ se dela v Severni Srbiji, vzdolž Save in Donave, v skopljanskem okraju ter ob bolgarski meji. Ves katasterski popis bo veljal našo državo milijarde in milijarde, saj je direktor za vode že dosedaj izdala okrog 800 milijonov za popis zemlje.

★ **Sprejemanje kovanega drobiža.** Finančni minister je izdal 13. septembra 1929 odlok sledenč vsebine: Od zbornice za trgovino, obrt in industrijo iz Zagreba in od posameznikov dobivam pritožbe in proteste, da državne blaginje, posebno poštne blaginje, ne sprejemajo pri vplačilih kovanega denarja po 0,50, 1 in 2 dinarja. Po finančnem zakonu so ta kovani denarji kakor zakonito plačilno sredstvo dolžni sprejemati vse državne in samoupravne blaginje kakor tudi zasebne in javne osebe, vendar pa niti državne in samoupravne blaginje niti drugi niso dolžni pri enem vplačilu, oziroma izplačilu sprejeti več ko za 100 dinarjev drobiža po 0,50 Din, ne več ko za 200 dinarjev drobiža po 1 Din in ne več kakor za 500 dinarjev drobiža po 2 Din. Če se od strani državnih in samoupravnih blagin ali od strani privatnih oseb odbija sprejem kovanega denarja v določenih zneskih po pravilniku, se ovira promet z denarjem zavira poslovanje trgovskega sveta in podcenjuje vrednost kovanega denarja. — Oblast-

na pošta uprava razglašja gornji odlok finančnega ministra s pozivom, da se vse pošte po njem ravna.

★ **Prva zasebna pilotska šola v naši državi.** Podjetni zagrebški obrtnik Vido Kršlavić je osnoval v Zagrebu pilotsko šolo, prvo zasebno šolo te vrste v naši državi. Sportno-šolsko letalo za to šolo se nahaja že v Zagrebu. Slovesna otvoritev šole pa bo 27. t. m. Otvoritev bi se morala izvršiti še danes, toda dovoljenje letalskega poveljstva je prišlo nekoliko prepozno. Krstu novega športnega letala bo botroval zagrebški župan dr. Srkulj s svojo ženo. Letalo dobi ime »Dalmacija«. Krstu bodo prisostvovali tudi zastopniki oblasti, letalstva, gospodarskih in športnih društev.

★ **Bolno žensko umoril v postelji.** Pred skoraj letom dni je bil izvršen v Kikindi v Banatu gnusen umor. Brivski pomočnik Jęta Ronako je vdrl v stanovanje čevljarja Stefana Zvonarka, da bi umoril in oropal njegovo bolno in postelji ležečo ženo. Ropar je tako dogo tepel žensko s polenom, da jo je ubil, nato pa je prebrskal vse stanovanje in hotel uiti s plenom 300 Din. Toda ravno tedaj je prišel domov Zvonik sam. Morilec je pusil plen in hotel pobegniti, vendar so ga ljudje še o pravem času prišli. Sodišče v Kikindi je morila obsodilo na dosmrtno ječo, novosadsko apelacijsko sodišče pa je to sodbo potrdilo.

★ **Krvava šnopsarska bitka med vašani.** V vasi Prekopani pri Sisku so se dni kuhali žganje. Pri tem so se napili žganja čez mero. Postali so bojeviti. Prilicili so svojega soseda Petra Lipaka, ki je tudi kuhal žganje, iz hiše in ga napadli. Nekdo ga je z ostro sekuro udaril po glavi tako močno, da so mu prsnili možgani na vse strani. Nato so navalili na ženo umorjenega, ji odsekali roko ter tako zmoravili s sekuro, da se bori s smrtjo. Pozneje je prišlo med ubijalci samimi do obračunavanja. Pri tem so ubili še svojega sovaščana Stjepana Šipariča. Proketo žganje!

★ **Morilec svoje žene Sorman** še vedno simulira. Četudi je priznal, da je ubil svojo ženo, še vedno trdi, da je neki njegov skrivnostni prijatelj razsekalo truplo in ga zažgal v peči. V četrtek zjutraj so ga prepeljali iz zapore na njegovo stanovanje na Reki, kjer je še vse tako, kot je bilo ob času zločina, samo dele trupla so odnesli. Kri se še vedno drži mize, stolov in poda. Kljub največjemu naporu ni mogel Sorman ostati ravnodušen, ko je vse to videl. Brez besede je odšel iz spalnice, kjer so našli ostanke trupla, v jedilnico. Na nobeno vprašanje ni hotel odgovorjati. Vsekakor pa je napravil ogled na kraju zločina nanj globok vtis. Pozneje je v zaporu pa je spet vrtil svojo staro lajno o skrivnostnem prijatelju. Preiskava bo te dni zaključena ker je jasno, da je Sorman sam ubil svojo ženo in nato razkosal in zažgal njeno truplo.

Rente Srečke Kupone Delnice Posojila Obveznice Prioritete Zadolžnice

vseh vrst, in tujevalne, pred- in povojne, državne, deželne, mestne, bančne, železniške, industrijske itd., KUPI in plača najbolje, dalje IZVRŠI do preklica popolnoma BREZPLAČEN PREGLED ev. šrebanj od pričetka do današnjega dne. Upravištvo »MERKUR«
Ljubljana, Večna pot 5.
Telefon 3052

★ **Uboj radi razbite tamburice.** V vasi Divoš v Sremsu je bil te dni izvršen krvav umor. Kmet Stefan Krstić je pri neki zabavi mladeničev in deklet razbil svojemu tekmeču Joci Matiču tamburico in ga zasmehoval. Vsa družba se je pričela krohotati in delati iz Joce norca. Joca, osramočen pred svojim dekletom, se je silno razburil, pograbil za nož in ga z vso silo zabodel Stefanu v obraz, tako, da je bil ta na licu mesta mrtev. Joca je bil aretiran in izročen sodišču v Mitrovici. Joca in Stefan sta tekmovala za isto dekle, ki je sedaj brez enega in drugega fantla.

★ **Zagrebški kamen za ceste.** Mestna občina zagrebška ima v Lepoglavi svoj kamnolom izvrstnega trdega kamna za gradnjo cest. Letna kapaciteta znaša 8 milj. kubičnih metrov Postavljen na kolodvor stane kubični meter 35 Din, na zagrebški postaji pa že 110 Din. Torej znaša prevozna tarifa dvakrat toliko kakor resnična vrednost kubičnega metra kamna. Ker popravljajo v Zagrebu ceste s kamnom, ki ga dobivajo v neposredni bližini mesta in je ta premehek ter se v kratkem času zdrobi, je v petek odšel župan dr. Srkulj s šefom gradbenega urada v Lepoglavo, da pregleda kamnolom. Ugotovila sta, da bi se z investicijo 50.000 Din lahko dvignila produkcija kamnoloma od 8 do 20 milj. kubičnih metrov. Ker je kamen vsled svoje trdote zelo dober za gradnjo cest, bi človek mislil, da je s tem stvar končana. Toda ni. Ta kamen je vsled izredno visoke prevozne tarife, kakor rečeno, predrag. Zato bo mestna občina zaprosila prometno ministristvo, da zniža tarifo do pametne meje. Ker bo najbrž ministristvo prošnjo ugodilo, lahko upamo, da bodo Zagrebčani kmalu nehali stokati nad slabimi cestami.

★ **Kmet iznašel sadilni stroj.** Kmet Velimir Stokić iz Braničeva pri Velikem Gradištu je iznašel avtomatični stroj za sadjenje koruske. Iznajditelj pravi, da bodo polja, ki bodo zasajena s pomočjo njegovega stroja, dala za 30% večjo žetev, kakor dosedaj. Kmet je pripravil že vse potrebno, da dobi patent za svoj stroj.

★ **Šolske deklice — nevarne tatrice.** Zalosten slučaj pokvarjenosti mladine so odkrili te dni v Kragujevcu. Tam so se dogajale v raznih trgovinah številne tatvine, ne da bi bilo mogoče slediti tatove. Končno se je trgovcu Matiču posrečilo zasačiti neko učenko tretjega razreda ljudske šole ravno v trenutku, ko si je ta hotela prilastiti ženski dežnik. Pri zaslišanju je mala tatrica priznala, da je članica dobro organizirane tatinske tolpe, ki jo tvori več deset do štirinajstletnih šolskih učenk. Deklice so tem lažje kradle, ker jih ni nihče nikdar osumil. Deklice je zapeljal k tatvinam oče ene teh deklic.

★ **Obsojeni poštni roparji.** Pred novosadskim višjim sodiščem so stali te dni Josip Tafe, Anton Bičanić in Mihajlo Lukman, ki so izvršili 7. oktobra 1928 znani rop iz poštnega vagona na progi Belgrad—Sombor. Ukrali so tedaj tri vreče s skoro 1.000.000 Din. Prvo sodišče je vse tri aprila t. l. obsodilo in sicer Josipa Tafeja, kot voditelja, na šest let ječe, Antona Bičanića in Mihajla Lukmana pa na poldrugo leto ječe. Državni pravdnik se je proti preniški kazni pritožil. Sodišče je potrdilo kazen za Tafeja in Lukmana, Bičaniću pa je kazen povišalo na tri leta ječe.

★ **Nagrobnice.** Za možki zbor priredil Franc Marolt, založila Joz. staniška knjigarna v Ljubljani, Cena vez. Din 20, broš. Din 16. —

In tudi lovec se greje s ZEPHIROM, ker ve kaj mu prija, Zato pozna to reč in kupi samo dobro peč.

ZEPHIR PEČ čez
10 greje eno sobo **24**
kg. drva ur

Na zahtevo brezplačni popis!

Zephir tvornica peči d. d., Subotica

Samoprodaja za Ljubljano: Breznik & Fritsch

Samoprodaja za Celje: D. Rakusch

Samoprodaja za Maribor: Pinter i Lenard

Pesmarica v obliki žepne izdaje, ki je izšla že v tretjem premenjenem natisu, vsebuje 20 najlepših nagrobnic naših in tujih skladateljev. Na koncu so pridejani še rezponzoriji, ki se odpevajo pri pogrebem obredu in psalm »miserere«, ki se poje pri mrtvaškem sprevodu. Za bližajoči se praznik Vseh svetnikov in spomin vernih duš priporočamo to zbirko našim zborom še posebno. Skoro povsod še pojo zbori na praznik Vseh svetnikov popoldne ali zvečer na pokopališčih po opravljenih molitvah za ranjke žalostinke in s pretresljivim petjem blažijo nam spomin in vzbujajo pijeteto do naših mrtvih znancev, sorodnikov in prijateljev. Ta običaj je zelo lep in hvalevreden. Marsikdo, ki je sicer za molitev mlačen, se bo pa vsaj pri izvajanju teh lepih nagrobnic združil v duhu s pevci in vzdihnil »Večni mir Gospod jim daj... Priporočamo ponovno vsem pevskim društvom to lepo pesmarico, brez katere naj ne bo nobeno, najtoplejše.

★ **»Kajne«**, drama Franceta Bevka, enega najboljših sodobnih pisateljev, je po svoji vsebini in živo očitanih značajih ena najaktualnejših naših dram. Isti pisatelj je izdal v posebni knjigi mojstrsko novelo »Muka gospe Vere«, ki bo zanimala zlasti izobraženejšo občinstvo. Obe knjigi ima v komisijski knjigarna Nove založbe v Ljubljani.

★ **Cenjene interesente opozarjamo** na jutrišnja in pojutrišnja velika razprodaja graščinske oprave bivših grofov Chorinskih v Gornji Radgoni. Predmeti starinske in umetniške vrednosti ter izdelki najboljših znakov.

★ **Privatna bolniška blagajna »Merkur«** v Zagrebu, poverjenišvo Ljubljana, Resljeva cesta 13, I. nad., levo, tel. št. 20-74, sprejema prijave od 9 do 14. 11611

★ **Opozarjamo** na oglas Spodnještajerske ljudske posojilnice na zadnji strani današnjega »Slovenca«.

Nesreča ne počiva

— **Nesrečen padec.** Neki B., učenec drugega razreda osnovne šole v M. Soboti se je igral na železniškem mostu, ki vodi preko Lendave. V hipu je padel in je z glavo tresel ob tračnico. Padec je bil tako silen, da si je fantek prebil čelo in je tudi po obrazu dobil močne poškodbe. Rane mu je sesel okrožni zdravnik, g. dr. Vučak.

— **Dva vagona zgorela.** V četrtek popoldne okoli petih je privozil na postajo Zitič pri Kuinu na splitski progi tovorni vlak, ki je imel priklopljene vagonne s polnimi cisternami. Postajno osebje je opazilo, da z nekega vagona olje curja in so radi tega vlak ustavili. Komaj pa se je vlak ustavil, se je vnelo olje, ki je curjalo iz vagona in mahoma je bil ves vagon v ognju. Najbrže je začetila požar iskra lokomotive. Ker se je požar naglo širil in je zajel tudi drugi vagon, ga ni bilo mogoče pogasiti, ampak kvečjemu omejiti. Kljub vsemu naporu železniškega osebja je požar uničil oba vagona. Objel je tudi prazen vagon, ki je stal v bližini, toda so ga kmalu pogasili. Vrednost zgorelih vagonov in blaga samega znaša okoli 200 tisoč dinarjev. Oblasti so uvedle preiskavo.

— **Kdo je kriv katastrofe v Zedniku.** Našim čitateljem je že gotovo v spominu velika katastrofa pred mesecem dni v Zedniku pri Subotici, kjer je eksplodiral vagon, naložen z oljem in benzinom. Pri nesreči se je ponesrečilo 10 odraslih oseb in 17 otrok od 5 do 15 let. Dosedaj so v bol-

Tudi Vi

lahko pridete k nam pregledat našo z novimi gramofoni in ploščami

napolnjeno zalogo. Brezkonkurenčne cene. Gramofoni najcenejši od Din 400— in 690— do najboljših po Din 1.800—, 3.200—, 6.000—, 12.000 itd.

PLOŠČE vsakovrstne: narodne pesmi, opere, opere, plesni slagerji itd. itd.

Kolosalna izbira! Prodaja tudi na obroke!

Priporoča se

T. hnik Josip Banjal
Ljubljana

Pražakova ulica 19

Ljubljanski dvor

Največja tovarniška zaloga »Columbia«
London

zelo
važno!
Pred nakupom blaga za obleke
JOS. SNOJ
manufaktura
Ljubljana
Palača Mesne hranilnice

Pravilna odločitev!

Poleg vode igra pri pranju največjo vlogo tudi milo. Uspeh pranja je odvisen od njega, vsled česar je v interesu gospodinj, da kupuje najbolje. Tako milo, ki vzdržuje vse dobre lastnosti je poznano terpeninovo

milo Gazela

po katerem sega danes na stoletje gospodinj!

nišnici umrli že štirje ponesrečenci, ki zapuščajo štiri vdove in skupno sedem otroh. V subotški bolnišnici so še 3 otroci in 5 odraslih, od katerih se dva borita še vedno s smrtjo. Vzporedno s sodno preiskavo je uvedla preiskavo tudi novosaška delavska zbornica, ki zahteva, da se s svojem ponesrečenih prizna pokojnina in oskrbovalnina. Delavska zbornica je ugotovila, da je katastrofo zakrivil predvsem načelnik postaje v Zedniku Milan Radanovič, ki je vedel, da gori vagon z oljem in benzinom, pa je vseeno ukazal ljudem, naj ga gasijo z vodo, mesto s prstjo in peskom. Dalje je bilo napadno, da je bil bencin naložen v odprtem vagonu in še celo tik za lokomotivo. Delavska zbornica v Novem Sadu pričakuje po pravici, da se da še živim nedolžnim žrtvam katastrofe ter svojem smrtno ponesrečenih primerna oskrbovalnina, krivci pa da se bodo strogo kaznovali.

Kino DVOR
LJUBLJANSKI
Samo še danes in jutri!
CIGANSKA LJUBEZEN
Simfonija krvi in srca!
Ob 1/2 11 predp., 3, 1/2 5, 6, 1/2 8, 9.

Ljubljana

Kaj bo danes?

Drama. Velika abeceda.
Opera. Ob 3 pop.: Pri treh mladenkah, ljudska predstava, ob pol 8 zvečer: Tosca, ljudska predstava.
Kino Ljubljanski dvor. Ciganska ljubezen.
Kino Društveni dom, Glince: Mali trobentač ob 4 popoldne in ob 8 zvečer.
Občni zbor Trgovskega bolniškega in požarnega društva ob 10 v Delavski zbornici.
Letalske prireditve ob pol 2 popoldne na vojaškem vežbališču.
Nočno službo imajo: Dr. Piccoli, Dunajska cesta 6 in Mr. Bakarčić, Sv. Jakoba trg 9.

Menza za študentke

Ljubljana, 19. oktobra.

Kadar se kaj govori ali včasih tudi stori kaj za dijaštvo, vselej so mišljeni pri tem in deležni tega skoro izključno le dijak, dijakinja pa po navadi prezre. Tudi je dijakinjam malo težko, družiti se v dijaških menzah s svojimi tovariši, iz dijaških domov — tri imamo v Ljubljani razen internatov, — pa so umevno popolnoma izključene. In vendar študentke, bodisi akademkinje, bodisi srednješolke, pogosto še huje trpe bečo in pomanjkanje, kakor njihovi moški tovariši. Prvič jim je težje prositi pomoči kjerkoli, drugič so prisiljene svojo bečo še bolj skrivati, kakor dijak in tretjič so seveda tudi manj podjetne, da bi si poiskale kak postranski zaslužek v obliki instrukcij ali kaj takega. Hvalevredno pa je za naša študirajoča dekleta, da si pri vsem tem poštna in pametna. Treba pa je dekletom pomagati in preskrbeti naši ženski mladini vsaj najnujnejše pogoje, potrebne pri njenem študiju.

Vso pohvalo zasluži zato akcija, ki se je zadnji mesec pričela v Ljubljani, namreč, da se v Ljubljani osnuje menza za študentke. Akcijo so pričele ljubljanske dame, ki so sklenile prositi za protektorat Nj. Vel. kraljice Marije. Menza bi se imenovala: »Miza kraljice Marije«. Na čelu akcije je dvorna dama gospa Franja Tavčarjeva. Pripravljali odbor je že stopil v stik z mestno občino, ki naj bi preskrbela primeren prostor za menzo in seveda prispevala tudi kako podporo. Misli se predvsem za bive prostore mestne zastavljalnice v Prečni ulici, kjer naj bi se menza nastanila.

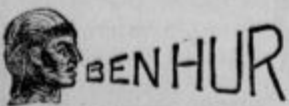
Misliti bo treba dalje v Ljubljani tudi na ustanovitev doma za dijakinje, ki ne bi bile potem več odvisne od raznih podnajemniških sob, kar za dekleta ni ugodno. Zeleti pa bi bilo, da dela pri vseh takih in enakih akcijah vse žensktvo složno in da se akcija izvede vsestransko, nikakor pa ne enostransko. Zadeva je splošna in njeno rešitev zahteva javen interes.

Najnovejši posnetki

„Jonny svira“

kakor izredno fini posnetki operetnih in opernih izločkov prispeli.

„Gramofon“ A. Rasberger, Ljubljana
Miklošičeva cesta 34

Gustav Nusser & Sohn, Wien VII., Richtergr. 10

© Sv. maša za t. Vlad. Gortana. Klub primorskih Slovencev vabi vse člane, da se prav gotovo vsi udeležijo sv. maše za pok. Vladimira Gortana danes ob pol 11 pri oltarju svetogorske Matere božje v novi šišenski cerkvi.

© K petju v spomin ranjkih na praznik Vseh svetih na pokopališču pri sv. Križu so vabljeni vsi ljubljanski moški zbori in pevci. Naštudirajo naj sledeče nagrobnice: E. Adamič: Slovo (V tihi noči utrnili), F. Ferjančič: Slovo mrtvim (O, Gospod), J. Pavčič: Spomladi vse se veseli, O. Dev: Vigred; Z. Prelovce: Oj Dobrodo. Skupne vaje se bodo vršile v Glasbeni Matici. Dan in uro objavimo v listih. — P.

© Vreme v Ljubljani je bilo včeraj deževno. Jutranja najnižja temperatura je znašala 10° C, najvišja dnevna je bila pa 13,4° C. Barometer 758,4. Jugovzhodni veter. — V Mariboru 17° C temperature, v Zagrebu in Skoplju 19° C, v Splitu 21° C, v Beogradu 24° C.

© Zidovje ljubljanskega starega »Zabjaka« (Hrenova ulica 17) je od strani uboge delavske najemniške pare slišalo že dovolj vzdihov in videlo dovolj gorja. Letos v juniju so se najemniki odločili, ko je hišo kupila »Zadruga banka«. Toda vseeno nam je bilo z avgustom podraženo stanovanje skoraj za 100 odstotkov. Te najemnine prav zelo težko zmoremo. Sedaj pa je hišna upraviteljica stanovanjska posredovalnica »Posest« odredila, da si vse stranke moramo vpeljati električno razsvetljavo ter pri upravi založiti po velikosti stanovanja 850—1200 Din (povprečno na enosobno stanovanje 1150 Din). Kje naj vzamemo denar? Vsi smo primorani na zahtevo pristati v osmih dneh in denar založiti. Zakaj ne bi bili reveži, ki takih vsot ne zmorejo, vredni večje obzirnosti? Prosimo merodajne kroge, da delujejo na to, da se uboge družine zaščitijo. — Več najemnikov.

Damski plašči

od najfinejšega luksuznega izdelka in blaga do preprostih so najugodnejše v izbiri pri tvrdki

Fran Lukič

Štirarjeva ulica

© Tečaj za krojače in krojačice v Ljubljani. Urad za pospeševanje obrti kraljevine Jugoslavije namerava v kratkem prirediti v Ljubljani tečaj za krojače in tečaj za krojačice. Vsi mojstri, mojstrice, pomočniki in pomočnice, ki želijo obiskati tečaj, naj prijavijo čimprej svojo udeležbo v pisarni Urada za pospeševanje obrti v Ljubljani, Krekov trg št. 10.1, pisмено ali usmeno, kjer dobe vse potrebne informacije.

© Ovir pri ogrevanju. Poročali smo že o ogrevanju za brezdomce, p. i. k. i. k. se so uprli prebivalci Strelške ulice, da bi se napravila v Ljudskem domu. Mislilo se je, da bi se zgradila posebna baraka za ogrevalnico blizu klavnice, toda tudi tamkajšnji prebivalci so pričeli proti temu protestirati. Sedaj mestna občina išče primeren prostor za ogrevalnico. Samo — ne predolgo ciniti, kakaj brezdomci, kljub temu, da so med njimi nekateri moralno oporečni, so tudi ljudje in pozimi bi jim javna ogrevalnica prav prišla.

© Podivjan kolezar je pridrlak v četrtek okoli 10 popoldne po hodniku, za kolezarje prepovedanem, na Dunajski cesti pri strojni tovarni proti mestu in se očitno namenoma zaletaval v mimoidoše gospe, katere so se vračale s trga. Prva žrtev tega divjaka je bila gospa Zofija B., katero je s koleškom pahnil proti zidovju strojne tovarne, da je komaj obdržala ravnotežje. V drugo žrtev 14-letno deklico Ano Kozjek iz Sv. Gamelj. Št. 18 se je očitno namenoma z vso silo zaletel s koleškom in jo podrl, da se je revica s pomočjo mimoidoših ljudi komaj pobrala in je močno krvavela iz ran na nogi in rokah. Divjak, ne meneč se za svojo žrtev, je seveda s koleškom hitro odšel proti mestu, ker se je bal, da bi ga razburjene priče tega dogodka ne izročile rokam pravice. Ena izmed prič je jokajočo deklico spremljala na policijsko stražnico na Masarykovi cesti, kjer so jo očistili in antiseptično obvezali rane na kolenu in roki. Taki divjaki bi zaslužili ne samo denarno ali zaporno kazen, ampak tudi palice, katere so služile za pokoro takih ljudi v prejšnjem stoletju in ko so pred kratkim na Angleškem zopet bile sprejete v kazenski zakon. Zelo koristno bi bilo tudi prisilno zaznavanje vsakega koleza z razvidno uradno številko, da bi predzračnost takih divjakov prenehala.

© Sprememba kavarniškega orkestra v Zvezdi. Dnevno od 5 popoldne svira v kavarni nov prvovrsten salonski orkester.

© Kemično snajenje oblek — Šimena, Kolodvorska ulica 8.

Novo cene!

Znižane cene!

4-., 6-., 8- Din

Kino Ljubljanski Dvor

Maribor

Okrožni inšpektorat v Mariboru

Maribor se bo upošteval pri novi ureditvi države. Kakor smo od zanesljive strani informirani, se bo v Mariboru ustanovil v smislu določil zakona z dne 8. oktobra t. l. okrožni inšpektorat, kar bodo Mariborčani gotovo z navdušenjem sprejeli.

© Vseslovanski koncert 25. oktobra v Mariboru. Pevski zbor slovaških učiteljev, ki bo koncertiral v Mariboru v dvorani Union, dne 25. okt. bo praveči vseslovanski pevski večer. Razven divnih slovaških narodnih pesmi, ki tvorijo glavni program, bodo zapeli slovaški učitelji tudi najzrazitejše češke, poljske, srbo-hrvatske in slovenske pesmi. Ta večer bo toraj izreden umetniški užitek za vsakega prijatelja petja, kot tudi za muzikalne strokovnjake. Pevski zbor spremlja tudi tajnik Slovaške Matice g. Stefan Krémari.

© Sedemdesetletni velilem »Sv. Frančiška« predvaja še danes in jutri Prosvetni kino »Omladinac«, Cvellična ulica 28. Predstave ob pol 20. uri. V slučaju dovoljnjega števila prijav bo danes predstava tudi ob 15. ozir. 17. uri. Z omenjeni film se opazna med občinstvom živahno zanimanje. Ker je vstopnina zelo nizka, je dostop omogočen tudi nižnjim slojem.

© Slavnostno skupščino so imeli v petek popoldne na III. deški osnovni šoli ob priliki desetletnice »Učiteljskega društva za Maribor in bližnjo okolico« mariborski učitelji. Skupščino je otvoril in vodil društveni predsednik A. Skala. Posebno so se ob tej priliki naglašale kulturne zasluge, ki jih ima društvo, katerega člani so bili sprožili misel za ustanovitev lepo prosvetno »Pedagoške centrale«, »Učiteljskega doma« in pa Ljudske univerze.

VELIKI SADNI SEJEM

Oddaja sadja v ameriških zabojih po 20 do 25 kg.

© Štirje poljski artisti, in sicer dve dami in dva gospoda, so prispeli na svojem potovanju preko Evrope v Maribor. Imajo svoj poseben avtomobil ter nameravajo nastopiti v neki tukajšnji kavarni s posebnim artističnim programom. Iz Varšave, preko Češke in Avstrije pelje njihova pot preko Maribora in Ljubljane v Italijo. Ker ne razumejo nemščine, se je znani mariborski reporter V. Kovač sporazumeval z njimi v blagovlasni španščini.

© Radi škriatinke so se morale nekatere osnovne šole zapreti. Ker se je na učinkovito intervencijo mestnega fizikata pojav škriatinke odstranil, se v ponedeljek, dne 21. t. m., na vseh osnovnih šolah prične z rednim poukom, na kar se starši posebej opozarjajo.

© V cveču mladosti... Preminul je v starosti 22 let visokošolec Slavko Vučič, Aškercjeva 22. Pogreb pokojnika bo jutri ob 15. uri na mestnem pokopališču v Pobrežju.

© Nočno lekarniško službo ima tekoči teden (do vključno predpoldne prihodnje nedelje) Kónigova lekarna pri Mariji Pomagaj na Aleksandrovi cesti.

© Posesno gibanje. Kupili so: Alojzij in Julija Filipčič od Franca Vogrin hišo št. 51 na Meljski cesti za 117.600 dinarjev. Anton in Marija Reisman od Alojzija in Roze Vidmar hišo št. 7 v Dušanovi ulici za 80.000 dinarjev. Amalija Witzler od Ane Kauiz hišo ob bregu 12 za 54.000 dinarjev.

© Bračom Oriom! Orlovski koledarčki za l. 1930 so dospeli. Dobe se pri odsekovnem tajniku ob sredah na fantovskem sestanku.

© Posejanje kinovih predstav, pri katerih se predvaja kulturni filmi, izdelani z največjimi filmsko-tehničnimi finesami, postaja vsebolj kulturna potreba. V tem pogledu si je stekla zelo veliko zaslug tukajšnja Prosvetna zveza, ki si je s spretno organizacijo kulturno-filmskih predstav svoj delokrog v skladu z zahtevami novodobne izobrazbe znatno razširila in poglobila. Danes, jutri in v tork predvaja Prosvetna zveza v tukajšnjem Unionskem kinu znamenite »Kozake«, v katerih nastopa kot nosilec glavne vloge sloviti John Gilbert. Pri predstavah sodeluje posebna godba. Predstave so danes ob 16, 18, 20, 22, 24, 26, 28, 30, 32, 34, 36, 38, 40, 42, 44, 46, 48, 50, 52, 54, 56, 58, 60, 62, 64, 66, 68, 70, 72, 74, 76, 78, 80, 82, 84, 86, 88, 90, 92, 94, 96, 98, 100.

© Društveni utripi. Deliški sestanek imajo danes ob 14 v običajnih prostorih mariborske Orlice. — Kat. izobraževalno društvo v Studeneh ima danes ob pol 16 svoj redni sestanek. Na sporedu aktualno predavanje — Pevsko društvo »Maribor« priredi danes ob 15 v novem društvenem domu pri Sv. Lovrencu na Pohorju koncert z bogatim in pestrim pevskim sporedom. Odhod ob pol 14, povratek ob 21. Prijatelji lepe pesmi — pridružite se!

© Himen. V grajski kapeli na Fali se poroči danes g. Lj. Doležal, knjigovodja Mariborske tiskarne, z gđ. Silvestro Paulin, hčerko železniškega uradnika.

© Združenje jugosl. nar. železničarjev in brodarjev se tem potem najtopeje zahvaljuje tvrdkam, podpornikom in vsem, ki so z darili in nakupom srečk omogočili lep vspeh tombole, ki se je vršila dne 6. t. m.

© Nižji poštni in brzojavni uslužbenci vpeljejo za društvene člane ter po njih vpeljane goste posebno plesno šolo, ki se bo vršila v dvorani restavracije »Vetrinjski dvor«, Vetrinjska ul. 24.

© Prijatelji orlovstva se bodo prav gotovo udeležili velike tombole, ki jo prireduje danes popoldne orlovske edince pri Sv. Petru. Pričetek ob treh popoldne. Krasni dobitki — kolo, seženj drv i. t. d.

© Dnevni zaslužek pri mariborskih industrijskih podjetjih znaša za osebe, ki jim je tukajšnja Borza dela priskrbela v poslednjem času za posile 50 do 70 dinarjev za kvalificirane moči, 40 do 60 pa za nekvalificirane moči. Od 531 kvalificiranih delavcev jih zasluži 315 do 50 dinarjev, 216 pa do 70 dinarjev dnevno. Precej slabši je gmetni položaj nekvalificiranih moči — od 708, ki so dobili za posile, jih dobijo jedva 630 do 40 dinarjev dnevno, dočim znaša zaslužek komaj 78 delovnih moči do 60 dinarjev dnevno.

© S popolnim vspehom se je izvršila včeraj zvečer v veliki unionski dvorani proslava 10-letnice »Drave«, Brezhibno in eksaktno so se izvajale posamezne točke bogatega glasbenega sporeda pod spretnim vodstvom zborovodje A. Horvata, orkestrskega kapelnika J. Koudelke in vodje tamburaškega zbora R. Pivka. Mnogoštevilna publika je bila zelo hvaležna in je sprejela nastopajoče s toplim aplavzom.

© Akademski maša. Danes ob četrtna na 12 otvoritvena pridiga presvetlega škofa dr. Tomažiča v baziliki Matere milosti. Ob pol 12 istotam maša zadušnica za pok. Vladimirja Gortana.

© »Slovski«. Na 85. rednem občnem zboru društva »Slovski« mariborskih bogoslovcev je bil 15. oktobra 1929 izvoljen za šolsko leto 1929-30 naslednji odbor: Lampret Joško, preds.; Anžek Tine, tajnik; Prelog Ludvik, blagajnik; Cold Janez, knjižničar; Kaudič Jaka, pevovodja; Schöndorfer Joško in Poteko Pankracij, revizorja. — To bratskim organizacijam brez posebnih obvestil v vednost.

© Kolesarji pozor! Tatvine koles se dnevno množijo! Zato zavarujte Vaša kolesa pri »Prvi jugoslovanski kolesarski zaščiti« v Mariboru, Gosposka 20, katera vam v slučaju tatvine Vašega kolesa vrne novo kolo. Zahtevajte prospekte.

Radio Maribor

Aleksandrova cesta 6

Je naše podjetje: Zahtevajte ponudbo, bogata zaloga — solidna postrežba. Ne boste z nobenim radioaparatom Ljubljano boljše poslušali, kakor z našim izdelkom.

★ Pri išiasu sledi na kozarec naravne »Franz-Josef« grenčice, zavžite na tešče, izdatno izpraznenje črevesa brez vseh težav, pridruži pa se navadno prijetno ugodje olajšanja. Zdravniški strokovni listi omenjajo, da učinkuje zanesljivo in prijetno »Franz-Josef« voda tudi pri pritisku na jetra in debelo črevo kakor tudi pri zabreklih žilah, haemorrhoidah, prostatalnih boleznih in katarju v mehurju. Dobiva se v lekarnah, drogerijah in specer. trgovinah.

Dr. Ivan Hubad

zobozdravnik v Škofji Loki

danes zopet ordinira

Celje

© Ne pozabite, da se pričnejo jutri redni prosvetni večeri. Skoro vsak ponedeljek zvečer se bo odšel vršilo v telovadni dvorani Orlovskega doma javno predavanje. Predavajo strokovnjaki o aktualnih vprašanjih sodobnosti. Na jutrišnjem večeru predava g. dr. Janez Ahčin iz Ljubljane o panevropskem gibanju. Bo to svetovnemu miru in mednarodni slogi posvečena prireditev, na kateri je vsakdo dobrodošel. Vstopnice se bodo jutri dobile v pisarni Prosvetnega tajništva na Cankarjevi cesti, zvečer pa pri vhodu v dvorano.

© Javen telovadni nastop ima danes popoldne mladi orlovski odsek Silvica pri Sv. Juriju ob j. žel. Prijatelji orlovstva iz Celja imajo lepo priliko za prijeten izlet med našo kmečko mladino.

© Zadušnica za ustrelenim Gortanom. Društvo »Soča«, podružnica v Celju, javlja vsem rojakom in rojakinjam ter vsej narodno čuteči javnosti, da se vrši v četrtek, dne 24. oktobra 1929 ob pol 7 zjutraj v celjski župni cerkvi sv. maša zadušnica za pokojnim V. Gortanom. Vabimo Celjane, da ob priliki zadušnice zbrano prisostvujemo nemani festaciji molitve za pravičnost.

© Poroka. Danes se poroči v Mariboru g. Stevo Plah, železniški uradnik v Celju ter gđ. Marica Hočvarjeva, odvetniška uradnica v pisarni g. dr. Rakuna. Novoporočencema iskreno čestitamo!

Odvetnika Dr. JAKOB HODŽAR

in Dr. IVAN STANONIK v Celju

vključno naznanjata, da sta se PRESELILA s svojo pisarno v novo palačo Ljudske posojilnice, Vodnikova ulica, I. nadstropje.

Prosvetna zveza

XXXII. redni občni zbor Prosvetne zveze v Ljubljani bo 28. oktobra ob 9 popoldne v Beli dvorani hotela Union s sledečim sporedom: 1. Otvoritev občnega zbora. 2. Citanje in odobrenje zapisnika zadnjega občnega zbora. 3. Poročila centralnega tajništva in centralne blagajne. 4. Poročila odsekov: a) Radio Ljubljana, b) Ljudska knjižnica, c) Kino-odsek, d) Ljudski oder. 5. Poročila podzvez: a) Pevska zveza, b) Ženska zveza, c) Slovenska Straža, d) Sveta Vojska. 6. Predlogi. 7. Poročila preglednikov. 8. Volitev odbora. 9. Slučajnosti. — Vsako društvo je dolžno poslati na občni zbor svojega delegata. Predlogi se morajo pisмено vložiti na Prosvetno zvezo. Ker bo vožnja polovična, zato vključno vabimo, da se udeležijo občnega zbora poleg delegatov še voditelji in delavci na prosvetnem polju.

Ob priliki zlate maše Pija XI. se pokloni deputacija Slovencev z obema škofoma na čelu sv. očetu. Kdor se želi udeležiti tega romanja, naj se javi do 15. novembra v tajništvo Prosvetne zveze, Miklošičeva cesta 5. Cena II. razr. 2350 Din. III. razr. 1800 Din. Odhod iz Ljubljane 18. decembra zjutraj. Prihod v Ljubljano 23. decembra zvečer. Vsa pojasnila daje tajništvo Prosvetne zveze.

Tečaj za knjižničarje priredi Prosvetna zveza v nedeljo 27. oktobra ob 9 popoldne v Prosvetni zvezi. Tečaj je izredne važnosti za vsa prosvetna društva, čitalnice in ljudske knjižnice, zato pošljite knjižničarje na tečaj. Prijave sprejema Prosvetna zveza v Ljubljani.

Prosvetna društva, ki imajo kino-aparate, se pozivljajo, da se gotovo udeležijo ankete glede nabave filmov, ki bo 28. oktobra ob 2 popoldne v Prosvetni zvezi.

Občni zbor Ženske zveze bo v ponedeljek, dne 28. oktobra ob 3 popoldne v Beli dvorani hotela Union. Vsa ženska društva in dekleške zveze ter dekleški krožki naj pošljejo svoje delegatke.

Vsem ženskim orgnizacijam

Ženska društva po deželi, ki so včlanjena pri Slov. krščanski ženski zvezi, Ljubljana, tem potom uljudno vabimo, da se sigurno udeležijo III. rednega občnega zbora omenjene Ženske zveze, ki se bo vršil v ponedeljek, dne 28. oktobra ob 3 popoldne v beli dvorani hotela »Union«, I. nadstr., Miklošičeva c.

Slovenska krščanska ženska zveza je centrala ženskih organizacij in zastopa kot taka v javnosti naše krščansko misleče žensktvo. Zato je pa nujno potrebno, da je število njenih članic (društev) čim največje. Ona društva, ki niso še javila svojega pristopa k zgoraj omenjeni zvezi, naj to takoj store in pošljejo svojo zastopnico na občni zbor. Isti dan popoldne v istih prostorih se pa vrši občni zbor Prosvetne zveze, zato lahko obe stvari združite. Vožnja po železnici polovična. Plačate cel listek, ki ga na odhodni postaji daste žigostati. V Ljubljani na občnih zbora pa dobite potrdilo Prosvetne zveze in listek velja tudi za nazaj. Eventuelne dopise pošljite na naslov: Slov. krščanska ženska zveza, Ljubljana, Akademski dom, Miklošičeva cesta 5.

Iz društvenega življenja

Frančiškanska prosveta. V tork 22. t. m. se prične v Frančiškanskem prosvetnem društvu redna tedenska predavanja. Za ta tork je na sporedu predavanje o Benetkah in njenih umetnostnih in zgodovinskih spomenikih. Govori dr. p. Roman Tominec, O. F. M. Člani in gostje vključno vabljeni!

Šolsna prosveta. Danes občni zbor ob lepem vremenu spojen z izletom na Dobrovo. Zbirališče pešcev pred Stolnico. Odhod ob 1 popoldne. — Ako se zbere zadostno število za vožnjo — bo vozil avto; zbirališče pred Fagovcem ob pol 1 popoldne. — Ob slabem vremenu občni zbor ob 8 zvečer v Krekovi prosveti (Alojzijevešče). — Odbor.

Slovenski klub v Sarajevu ima sledeči odbor: Predsednik Peter Pust, podpredsednik Rasto Zemljčič, tajnika gđ. Lujza Subičeva, tajnik inž. Dušan Gabrijan, blagajnik Hinko Jezovšek, knjižničar France Mušič, hišni gospodar Ivan Potočnik, pevovodja Jože Podbregar, odbornika Rade Perko in France Hacc, namestnika Ivan Železnik in Anton Blatnik, nadzorni odbor dr. Ferdo Pretnj, Fran Kos in Janko Prodnik.

Pevsko društvo »Mostec« v Mostah začne v rednimi vajami v tork 22. oktobra. Vsi stari pevci pridite! Novi pevci dobrodošli. Vaje se vršijo na Zaloški cesti »pri Erbežniku« v Mostah od 8 do 1 zvečer. — Pevovodja Pirnat.

Društvo učiteljev glasbe Dravske banovine ima redni občni zbor 28. oktobra ob 20 v zadnji sobi Narodne kavarne. — Odbor.

Ob 10letnici smrti skladatelja A. Svetka

In spomnil sem se, da te davno ni, da vetrič ti čez tibi grob sumi...
(Župančič: Melanholija.)

Danes — 20. oktobra 1929 — je minulo deset let, kar je legel v prerani grob skladatelj in pevovalja »Ljubljane«, finančni komisar Anton Svetek. Bil je sin nedavno umrlega računskega ravnatelja v pok. Antona Svetka in Antonije roj. Rossa, ki je prva pela »Gorenjskega slavčeka«. Rodil se je 13. junija 1875 v Ljubljani, absolviral gimnazijo v Ljubljani ter študiral pravo na Dunaju in v Gradcu. Nastopil je po dovršenih pravoslovnih študijah konceptno službo pri finančnem ravnateljstvu v Ljubljani ter služboval v tej stroki v Novem mestu, Kamniku in v Mariboru. Tu ga je v najlepši moski dobi ugrabila bela smrt iz kroga družine: soproge Pavle roj. Pirc in četvero otrok.

Anton Svetek je bil glasbenik in skladatelj, ki zasluži trajen spomin med Slovenci. Zložil je lepo število skladb, ki bi jih bil gotovo zbral, če bi mu bilo usojeno daljše življenje. Najbolj znani sta njegovi zborni kompoziciji »Pod noč« in »Kaj bi te vprašal?«. Njegove skladbe so zlasti izvajali kvartet Glasbene Matice in pa »Ljubljana«, kjer je bil Svetek pevovodja. Škoda, da so Svetkova dela ostala v rokopisih, ki jih je težko zbrati, ker so raztreseni v raznih rokah. Nekaj jih mora biti gotovo v arhivu Rokodelskega društva in »Ljubljane«, nekaj jih imajo različni glasbeniki.

Anton Svetek je našel zadnji počitek v Mariboru, njegov grob še danes nima spomenika. Družino je zapustil v bornih razmerah, ki ne zmoro stroškov za dostojen spomenik. In vendar bi pokojnik zaslužil, da se njegove skladbe otmemo pozabe, zberemo in izdajemo in da mu domovina postavi dostojen spomenik, kakaj Anton Svetek je bil v resnici — umetnik.

Ljubljansko gledališče

Drama:

Začetek ob 20 zvečer.

Nedelja, 20. oktobra: VELIKA ABECEDA. Izven.
Ponedeljek, 21. oktobra: STRAHOVI. Red D.
Torek, 22. oktobra: Zaprt.

Opera:

Začetek ob pol 20 zvečer.

Nedelja, 20. oktobra ob 15: PRI TREH MLADEN-
KAH, opereta. Ljudska predstava pri znižanih
cenah. Izven. — Ob pol 20: TOSCA, ljudska
predstava pri znižanih cenah. Izven.
Ponedeljek, 21. oktobra: Zaprt.
Torek, 22. oktobra: ŠVANDA DUDAK, red E.

Mariborsko gledališče

Nedelja, 20. oktobra ob 20: ZUPAN STILMOND-
SKI. Kuponi.
Ponedeljek, 21. oktobra: Zaprt.
Torek, 22. oktobra ob 20: MORALA GOSPE DUL-
SKE. Ab. A. Premijera.

Ljudski oder v Ljubljani

»Dama — škrt ali Zaljubljeni vitezi«, to si-
jajno Calderonovo komedijo uprizori Ljubljanski
Ljudski oder danes zvečer ob pol osmih v Ljud-
skem domu. Ta veseliga igra je igralsko kakor tudi
scenično skrbno pripravljena, zato upamo, da bo
cenj. občinstvo v polni meri zadovoljila in sle-
hernega igralca razvedrila. Predprodaja vstopnic
danca od 10 do 12 dopoldne in od 3 popoldne do
začetka predstave. Dvorana bo kurjena.

Vse po 4 Din

vsak dan ob 4, v nedeljo in praznik ob
pol 11 in ob 3

Kino Ljubljanski Dvor

Jugoslovanska knjigarna in slov. šolska knjiga

Kdo ne ve, s kakšnimi težavami se je mo-
rala boriti slovenska srednja šola, preden si je
priborila pravico, da je vsaj deloma tudi v viš-
jih razredih smela poučevati v slovenščini. Dol-
go časa je bilo sploh vse tudi v nižjih razredih
nemško. V 70 letih so se naši poslanci začeli
potezati za slovenski učni jezik v naših sred-
njih šolah, a so morali požirati grenke očitke
o nesposobnosti našega jezika za pouk, o po-
manjkanju slovenskih učnih knjig: oskrbite si
slovenske učne knjige in dobite pravico sloven-
skega pouka. Seveda so dunajski mogotci na-
prej vedeli, da ne bo nihče zalagal knjig, pre-
den jim ni zagotovljena odobritev in raba; saj
velikih resnično narodno zavednih mecenov ni-
smo imeli (Wolf je umrl), močnih narodnih
knjigarn pa tudi ne. Tako ni bilo knjig, ker ni
bilo dovoljenja za slovenski učni jezik, a do-
voljenja ni bilo, ker ni bilo slovenskih učnih
knjig. Ko so si polagoma izvojevali pravico za
nižjo šolo, so začeli misliti tudi na višje razre-
de, a ta oreh je bil znatno trši. Šele z otvorit-
vijo škofijske čisto slovenske gimnazije v Senti
Vidu nad Ljubljano so se slovenski srednji šoli
začeli obetati boljši časi. Da ni bilo te prve
čisto slovenske gimnazije, našega velikega me-
cena škofa Jegliča in še Jugoslovanske knji-
garne — bi se nam bilo komaj posrečilo do
vojne posloveniti našo srednjo šolo vsaj do one
mere, da smo v novih razmerah mogli začeti s
sistematičnim poukom v slovenskem učnem
jeziku.

Dasi je bila nižji šoli že priznana pravica
slovenščine kot učnega jezika, se je grščina
vendarle še poučevala od vsega začetka, to je

Diva govori...

Skica snemanja scene zvočnega filma.

Ves širni prostor velikega ateljeja je zmril v
brezglasni tišini. Hrupne predpriprave, glasni raz-
govori, burno tekanje sem in tja je na mah utihnilo.
Električni zvonce naznanja pričetek snemanja.

Nekaj ljudi, ki trenutno nimajo tu ničesar opravi-
titi, pa niso mogli pravočasno doseči duri, obstanejo
kot ukopani. Debeli garderobier, ki je ravno hotel
odložiti ogledalo, puder in šminke, stoji z vso ro-
potijo v rokah, kot pribit.

V tej brezglasni tišini stoji slavna diva, ki je
dosedaj nemo sicer, a tembolj glasno zadivljala kino-
publiko dveh svetov in na njo čaka vse, da spre-
govori...

Diva stoji pri oknu elegantnega stanovanja.
Blščeča svetloba ji obliva profil. V fotelju sedi s
časopisom v rokah in s pipo v ustih mož, ki je v
tem filmu soprog lepe dive. Odsev umetnega elek-
tričnega ognja s kamina mu ožarja prileten nelep
obraz.

Diva gleda otožno skozi okno v zasaeženo zim-
sko pokrajino. Naenkrat pa njen obraz, ki je bil
pravkar še truden in nem, zažari skritega, zadržane-
ga veselja; obrne se proti soprogu in reče tresoč
se veselja, ki ga ne more prikriti:

»Ivan Ivanovič prihaja!«

Samo tri besede, ki pa so odločilne važnosti.
Ne, kaj pomenijo, ampak, kako zvone. Kajti pri-
tajena radost, ki zveni iz njih razdraži ljubosumnega
moža, ga stori nezaupnega, kar odloči ves potek de-
janja in končno usodo lepe žene.

Zato niti dihniti nihče ne upa, ko diva spre-
govori.

»Mixer« tesneje prime za slušali, operater
krepkeje stisne ročko pi kameri, režiser sklonjen
naprej širi roke, kot da hoče odvrtiti pretečo ne-
srečo.

Kajti veliko je ležeče od glasu, ki ga spregovo-
rijo usnice lepe dive. Milijoni njenih oboževalcev
mora biti nad njim očarani. Tajinstveni čar in
brezmejna sirsas globoke in bogate duše mora
zveneti iz njega.

In diva ima tak glas; premnogokrat je to že
dokazala. Toda tokrat ne gre in ne gre. Diva sama
znaje z glavo in ponavljaj drugič, tretjič... Ne
zveni prav in ne zveni.

In diva stopi zopet k oknu ter skuša občutiti
globoko v sreu: živim v podeželskem malem me-
steecu, navezana na prilepnega moža. In v to mojo
brezupno osamelost pride nekdo, ki ga nisem že
tedne videla in zastoj čaka, da se sploh prikaže.
In sedaj naenkrat nepričakovano prihaja tam po
cesti navzgor...

Diva se mora obrniti nazaj od okna proti so-
progu in spregovoriti:

»Ivan Ivanovič prihaja!«

»Mixer« glasno zahteva, da ponovi še enkrat;
v sreu mora biti že zelo nejevoljen. Kaj vraga, da
taka ženska kot je ta ne bi mogla položiti malo
pristnega, naravnega veselja v svoj glas.

Reflektorji blišče in mikrofoni visi na srebrnih
nitih, kot ogromen, neprijeten pajk izpod stropa.

Diva izgleda zelo utrujeno. Misli delujejo, kot
v vročici. Tu ne pomaga nobena rutina; v lastni
duši mora iskati izraza čustvu. In vendar je do-
segla na svetu vse, kar človek le more doseči, bo-
gastvo in slavo. Svet leži pod njenimi nogami in
leži bi bilo dobiti ženo, ki ne bi hotela z njo me-
njati. In sedaj stoji tu vsa nesrečna in obupana in
išče v svoji duši... Morda se ji končno le posreči,
da najde pravega izraza čustvu, katerega mora z
glasom izraziti; notranjega miru in zadovoljstva išče
zastoj...

»Ciganska ljubezen« v »Ljubljanskem dvo-
ru« je film Warner Brothers produkcije in ga sme-
mo smatrati, kot enega boljših. Krasni so naravni
posnetki iz okolice Dunaja, Budimpešte in Trsta.
Režija je gibka in duhovita, fotografija zelo dobra.
Igra je prežeta lahne ironije na romantičnost ženske
duše in ker jezi tudi v tekstu humor, nudi film
obilo pristne, neoporečne zabave.

od 3. razreda naprej v nemščini. Ni bilo pač
knjig. Ko je škofijska gimnazija šla tretjemu
razredu nasproti, je morala oskrbeti slovenski
učbenik, če naj ostane zvesta svojemu trdnemu
sklepu, da bo docela slovenska. Naprosila je
dr. Tomiška, ki je potrebnimi učni knjigi tudi
res napisal. Jugoslovanski knjigarni pa gre hvala,
da je knjigi kljub nevarnemu gospodarske-
mu računu založila ter tako omogočila, da so
jo tudi državne gimnazije lahko vpeljele kot
učbenike. S tem šele je bila v šolskem letu
1908/9 nižja gimnazija prvič čisto slovenska.

Po tem prvem doseženem uspehu je bilo
treba pripraviti pot poslovenjenju tudi višje
gimnazije. Tu ni bilo težav le pri vladi na Du-
naju, marveč je bil tudi pretežen del nemško
šolane inteligence prepričan, da klasikov ni
mogoče prevajati v slovenščino, da Homer in
Vergil ne preneseta slovenščine, kaj šele kak
Horac! Pa tudi, kako prevajati, če pa nimas
dijaku ničesar dati v roke: ne slovarjev ne ko-
mentarjev. Tudi tu je pomagala premagovati
težave Jugoslovanska knjigarna. Že leta 1909
je založila dva slovarčka: Koritnik, Slovarček
k I./III. spevu Iliade in Dokler, Slovarček k
Ovidijevim izbranim pesmim. Praktično je go-
rje pomisleke o prevajanju klasikov v sloven-
ščino premagal Fr. Omerza s svojo prestavo
Homerjeve Iliade, ki je izhajala najprej v
»Mentorju«, potem pa v prvih 12 spevih (kdaj
izide drugih 12?) založila Jugoslovanska knji-
garna in ustvarila prvega slovenskega Vossa.
To so bili prvi pripravljalci k mnogo večjemu
podjetju, ki ga pa knjigarna ob svoji finančni
moči ni zmogla in je moral, kakor vedno, ka-
dar odpove vsaka druga rešitev, na pomoč naš
veliki mecen škof Jeglič: Grško-slovenski slovar
prof. Doklerja. Še večje težave je doživel la-
tinsko-slovenski slovar, ki ga je avtor Wiestha-
ler zamislil daleč preko okvira šolske knjige.

Sport

TEKMOVANJE ZA SREDNJEŠOLSKI POKAL.

Včeraj popoldne so se vršila na igrišču Ilirije
lahkoatletska tekmovanja za pokal, ki ga je svoj čas
darovala Sportna zveza. Udeležilo se ga je pet za-
vodov, med njimi tudi gimnazija v Kočevju; žal pa
je tekmovanje prekinil močan dež in se bodo pre-
ostale 4 točke izvršile v sredo popoldne. Rezultati
so sledeči:

100 m: I. Zupančič (R) 12,2; II. Cencič (II. drž.
gim.), III. Wildman (II. drž. gim.).

3000 m: I. Marchiotti (R) 10,52, II. Regally (Tehn.
sred.), III. Kožuh (T.).

Višina: I. Zupančič 165 cm, II. Jež (T) 155 cm, III.
Cvahte (Kočevje).

800 m: I. Valenčič (T) 2,19,2, II. Rah (T).

Met kopja: I. Slamič (T), II. Zupančič, III. Illovar.

Dosedanje stanje po točkah je sledeče: Teh-
nična srednja šola 20, realka 19, II. drž. gim. 4, ko-
čevska gimnazija 1.

NOGOMETNO PRVENSTVO.

Program današnjih prv. tekem.

Tekmovanje za nogometno prvenstvo se v
Ljubljani bliža koncu. Kljub temu pa so zadnje tek-
me v jesenski kampanji dovolj zanimive, kajti v teh
tekma nastopajo boljši zgornji klubi.

V prvenstveni tekmi med

ASK PRIMORJE:SK SVOBODA

bo publika prišla brezdvomno na svoj račun. Mo-
štvi navedenih klubov sta tehnično podkovani, da
bosta zamogla nuditi poleg živahne tudi opiljeno
igro.

Ogorčen boj se bo bil med

ZSK HERMES:SK JADRANOM.

V tej tekmi bo imel Hermes težko stališče, če
bo znal Jadran ohraniti formo prošle nedelje.

Tudi v drugem razredu se bodo odigrale
važne prv. tekme, v katerih nastopijo klubi, ki so
potrebni točk.

Najostrejšo borbo bosta bojevala

SK SLAVIJA:SK GRAFIKA.

Oba kluba sta se v jesenskem tekmovanju po-
kazala v dobri luči.

Nič manj ogorčena najbrž ne bo tudi tekma

SK REKA:SK NATAKAR.

Tekmovanje se bo odigralo v sledečem redu:
Igrišče ASK Primorje — predpolodne ob 9: SK Reka
— SK Natak, popoldne ob 15,30 ASK Primorje I:
SK Svoboda I, ob 14 nastopila rezervi.

Na igrišču Ilirije nastopila ob 8,30 SK Slavija
— SK Grafika, popoldne ob 15,30 ZSK Hermes I:
SK Jadran I, ob 14 rezervi.

MARIBORSKA SPORTNA NEDELJA.

Ob 10 na igrišču SK Rapida: prijateljska no-
gometna tekma mladine SK Železničar : SK Rapid
(sodnik g. Bizjak).

Ob 10,30 na igrišču SK Železničar: mednarod-
na rokometna tekma Grazer Sportklub : SK Železni-
čar (sodnik ing. Koudelka).

Ob 13,30 na igrišču SK Rapida: nogometna
tekma mladine za prehodno darilo M. O. ISSK Ma-
ribor : SK Rapid (sodnik g. Fischer).

Ob 14 start k medklubski kolesarski dirki pri
gostilni »Sp. Grozd« kolesarskega društva »Perun«
v Gor. Sv. Kungoti.

Ob 14,30 na igrišču SK Železničar: prijateljska
nogometna tekma old boy SK Rapid : SK Železni-
čar (sodnik g. Ermenc).

Ob 15 na igrišču SK Rapida: revanšna nogo-
metna tekma ISSK Maribor : SK Rapid (sodnik g.
Nemec).

VAZNI SKLEPI J. N. S.

Naše sportnike bo predvsem zanimal sklep
JNS radi pokalne tekme Ilirija:Svoboda. Kakor je
znano, je Ilirija k podvezni pokalni tekmi z Svo-
bodo nastopila z kombinirano rezervo. To igro je
s 2:0 izgubila in s tem izpadla iz nadaljnjega tekmo-
vanja.

Pravkar došla velika mno-
žina raznih originalnih no-
vih posnetkov ameriških
Slovencev na

COLUMBIA PLOŠČAH

in druge umetniške novi-
tete - Priporoča se cenj.
občinstvu

Zastopnik:

IVAN BONAČ - LJUBLJANA

Edison Bell Penkala

Zmagovalka v tekmovanju

za ohrano zdravih
in lepih zob je že
40 let, od mili-
jonov njenih
prijateljev
zahtevana
— zobna
krema

SARGOV

KALODONT Lepši zobje

Radi tega tudi nadaljne tekme niso bile več
tako privlačne in naravno je izostal tudi gmoten
uspeh. Podzveza je odredila, da se ima odigrati v
korist blagajne tekma, s katero bo blagajna dobila
to, kar je v rednem tekmovanju izostalo. Obrnila se
je tudi na JNS, da ta sklep potrdi. No in na svoji
zadnji seji je upravni odbor JNS potrdil sklep LNP
in odredil, da mora Ilirija ponovno odigrati tekmo
s Svobodo. Dalje se je sklenilo, da bodo smeli v
inozemstvu soditi le oni sodniki, ki tudi doma redno
vršijo sodniške funkcije. Eden najvažnejših sklepov
te seje je, da se bo uvedla obvezna zdravniška pre-
iskava vseh aktivnih nogometašev. Ta odredba bo v
vrstah sportnikov toplo pozdravljena, le žal, da ni
prišla prej. BSK je bil kaznovan, ker ni nastopil
prošle nedelje, z globo 1000 Din. Naložilo se je pa,
da mora brezpogojno nastopiti proti Hajduku v
Splitu. BSK se je zagrozilo, da se bo š 53 k. z.
stroktno izvajal, kar pomeni za BSK šestmesečni
suspens. To so prvi predznaki za boj na glavni
skupščini, kajti ako se Zveza čuti toli močno, da bo
kazen proti BSK izvedla, potem so izgledi Belgraj-
čanov za prenos zveze v Belgrad majhni. Ta seja
je rešila tudi končnoveljavno afero s Culičem. Veri-
ficirala je tekmo Hajduk:BSK čes, da ni dokazov,
da bi Culič igral za katerikoli drug klub. In tudi, če
je igral, ni kriv Hajduk, pač pa Culič in klub, za ka-
tereja je nastopil. To je bila skoro podobna afera
kot s Markovcem, rešitev pa ravno nasprotna.

Cerkveni vestnik

Duhovne vaje za mladeniče bodo v Domu
od 26. do 30. oktobra. Ker je še prostora, prosimo
skorajšnje prijave. Gg. duhovnike prosimo, da
opozore mladeniče na ta tečaj. — Vodstvo Doma.

Mešanska Marijina kongregacija pri sv. Jo-
žefu ima danes ob pol enajstih odborovo sejo, ob
enajstih pa svoj redni shod.

Pijeva proslava v Šiški. Cerkvene organiza-
cije v Šiški prirede danes ob pol 8 zvečer v samo-
stanski dvorani: »Proslava zlatomašnega jubileja
sv. očeta papeža Pija XI.« Skioptično predavanje
o sv. očetu ima g. p. Krizostom. Na sporedu je tu-
di dramatska slika iz življenja sv. Stanislava:
»Beg pred bratom.« — Vljudno vabljeni!

Poizvedovanja

Našel se je zlat prstan. Dobi se v trafiki Fr.
Mugerla pri klavnicl.

Ljudska samopomoč v Mariboru sprejme
za slučaj smrti in doživlja vse zdrave osebe od
1. do 90. leta in izplača do največ 53.000 Din na
podporah. Zahtevajte brezplačno pristopno izjavo.

matematičnimi knjigami za višje razrede in za
Fiziko, ki jo je moral oskrbeti škofijski zavod.

Tako je Jugoslovanska knjigarna z razume-
vanja polnimi žrtvami v znatni meri pomagala
pri poslovenjenju srednjih šol.

Ob prevratu je bila nova zadrega in težava.
Treba je bilo vse šolske knjige pregledati in
priproiti novim razmeram. Kdor ve, da so
naše slovenske čitanke izgubile med vojno še
tisto malo slovenske in narodno zavedne orien-
tacije, ki so jo imele pred vojno, ker je cen-
zura prepovedovala berila in so jih morali na-
silno trgati iz šole, da je bilo v čitankah dosti
zlaganih dinastičnih in avstrijskih sestavkov,
bo razumel, da so s prvim dnem v novih raz-
merah postale nemogoče. Potreba novih čitank
je bila kričeča. Tu ni bilo časa misliti na kako
večje zboljšanje ali novo usmeritev slovenske-
ga pouka. Tudi tu je Jugoslovanska knjigarna
razumela svojo nalogo in dolžnost in prevzela
založništvo Westrovih čitank. In da ni Jugoslo-
vanska knjigarna še pred vojno prevzela založ-
ništva dr. Grafenauerjeve Zgodovine novejšje
slovenskega slovstva, kdo ve, ali bi se bil dr.
Grafenauer odločil, da pripravi Kratko zgo-
dovino slovenskega slovstva. In ko bi te ne bilo,
kako mučno vrzel bi moral občutiti po vojni
pri pouku slovenščine; saj je to edini sistema-
tični priročnik, ki je poraben v šoli. Pisati na-
daljnjo zgodovino in zaslužnost Jugoslovanske
knjigarne.

Delavnost knjigarne na polju šolskih knjig
po vojni izkazuje številke: izdala jih je 74 v
481.000 izvodih, kar vsekakor pomenja ogromno
delo. Seveda, v novih razmerah zalaganje res
ni bilo več tako riskantno, kakor v prvi dobi.
a priznati moramo Jugoslovanski knjigarni, da
je tudi v povojnem času vršila s tem pomemb-
no in potrebno delo.

Razširjanje električnih valov

Pri razširjanju električnih valov moramo preučiti posamezna območja valovnih dolžin popolnoma ločeno, ker kažejo pojavi pri posameznih valovnih dolžinah gotove značilne razlike.

Dolgi valovi se razširjajo le po direktnem izžarevanju, t. j. po izžarevanju ob zemlji. Ti valovi sledijo takorekoč površini zemlje. Radi tega nimajo mrtve cone, t. j. ozemlja v gotovi razdalji krog oddajne postaje, kjer jih ni ohraneno so v tako neznatni množini, da jih z navadnimi aparati ni mogoče sprejeti.

Jakost dolgih valov znatno pojeva z razdaljo, zato oddajajo večinoma oddajne postaje na dolge valove z veliko jakostjo. Površina zemlje predstavlja za valove velik upor.

V noči pa nastopi pri razširjanju električnih valov še nov pojav, ki ga moremo nazorno predočiti s sledečo primero. Kot vemo, se nahaja v zraku tik nad zemeljsko površino vedno znatna množina prahu ali vodne pare. Ta prah in vodna para povzročata, da vidimo n. pr. ponoči od mestnih svetilk le razmeroma slab odsev. Pri nejasnem nebu pa moremo razločno opaziti na oblakih nad mestom odsev mestne razsvetljave. Ta odsev je seveda znatno slabši od prave svetlobe, vendar ga na vidimo včasih boljše, ker so zgornje zračne plasti proste prahu in se more razširjati svetloba vsled tega manj ovirano.

Na sličen način se tvori ponoči v višjih legah atmosfere odbojna plast, ki odbija one radijske valove, ki se razširjajo navzgor. Valovi se razširjajo v tej plasti z manjšimi izgubami in na ta način se poveča ponoči območje oddajnih postaj.

Podnevi pa imamo radi kratki valovi slabši sprejem, ker razkrajajo solnični žarki na poseben način ozračje in tvorijo s tem plasti, ki so za električne valove manj propustne odn. vplivajo na odboj z višjih plasti.

Čim krajši so valovi, tem jasneje opazujemo ta pojav pri direktnem izžarevanju. To postane vedno manjše, ker postanejo izgube na zemeljski površini pri vedno krajših valovih vedno večje. To izžarevanje sega včasih le nekaj kilometrov.

Normalni, zlasti pa kratki valovi se razširjajo v glavnem potom odboja v višjih plasteh. V višini ca. 90—130 km je namreč tkazv. Heaviside-ova plast. Dolgi valovi te plasti sploh ne tangirajo, čim krajši so, tem bolj se ji približajo, normalni in krajši radijski valovi pa prodro že do gotove globine v to dobro provodno plast, zdrse po njej in se potem odbijejo nazaj na zemljo. Kratki valovi pa jo že popolnoma prodro in uhajajo v vsejmirje. Kaj se godi tam z njimi, to baš sedaj raziskujemo.

Kjer je meja direktnega izžarevanja, tam je začetak mrtvega pasa. In ta se veča pri vedno manjšem

direktnem izžarevanju, ker postanejo izgube kot že omenjene na zemeljski površini pri vedno krajših valovih vedno večje. Mrtvi pas pa se neha tam, kjer pridejo na zemeljsko površino oni valovi, ki so se že odbili v višjih plasteh.

Valovi pa postanejo pri vedno večji razdalji seveda vedno slabši, ker se mora energija razdeliti na vedno večji prostor. Vrh tega pa še potuje gotov del teh valov nazaj k zemeljski površini, kjer jih uničijo izgube.

Tudi kratki valovi se uničijo sčasoma v veliki razdalji od oddajne postaje. Ta razdalja pa je lahko večkratnik zemeljskega oboda, tako, da pridejo valovi večkrat krog zemlje. Ker dospe del teh valov spet na zemljo, bi mogli sprejeti isti znak večkrat. In če rabi val približno eno sedminko sekunde, da obkroži zemljo, bi mogli slišati posamezne znake v takem razdobju. In dejansko so tudi sprejeli znake s postajo na kratke valove mestoma tudi po sedemkratnem obkroženju zemlje, t. j. eno sekundo po oddaji znaka. To je doslej najdaljši čas, da val ni postal znatno slabši.

Pri novih poskusih, ki so jih delali letos tebruarja, pa so slišali isti znak še po desetih, celo osemnajstih sekundah kot nekaj odmev pravega. Po dosedanjih izkušnjah tega že sploh ne bi mogli slišati. Domnevajo pa, da se je val razširil skoraj brez izgub v vsejmirju in se je tam na nek poseben način odbil v svoji izhodni smeri, prodrl tudi nazaj grede Heaviside-ovo plast in dospel nazaj na zemeljsko površino.

Pri razširjanju tega vala se je morala razdeliti energija na tako velikanski progi kot jo pomeni recimo 10 sekund, na tako velikanski prostor, da se zdi skoro nemogoče, da je tako majhne energije še mogoče zaznavati. Predvsem bodo še raziskovali, kaj in na kakšen način ovira energijo ev. na razširjanju v prostoru in ali se pri odboju združijo odn. zgostijo.

Grof Zeppelin

Ne, ta senzacija je že izgubila svojo privlačnost. Sedaj se govori samo še o prvoletnih TUNGSRAM-BARIUM CEV EN

AMERIKANSKI STEZOSLEDCI V PARIZU GOVORE Z AMERIKO.

Devet amerikalanskih stezosledcev, ki so se nedavno mudili v Parizu, je po radiu govorilo s svojci v Ameriki. Kapitan Sparks od Jacksonove legije je plačal za to zabavico, ki je v ostalem trajala le 40 minut, 18.750 francoskih frankov. Na obeh koncih razgovora so bili poleg mikrofonov postavljeni tudi zvočniki, tako da so vsi navzoči v Ameriki in Parizu mogli biti deležni te zanimive senzacije.

RADIO V SVETU.

Na Španskem pripravljajo reorganizacijo radio-gibanja. Španija bo imela v bodoče 18 oddajnih postaj, v Madridu pa poleg glavne oddajne postaje z 20 kilovati še oddajno postajo za kratke valove z 40 kilovati. Nova radio-organizacija bo financirana deloma s prislojinami naročnikov (4 pesete letno za detektorski aparat in 20 peset za elektronske aparate) ter s splošno takso 5 odstotkov na vse radio predmete.

Holandska je v prvih petih mesecih tega leta izvozila za devet milijonov radiomaterijala.

Ruska Sibirija ima zanimivo radio-postajo v Habarovskem na mandžurski meji. Ta oddaja v štirih jezikih: ruskem, kitajskem, korejskem in angleškem. — Nova postaja v Tiflisu je pričela oddajati s 1. oktobrom.

Pariz dobi novo ogromno oddajno postajo, dasi jih ima že več kot preveč. Še ta mesec prične oddajati postaja »Radio-Banliene« z oddajno energijo 120 kilovatom. Če ne bo vsa stvar prenapeta!

RADIO-MOJSTER — NOV POKLIC.

Delavska radio-zveza v Linzu je sklenila, ustanoviti posebno radio-šolo, kjer se bodo v 6-mesečnih tečajih šolali vsi tisti, ki se žele posvetiti radio-službi. Absolventi teh tečajev bodo dobili naslov radio-mojster. Učna snov bo vzeta iz elektrotehnike, radio-tehnike, fizike, fotografije, filmske tehnike in splošne izobrazbe za radio-službo. Z ustanovitvijo te šole se odpira mnogim prijateljem radio pot v nov poklic, kratki pa je ustanovitev take šole dokaz, koliko pozornosti posveča tej veliki iznajdbi emancipirani proletarijat kulturne države. Solo namreč, kot rečeno, ustanavlja delavska organizacija.

RADIO POGOVORI MED VOZECIMI VLAKI.

Neka železniška družba v Kanadi je nedavno napravila posrečene poskuse radio-pogovorov iz enega vozečega vlaka v drugi. Teoretično je možnost takih pogovorov danes že docela dana, v praksi pa se seveda pojavljajo še različne ovire in težkoče.

*

Zanimiv razpis nagrade. Londonski Rothermeor časopis »Daily Mirror« je razpisal nagrado v obliki 200 funtov vrednih radio potrebščin za onega, ki bo najbolj točno pogodil število vseh obiskovalcev svetovne britanske radio- razstave.

Programi Radio-Ljubljana:

Nedelja, 20. oktobra: 9.30 Prenos cerkvene glasbe. 10.00 Religiozno predavanje. 10.30 Kmetijsko-gospodarsko predavanje, prof. Jarc. 11.00 Koncert radio-orkestra. 15.00 O mlekarstvu, predava ing. Sabec. 15.30 Reproduciran glasba. 16.00 »Kje je meja.« Ljudska igra. 16.30 Koncert radio-orkestra. 17.00 Bohuslavovi spomini, bere g. E. Gregorin. 17.30 Nadaljevanje koncerta Radio-orkestra. 20.00 Prenos iz Zagreba. 22.00 Glasovne napovedi in poročila. 22.15 Koncert Radio-orkestra.

Ponedeljek, 21. oktobra: 12.30 Reproduciran glasba. 13.00 Glasovna napoved, borza, re-

Pomislite gospa!

Vse Vaše sobe so polne godbe, petja, zanimivih predavanj, ki jih prinašajo k Vam skrivnostni radijski valovi iz vseh kulturnih središč Evrope.

Zakaj jih pustite, da neizrabljeni bežijo mimo? Zakaj ne prisluhnete njih čarobni igri?

Res je, Vaše uho samo jih ne zaznava, toda kljub temu žive in igrajo v Vaši sobi.

Mi Vam znamo pomagati! V našem paviljonu na Miklošičevi cesti, poleg hotela »Union«, dobite aparat, ki Vam te valove vjame ter jih napravi ušesom slisne. Odslej ne bodo več bežali mimo Vas neizrabljeni.

Odločite se hitro. Napišite nam list in zahtevajte, da Vas obišče naš tehnik. Telefonirajte nam na štev. 3190. — Obiščite nas v našem paviljonu!

RADIO LJUBLJANA

Miklošičeva c. 5.

producirana glasba. 15.30 Iz današnjih dnevnikov. 17.00 Koncert Radio-orkestra. 19.00 Zdravstvena ura. O alkoholnem vprašanju govori g. L. Puhar. 19.30 Sibirski vasi, poučuje dr. Rupel. 20.00 Romantična glasba, izvaja Radio-orkester. 22.00 Glasovna napoved in poročila.

Torek, 22. oktobra: 12.30 Reproduciran glasba. 13.00 Glasovna napoved, borza, reproducirana glasba. 15.30 Iz današnjih dnevnikov. 17.00 Koncert Radio-orkestra. 19.00 O fotoamatstvu, predava Cvetko Svigelj. 19.30 Ruščina, poučuje dr. N. Preobraženski. 20.00 Jalen: »Nevesta« (člani nar. gledališča). 21.00 Koncert Radio-orkestra. 22.00 Glasovna napoved in poročila. 22.15 Koncert Radio-orkestra.

Sreda, 23. oktobra: 12.30 Reproduciran glasba. 13.00 Glasovna napoved, borza, reproducirana glasba. 15.30 Iz današnjih dnevnikov. 16.30 Pravljice pripoveduje pisatelj Milčinski. 17.00 Koncert Radio-orkestra. 19.00 Uprava in gospodarstvo v Iliriji, prof. Kranjec. 19.30 Francoščina, poučuje dr. Stane Leben. 20.00 Prenos iz Prage: Koncert praške filharmonije, dirigent dr. Julij Kokš. 22.00 Glasovna napoved in poročila.

Drugi programi:

Ponedeljek, 21. oktobra:

Belgrad: 12.40 Koncert radio kvarteta. 21.30 Čas, časopisne vesti. 21.45 Koncert radio kvarteta. — Varšava: 16.45 Reproduciran glasba. 17.45 Zabavna glasba. 20.30 Prenos Leharjeve opere. — Budapest: 12.05 Koncert ciganskega orkestra. 17.30 Koncert ciganskega orkestra. 19.25 Operna pevka St. Sebök poje ob klavirju. 20.00 Koncertni prenos iz Soprona. 22.30 Koncert jazza. — Dunaj: 16.00 Popoldanski koncert (kvartet). 20.00 Vijolijski koncert. 22.00 jazz-orkester. — Milan: 17.00 Radio-orkester. 20.30 Prenos opere. 23.30 Radio orkester. — Praga: 16.30 Orkestralni koncert. 20.00 Radio cabaret z godbo in petjem. — Langenberg: 15.00 Ura za deco. 16.25 Knjižna ura. 17.30 Violina in klavir. 20.00 Pester večer. — Rim: 17.30 Popoldanski koncert. 21.02 Zabavna glasba. — Berlin: 16.30 Koncert. 20.00 Orkestralni koncert. — Katowice: 17.40 Ljudski koncert. 20.30 Prenos opere. — Toulouse: 18.30 Zabavna glasba. 19.30 Plesni komadi. — Stuttgart: 16.15 Koncert na pihala. 20.00 »Misele«, drama, prenos iz Frankfurtu. 21.30 Operetna glasba. 22.45 Glasbeni in literarni večer. — Bratislava: 16.00 Orkestralni koncert. 18.00 Koncert terceta. 19.05 Slovaški večer. 20.00 Ljudska glasba. 21.00 Plesni komadi. 22.15 Koncert ciganskega orkestra. — Torino: 17.00 Reproduciran glasba. 19.15 Radio orkester. 21.00 Veliki simfon. koncert. 23.00 Glasba za ples. — M. Ostrava: 16.30 Orkestralni koncert. 20.00 Kabaretni večer. 22.15 Ciganska kapela.

Torek, 22. oktobra.

Belgrad: 12.40 Reproduciran glasba. 21.00 Koncert radio kvarteta. 21.00 »Gospa in pisalni stroj«, enodejanka. 21.30 Čas, časopisne vesti. 21.45 Koncert tamburaškega orkestra. — Varšava: 12.05 Dijaška akademija. 16.25 Reproduciran glasba. 17.45 Ljudski koncert. 19.30 Prenos opere. — Budapest: 12.05 Koncert s petjem. 16.10 Mladinska ura. 17.10 Koncert ciganskega orkestra. 20.00 Koncert. 22.30 Koncertni prenos iz kavarne. — Dunaj: 16.00 Popoldanski koncert. 20.05 Pevski koncert g. Ade Sari. 21.15 Koncert delavskega orkestra (mandoline). — Milan: 16.30 Deški zbor. 17.00 Radio kvintet. 20.30 Koncertni večer, kvintet. 23.00 Radio orkester. — Praga: 16.30 Koncert češke filharmonije. 20.05 Ljudska glasba. 21.00 Orkestralni koncert. — Langenberg: 15.00 Ura za deco. 17.30 Popoldanski koncert. 20.05 Večerni koncert. 21.00 Koncert baritonista Umberto Urbano. — Rim: 17.30 Popoldanski koncert. 21.02 Koncert iz del finskih skladateljev in finske narodne. — Berlin: 18.00 Zabavna glasba. 20.00 »Dantonova smrt«, Büchner, drama. — Katowice: 16.20 Reproduciran glasba. 17.45 Ljudski koncert iz Varšave. 19.30 Prenos opere iz Poznanja. — Toulouse: 18.00 Plesni komadi. 18.30 Zabavna glasba. 19.30 Plesni komadi. 20.45 violoncello. — Stuttgart: 15.45 Ura za žene. 16.15 Popol. koncert. 20.00 Radio kompozicija »Bil je nekoč...« 20.25 Večer arij in pesmi. 22.00 »Kako nastanejo luknje v siru?« Radioskeč; nato kom. glasba. — Bratislava: 16.00 Reproduciran glasba. — 16.30 Orkestralni koncert. 21.00 Iz Prage: Koncert. 22.15 Ciganski orkestri. — Torino: 19.15 Radio orkester. 20.30 Prenos iz Milana. 21.15 Zabavna glasba. 23.00 Reproduc. glasba. — M. Ostrava: 12.20 Orkestralni koncert. 15.00 Popoldanski koncert. 22.15 Iz Bratislave: Lahka glasba.

Radio oddajne postaje tudi za Vas

TELEFUNKEN 40

Sprejemanje Evrope
z izbiranjem postaj
Nobenega iskanja
samo še nastavitev
brez vsake antene

Brezplačna
ilustrirana
brošura

Najstarejša izkušnja!

Najmodernejša izvedba!

Bolniško zavarovanje trgov. nameščencev

Pred obćnim zborom trg. boln. podp. društva

Kakor smo že ponovno poročali, se v nedeljo, dne 20. t. m. ob 10 dopoldne v dvorani Delavske zbornice vrši obćni zbor Trgovskega bolniškega in podpornega društva v Ljubljani. Zanimanje je tako med zavarovanci in delodajalci za poslovanje te institucije prav znatno, saj gre za izvedbo višjega zavarovanja. Ob tej priliki podajamo iz poročila društva za 1928 par najzanimivejših podatkov.

Narastajoće članstvo.

Letos je opaziti prav znatno narastanje članstva: dočim je znašalo število zavarovancev koncem 1. 1928 4554, se je v teku leta do 19. t. m. povzpelo število na 4824. To stalno narastanje je deloma organskega značaja, da poslodajalci zaposlujejo vedno več zavarovancev, na drugi strani pa tudi izraz tendence trgovskih nameščencev, da pristopajo k svoji lastni zavarovalni instituciji. Do lanskega leta je bilo članstvo zelo stacionarno. Tako je društvo že koncem leta 1926 šlo 4417 članov, koncem 1927 pa 4434. Večje narastanje je za beležiti šele letos.

Pravilnik.

Ob tej priliki omenjamo, da je ministristvo pred kratkim potrdilo pravilnik društva kot dopolnilo zakona o zavarov. delavcev in statuta Osrednjega urada za zavarov. delavcev v Zagrebu. S temi je postavljen trden pravni temelj za poslovanje društva in zaenkrat so postale s tem brezpredmetne vesti o ukinjenju samostojnosti društva. Z ozirom na polemiko z OUZD glede članstva pri Trg. boln. in podp. društvu je ugotoviti, da se lahko zavarujejo na podlagi določb pravilnika vse osebe, ki spadajo pod obvezno zavarovanje zakona o zavarovanju delavcev in pripadajo trgovskemu staležu ali pa one osebe, ki so zaposlene pri trgovskih, industrijskih ali na drugih podjetjih pa je njih zaposlenje trgovsko strokovno.

Računski zaključek

Bilanca boln. oddelka društva za 1928 izkazuje v glavnem sledeće postavke (vse v tisoćih Din. v oklepajih podatki za 1927): Aktiva: blagajna 15 (16), poštna hran. 121 (144), den. zavodi 1081 (653), delodajalci 875 (744), inventar in vrednostni papirji 70 (77); pasiva: tek. računi 533 (461), Suzor 52 (34), Suzor boln. zavarovanje 402 (—), sklad 3/4 poslovnega viška 740 (722), dobiček 435 (421). Račun dobička in izgube v bolniški panogi izkazuje sledeće dohodke: prispevki 3042 (2983), obresti 49 (41), skupaj 3091 (3024); izdatki: hranarina 679 (610), zdr. stroški 626 (645), zobna nega 120 (145), zdravila zavarovancev 222 (224), svojevce 96 (89), bolnišne zavarovancev 136 (104), svojevce 72 (49), poroćniške podpore članov 71 (61), svojevce 5 (6), dečja oprema članov 17 (21), svojevce 71 (67), babilške pristojbine članov 3 (4), svojevce 14 (17), dojljne premije 3 (1), zdravilišča 107 (142), pogrebne 17 (30), skupaj 2260 (2216); odpisi 7 (3), upravni stroški 388 (379), dobiček 435 (421).

K računskemu zaključku je pripomniti, da so se prispevki le malo zvišali, saj je tudi članstvo ostalo stacionarno. Dočim imamo beležiti v 1. 1928 povišanje prispevkov od 2983 na 3041 tisoć Din. torej za 58 tisoć Din, so se pa istočasno zvišali tudi zaostanki delodajalcev od 744 na 875 tisoć, torej za celih 131 tisoć Din ali še enkrat več kakor prispevki. Na drugi strani pa se je zvišala v bankah naložena imovina institucije od 653 na 1081 tisoć, to pa zaradi dejstva, da institucija še ni izplaćala svojega prebitka Suzoru, kar je razvidno iz pasivne strani bilance (ta dolg Suzoru znaša nad 400.000 Din.).

Većjih bilanćnih postavk pa je pričakovati v bilanci za 1929; vpoštevati je treba, da je letos število članov zelo naraslo in da je letos hripa kot posledica izredno ostre zime zvišala izdatke. Kljub temu pa pristopa društvo k izvedbi višjih dajatev.

Skupno so znašali izdatki za bolniško zavarovanje društva 2.260.000 Din. pri OUZD pa 34 milijonov 335.000 Din. Na 1 zavarovanca društva je odpadlo 496.30 Din. 1 zavarovanca OUZD pa 388.30 dinarjev.

Zanimivo je sledeće primerjanje postavk računskega zaključka Okroćnega urada za zavarovanje delavcev in društva. V odstotkih vseh izdatkov je izplaćalo društvo oziroma OUZD:

	T. b. i. p. d.	OUZD
upravni stroški	12.56%	16.10
vzdrževanje ambulatorija	—	2.63
hranarina	21.97	27.20
zdravniški stroški	20.25	9.85
zobje	3.90	3.37
bolnišne	6.72	13.72
poroćniška podpora	2.47	4.29
dečja oprema	2.87	4.99
babilška pristojbina	0.52	2.—
dojlje	0.10	0.10
zdravilišča	3.47	7.13
pogrebna	0.55	0.96
odpisi	0.24	0.88
dobiček	14.09	0.66

KDO JE LAHKO ZAVAROVAN PRI TRG. BOLN. IN PODP. DRUŠTVU.

OUZD v Ljubljani je objavil v dnevnih časopisih »Pojasnilo trgovcem-delodajalcem«, v katerem pravi med drugim, da je zavarovanje pri Trgovskem bolniškem in podpornem društvu v Ljubljani le fakultativnega značaja in dopustno le za one uslužbence, ki so obenem tudi člani trg. društva »Merkur«, pa tudi pri tem predpogoju mora le uslužbenec sam pristati na zavarovanje pri bolniškem in podpornem društvu.

Trgovsko bolniško in podporno društvo v Ljubljani ni bilo nikdar v sklopu »Trgovskega društva Merkur« v Ljubljani in torej s tem društvom nima in ni imelo nikakih stikov, marveć je bilo vedno samostojno, od politične oblasti potje-

no društvo. Pa tudi pravila »Trg. boln. in podp. društva« to dokazujejo s tem, da je mogel že pred podreditvijo društva Suzoru v Zagrebu, postati redni član društva vsak trgovski uslužbenec na slovenskem ozemlju, ki je pripadal v smislu trgovskega zakona trgovskemu pomoćnemu osebju. Društvena pravila torej že tedaj, ko je bilo Trg. boln. in podp. dr. še povsem zasebna socialno zavarovalna ustanova, niso vezala članstva na velenjenje pri Trgovskem društvu »Merkur«. Ta trditev OUZD ne drži in je prej ko slej ostala v veljavi določba, da more postati član Trg. boln. in podp. dr. v Ljubljani vsak trgovski uslužbenec, ki se prišteva po zakonitih predpisih k trgovskemu pomoćnemu osebju (vajenci, pomoćniki, praktikanti, pisarniško osebje itd.).

Po uveljavljenju zakona o zavarovanju delavcev je postalo Trg. boln. in podp. dr. v Ljubljani organ Suzora v Zagrebu, ni pa bilo podrejenno OUZD v Ljubljani. Kljub temu, da je postalo društvo organ Suzora v Zagrebu pa je tudi še v naprej obdržalo svoj delokrog, tako glede teritorija, kakor tudi glede sprejemanja članov. Tudi danes more društvo sprejemati kot člane vse trgovske uslužbence, ne z ozirom na OUZD, in prav nikjer ni določbe, da mora biti član Trg. boln. in podp. dr. obenem tudi član Trgovskega društva »Merkur«.

Zakon o zavarov. delavcev določa v §. 10., da mora delodajalec vsako osebo, ki je nameščena pri njem in ki je zavezana zavarovanju najkasneje v 8 dneh, ko vstopi v obrat, po predpisih prijaviti v zavarovanje. Zakon pa ne določa z ozirom na trgovske nameščence, kdo odloča o tem, kje naj bo uslužbenec zavarovan. Radi tega tudi za Trg. boln. in podp. društvo ne obstoja zakoniti predpis, da se mora uslužbenec sam izjaviti o tem, kje hoće biti zavarovan.

Trg. boln. in podp. dr. je sedaj v reorganizaciji in bo v doglednem času izpopolnilo zdravniško službo tako, da bo popolnoma odgovarjala potrebam zavarovancev. Uvedla bo tudi ugodnosti preko predpisov zakona in bo vedno stremelo za čimboljšim izpopolnjevanjem zavarovanja.

Za zavarovanje nameščencev pri Trg. boln. in podp. društvu torej ni zadržkov, ki jih navaja OUZD v svojem pojasnilu — pač pa naj trgovci stremijo za tem, da bodo imeli svoje uslužbence zavarovane pri svoji trgovski socialno-zavarovalni instituciji.

Sadni sejem v Ljubljani

Ljubljana, 19. oktobra 1929.

Razstava sadja in sadni sejem, prirejena na ljubljanskem sejmu se je danes začela. Dopoldne so jo ogledali strokovnjaki ter se o njej izrazili zelo pohvalno. Razstavljeno je mnogo sadja, prvovrstno izbrano blago, hruške in jabolka, predvsem zimске sorte. Sadje je vloženo v praktične ameriķanske zabojke po 20—25 kg ter se oddaja po ugodnih cenah. Sadni sejem se vrši vsak dan, tudi jutri v nedeljo, nepretrgoma od pol devete do polsedemnajste ure vse do 24. t. m. zvečer, ko se razstava zakljući. Organizacija razstave je izvedena strokovnjaško. Obćinstvo naj ne zamudi te izredno ugodne prilikožnosti, da si ogleda razstavo ter se na tem sadnem sejmu založi s sadjem za zimo.

Jubilej 100letnega dela

J. KNIFIC, TOVARNA ZA ZIMO. STRAZISCE PRI KRANJU.

Leta 1829 je Još Knific iz Strazišća prišel »cufati« na »brenka« iz voľje strune raznovrstno zimo. Primitivni so bili ti obratovalni stroji in koliko trudopolnega dela je bilo treba, preden je prišla zima v konćni obliki preko brenk in kolovrata konzumentu v roke.

L. 1857 je prevzel ves obrat njegov sin Jakob Knific in ga s svojo podjetnostjo uspešno vodil do leta 1895. A njemu že niso zadostovale več brenke. Naroćil je leta 1882 iz inozemske tvornice prvi modernejši stroj za razpetanje surove neobdelane žime. Nepretrgoma od petih zjutraj pa do osmih zvečer, z malim presledki, sta menjaje poganjala ta stroj dva moćna konja. Dosegel je prav lepe uspehe. Iz raznovrstne konjske grive in repov, govejih repov, kozje dlake in prešije dlake je izdelal dnevno cez 100 kg žime raznih barv in kvalit. Vse večje komisijone, naslovljene v Gorico in Trst, so dolgo vrsto let vozili furmani na težkih vozovih.

Leta 1895 je prevzel lepo cvetoćo obrt izdelovanja žime za žimnice sin Josip, ki jo vodi še danes. Hitremu razvoju industrije v vseh panogah, je morala slediti tudi slednja. Navadni naćin obratovanja ni več zadostal, ves obrat je bilo treba elektrificirati. Z elektrifikacijo in racionaliziranjem v obratu je narasla dnevna produkcija na 6-kratno. Ze samo dejstvo, da je firma sposobna postreći vsakemu konzumentu s 24 vrstami spredene žime v črni, sivi in beli barvi, jasno izpričuje o velikem napredku.

Radi prvovrstnih surogatov in izborno izdelanih konćnih produktov, vedno v najstrožjem soglasju z zahtevanimi vzorci, je postala Knificeva spredena žima za žimnice renomirana ne samo v Sloveniji, temveć tudi preko njenih mej, v celi naši državi. Ravno ti kvalificirani izdelki sami so tolikšna reklama za firmo, da so skoro vedno vse večje dobave poverjene firmi J. Knific. Vsakega interesenta za spredeno žimo postreće firma radevolje s ponudbami in vzorci gratis. Firma je bila v zadnjem času radi velikega popraševanja primorana, povećati svoj obrat in so zato potrebni stroji že naroćeni.

Dne 21. oktobra t. l. obhaja firma Knific stoletnico svojega neumornega dela. Jubilantu, ki je razmeroma ćil in zdrav, ter ostalemu vodstvu, želimo še mnogo let in kar najveć uspeha v svoji stroki.

Gradba tvornice celuloze v Zagrebu. Kakor poročajo »Novosti«, se v Zagrebu gradi tovarna celuloze, zaćetkom t. l. pa je začela delati tvornica lesovine. Kapaciteta tovarne je zaenkrat 400 vag. (Drvar 2200, Vevće 500 ton). Celulozo bo tovarna predelovala v papir za pakovanje.

Mjed, kovinska industrija, Zagreb. Aktivna in pasiva je družbe prevzemale Ivan Mišević (dosedanji predsednik) in Emanuel Kveten (prokurist). — Tvrdka je bila ustanovljena 1921, kapital znaša 0.5 milij. Din. in je imela kovinsko livnico ter galvanizacijski zavod.

Razstava sliv v Belgradu. Belgrad, 18. okt. AA. Srbsko poljedelsko društvo bo priridilo od 11. do 17. novembra v svojem domu v Nemanjini ulici 11 v Belgradu veliko razstavo suhih sliv, grozdja, adja in zelenjave ter orodja in preparatov za pobiranje rastlinskih škodljivcev in bolezn. Na razstavi bodo sodelovali razstavljalci iz vseh krajev naše države. Razstava bo dostopna tako strokovnjakom kakor ostalim poljedelskim interesentom. Legitimacije za polovino vožnjo na vseh državniš železnicah in ladjah se bodo lahko zahtevale od Srbskega poljedelskega društva v Belgradu, nadalje od polje-

"mon
parfum..

BOURJOIS
PARIS

PH. BELA VARY Rackoga ulica 7a ZAGREB

delskih referentov v oblastih in srezih ter pri podružnicah »Putnika«. (V Ljubljani tudi pri tvrdki »Fructus«.)

Borza

19. oktobra 1929.

DENAR

Devizni promet je postal znatnejši: ta teden je znašal 18.7 milj. Din napram 14.4, 18.6, 19.9 in 24.3 milj. Din v prejšnjih tednih. Najveć prometa je bilo v devizah London, Curih in Trst. Tečajji so se nadalje izkazovali nazadujoćo tendenco, le v petek so nekoliko nategnili.

Notirali so (z.: zaključek, b.: blago):

	14. oktobra	19. oktobra
Amsterdam	2.281 — b.	2281 — b.
Berlin	1.352.75 z.	1352.75 z.
Curih	1.095.90 z.	1095.90 z.
Dunaj	797.04 z.	796.44 z.
London	275.90 b.	275.93 b.
Newyork	56.59 z.	56.545 b.
Pariz	222.63 z.	222.69 z.
Praga	168. — z.	167.73 z.
Trst	296.70 z.	296.60 b.

Carih. Belgrad 9.1275, Berlin 123.425, Budimpešta 90.20, Bukarest 3.07625, Dunaj 72.60, London 25.18, Newyork 516.70, Pariz 20.3275, Praga 15.29, Sofija 3.735, Trst 27.0575, Varšava 58.975.

VREDNOSTNI PAPIRI

Dunaj. Don. sav. jadr. 84.60, Wiener Bankverein 21.60, Creditanstalt 52.50, Escomptages. 173, Union 24.60, Alpine 37.25, Trbov. 57.50, Kranj. ind. 37, Leykam 6.90, Rima Murany 109.50.

Žito

Će vzamemo v obzir, da se je tekom preteklega tedna na svetovnem žitnem trgu poslabšal položaj za pšenico in za koruzo, pa tudi za oves in rž, dočim je ostal pri nas neizpremenjen in so le terminske notacije za koruzo neznatno oslabele, se moramo uveriti, da je povpraševanje po našem blagu iz inozemstva dovolj jako, da izključuje vpliv svetovnega žitnega trga na naš domaći trg. Poleg pšenice se v velikih množinah izvaća umetno sušena koruza, katero je že težko dobiti, ker je že skoro popolnoma razprodana in ponudb v tem predmetu skoro ni na trgu. Casu primerno suha koruza se živahno trguje za termine decembar januar, toda za promptno dobavo je še presveća in v Sloveniji pred novembrom še ne moremo pričakovati prvih partij. Glede pšenice zopet prevladuje mnenje, da je naš izvoz tega predmeta tako velik, da bomo spomladi sami navezani na uvoz. V cenah so izpremembe neznatne in tendence je lahko valujoća, kakor pać bolj konvencionalne baćke in banaske postaje za izvoz. V vagonskem blagu za pasivne kraje naše države je jakost prometa sicer nekoliko popustila, vendar se še vedno trguje blago v normalnem obsegu. Proti koncu tedna so postale cene nekoliko višje nego so bile v zaćetku. — Bistveno spremembo položaja bi pa prinesla ustanovitev koruznega kartela med Madjarsko, Jugoslavijo in Rumunijo, o kateri se vodi v Belgradu oćielna pogajanja; vendar je pri znanih razmerah dvomljivo, da bi prišlo do ustanovitve kartela v doglednem casu. — Pšenica baćka velja 197.50, umetno sušena koruza 155 do 157.50, stara koruza 160—162.50 baćka nakladalna postaja. Oves notira 145—147.50, rž 150—155, ječmen krmilni 125—130 baćka nakladalna postaja. Cene za pšenićno moko so se ućvrstile ter notira srednje dobra baćka znamka 310 naklad. postaja.

Budimpešta. Tendence medla. Pšenica: okt. 22.15—22.08, zaklj. 22.15—22.16, marec 24.27 do 24.19, zaklj. 24.19—24.20, maj 24.90—24.88, zaklj. 24.89—24.90; rž: marec 18.18—18.22, zaklj. 18.22 do 18.28; koruza: maj 17.30—17.28, zaklj. 17.30 do 17.32.

Hmelj

Nürnberg, 19. okt. (Tel. »Slov.«) Danes je bilo pripeljanih na trg 350 bal, prodanih pa je bilo 200 bal. Plaćalo se je za srednji hallertauski hmelj 50—75, za srednji württemberski 50—60, za I. gorski 45—50. Povpraševanja je bilo dosti. Razpoloženje in cene neizpremenjene. Za tranzitni hmelj ni bilo kupćije.

Živina

Na živinski sejem v Pljuju dne 15. t. m. je bilo prigrnanih 561 glav goveje živine, od tega 252 krav, 95 telic, 3 teleta, 148 volov, 41 juncev, 22 bikov in 77 konj, ki so notirali: krave 3.50—8.50, telice 7.00 do 9.50, teleta 10—13, voli 8—10, junci 7—9, biki 7—10 Din za kg žive teže. Konjih 500—4.500, zrebata 400—1.250 Din za komad. Prodanih je bilo 211 glav goveje živine in 26 konj. Na svinjski sejem dne 16. t. m. je bilo pripeljanih 584 glav svinj. Cena je bila 9—13 Din za kg žive teže, praseta 100—300 Din za komad. Prodanih je bilo 137 glav svinj. Prihodnji živinski sejem se vrši 5. novembra.

Vino

Trgatev v naši državi je konćana. Dočim beležijo severnejši kraji kvalitativno izborno letino, zaostaja donos za lanskim za 20 do 60 odstotkov, v Dalmaciji pa je pridelek za 15—20 odstotkov boljši, pa tudi kakovost se je izboljšala.

Sedaj notirajo: slovenski mošći 6—8 Din za liter, banatski beli mošć 1.30—1.40 Din za 16—17 stopinj., 1.50—1.70 Din za 18—19 stopinj., oćelo mošć 1.10—1.20, sremski 17—18 stopinj., 1.70—1.80, srbski negotinski direktni 17—18 stopinj. 1—1.20, cepljen 16—18 stopinj. 1.30—1.50 Din, južnosrbski 1.80—2.20 Din, dalmatinski beli mošć 1.80—2.20, rdeći 1.60—1.80.

Kakovosti pridelka so sledeće: Banat 17—18 stopinj., kolićina pa le 40 odstotkov lanske, baćka le 50 odstotkov, Srem boljša kot lani, donos 50—80 odstotkov lanskega, Slovenija 18—21 stopinj. in več, Srbija lanski pridelek in kakovost, južna 18—22 stopinj., Dalmacija: Sibenik 10—20 odstotkov pridelka kakor lani, Sušak 20 odstotkov manj. Kakovost 20 do 24 stopinj. po klosterneburški tehnik.

Orehi

Vkljub ostri zimi in prerokovanju, da vsled silne pozebe ne bo orehov, so obrodili orehi dobro. Ponudbe so obile. Blago je lepo in zdravo, ker je bilo povećini vsled ugodnega vremena sušeno na solncu. (Plaćuje se za bele sušene 8.50—9. —Din.)

Kože in usnje

Poldžaj postaja zopet normalen. Ker je inozemstvo nekaj robe izvozilo, je potreba sirovega blaga pri nas nekoliko zastala. Cene popuščajo. Edino teleće kože so še nekaj držale, proti koncu tega tedna pa niso bile nič plasirane, ker tovarne nimajo rentabilnosti pri teh cenah. Prićaćuje se popust v cenah od 10 do 15%, potem pa se bo mogoće trgovina zopet nekaj izpremenila.

Inozemske kože popuščeno v ceni in je njih zaloga v evropskih lukah zelo velika. Ugotovilo se je, da je sedaj še luka v Trstu polna inozemskega (indijskega ameriškega, afriškega) blaga, katero je namenjeno za nasledstvene države in Balkan.

Cene sirovim kožam so v Ljubljani neizpremenjene in se na podlagi teh cen blago plasira. Će bi se cene izpremenile, ne bi bilo izgledov za mesec oktober.

Kupćija v usnju je zadovoljiva, Ćeprav bi bilo želeti več življenja na trgu. Cene so neizpremenjene.

V ćevljićih je prodaja živahnejša in se plasira veliko blaga. Zaposlitev malih in velikih delavnic je zadovoljiva. Inkaso je zelo dober, a vendar se opaća želja po blagovnem kreditu. Ker je jesenska sezona precej zamujena, je upanje, da bo promet v sledećih dneh še moćnejši.

Semena

Deteljno seme domaće iz Slovenije notira 12.— do 14.— Din, z debelo predenico od 10.— do 12.— Din. Detelja je obrodila povsod zelo dobro. Zanimanj s strani kupcev ni nobenega. Cene že 30 let niso bile tako nizke kot so letos.

Lucerna od 12.— do 14.— Din. Lucerna je obrodila slabo. Cene za vse provenience, razen italijanske in španske, so ćvrste, vendar brez kupcev.

Trava francoska pahovka 12.— Din, gola stoklasa, brez primesi 2.— Din.

Salatno seme, mešano za ptice 7.— Din, belo za ptice 14.— Din.

Kumarćno seme 16.— Din.

Motovilce 30.— Din.

Korenjevo ali mrkvino seme od 20.— do 24.— Din. Vsed visoke cene zndnjih let je bil letos nasad mnogo većji od prejšnjih let. Pridelek v Sloveniji je skoro povsod obilen.

V ostalem notirajo: Gorćićno seme ali ženof 8.—, laneno seme 5.10, makovo seme modro 10.— Din.

Deželni pridelki

Leća drobna 5.— Din.

Grah gladke vrste 3.25 Din.

Proso belo 2.25 Din, rumeno 2.— Din.

Ajda siva 2.25 Din, črna 2.25 Din.

Konoplja drobna 5.— Din, debela 4.25 Din.

Konoplja ne obela dober pridelek. Cene so trdne.

V ostalem notirajo v Ljubljani: kumna ali kimeľ 11.—, janež 16.—, peške od jabolka 24.—, peške od hrušć 28.—, ćebulćek ali lućice 3.50, ćesen 5.50, rženi rožićki 45.—, črne jagode 6.—, bezgove jagode 2.50, majaronove plevce 20.—, mravljinćna jaja 45.—, sladka repica ali rips za ptice 4.50, divja repica 1.50, grahova letna 3.—, grahova zimska 3.—, bućne košćice 4.—, solnćnice 3.— Din.

Kupim stalno

kostanjev taninski les

smrekove skorje cele in drobljene, rabljene sode od strojnega in jedilnega olja po najugodnejših cenah. Takojšnje plaćilo.

FRANC OSET, SV. PETER V SAV. DOL.

Vsaj dinar za Slovensko Stražo

Lovski blagor

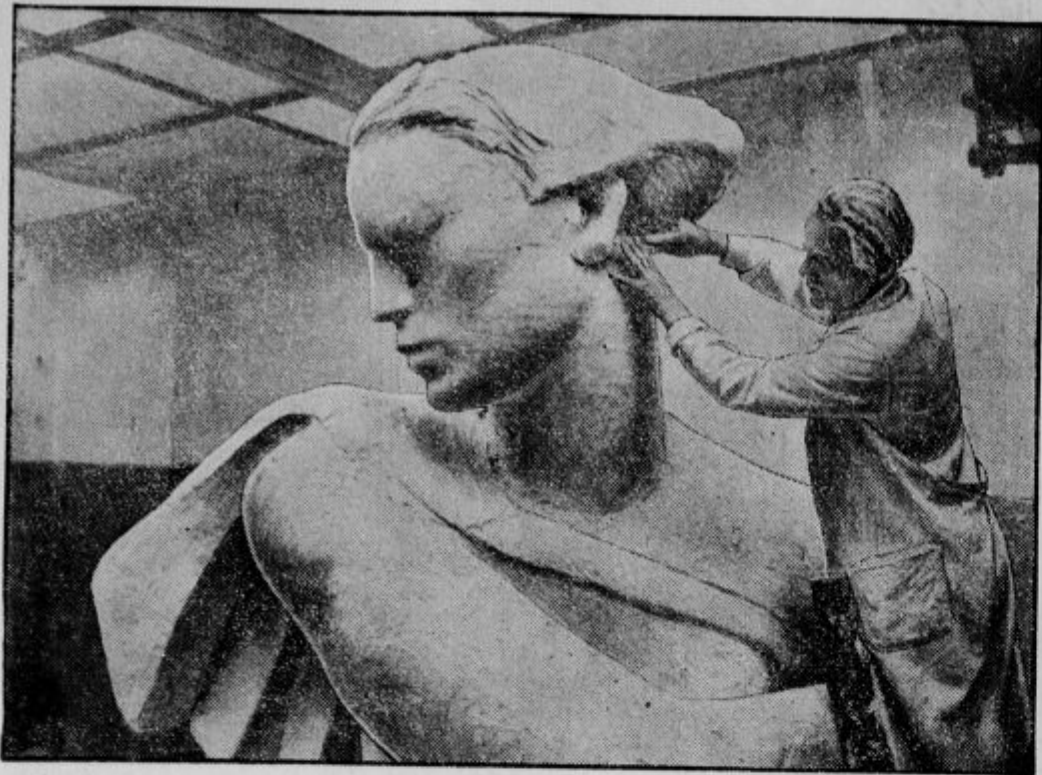
je predvsem tirolski nepremoćljivi autoloden. Iz tega lodna izgotavlja tvrdka DRAGO SCHWAB suknjice, pelerine, kroje po brezprimerno nizkih cenah.

**KUPON
ZA UGANKE**

**ILUSTRIRANEM
SLOVENCU**

St. 42

Orjaški spomenik nemškemu pesniku Kleistu, ki ga kleše kipar prof. Thorak. Kip kupi berlinska mestna občina.

V kraljestvu bengalskega tigra

V bajnih pokrajinah pod Himalajo se ustanavlja jugoslovanska misijonska pokrajina Družbe Jezusove, ki jo bodo upravljali sinovi slovenskega in hrvatskega naroda. Ob tej priliki je izšla velezanimiva knjižica: »Pod Himalajo«, v kateri opisuje o. Stanko Podržaj razmere v teh, nam doslej tako tujih krajih. Iz knjižice podajemo našim čitateljem odstavke o živalstvu v Bengaliji, domovini »kraljevega tigra«:

Indija je predvsem dežela kač. Te so morda njena največja živalska nadloga. Človeka kar strese ob misli na to golazen, in vendar: v Indiji je to božanstvo, ki mu ljudje

Kardinal Binet, nadškof v Besançonu, ki bo najbrže imenovan za naslednika nedavno umrlemu kardinalu Duboisu na pariški nadškofiji stoli.

ponekod darujejo, ga časte in mu predvsem nič žalega ne store. Celo templje so jim postavili, kjer uživa na tisoče te »svete« golazni posebno zaščito ubogih molivcev. Koliko različnih vrst jih je, skoraj ni mogoče dognati. Noben prostor, nobeno bivališče v manjših mestih na deželi ni čisto varno pred molčečo, zahrbtno plazilko. Celo gori na Himalaji, kjer je drugače komaj nevarnost od divjih zveri, se plazi več sto vrst te ostudne golazni. — Najnevarnejša je kraljeva kobra, neke vrste naočarka, do 2 m dolga, silno strupena in napadljiva; kogar ujé, mu ni več pomoči, v eni uri ali pa še prej mora umreti. V enem letu pomre za kačjim pikom v Indiji po uradnih poročilih najmanj 20 do 30 tisoč ljudi. Vendar večina kač človeka ne napade tako hitro in je hladnokrvnemu človeku precej lahko ubraniti se jih, če niso posebno nevarne vrste. Otroci jih grabijo kar za rep, jih hitro v zraku vrte in končno tresnejo z glavo ob kakšen trd predmet. Pred 17 leti je pčl gad nekega bengalskega misijonarja v njegovi sobi; izgubil je zavest in še isti dan izdihnil. Drugače pa Bog varuje svoje misinarje in razen omenjenih med njimi dosedaj še ni bilo podobnih nesreč.

Tudi tigri so v Bengaliji dosedaj raztrgali samo enega misijonarja in bi še tega — človeški govorjeno — ne bili, da ni bil preveč pogumen. Neki tiger je namreč v okraju Barway (izg. Barvej) odnesel že 11 oseb; kristjani so obvestili misijonarja in ga prosili, naj jim pomaga v strašni nadlogi. Bil je to Belgijec pater Stoffels, junak od pete do glave. Vzel je puško, oborožil z njo tudi svojega najboljšega katehista in se napotil v tisto vas, kjer je v turščičnem polju gospodaril tiger. Toda bil je premalo previden; radi visoko zračenega bilja ni ničesar videl in namesto da bi on zalezaval tigrar, je tiger zalezaval njega. Naenkrat pošastna žival skoči iz zasede in spopade patra. Katehist, ki je misijonarju sledil, ni mogel streljati, da ne bi zadell patra; zato je ustrelil samo v zrak in na vso moč zavpil. Tiger se je ustrašil, spustil žrtev in zbežal, a bilo je že prepozno. Pater Stoffels je strašno razmesarjen ležal v svoji krvi: tiger ga je udaril s šapo v bok in ga

s kremplji na več mestih čisto raztrgal. Položili so ga na nosilnico in odnesli v vas, a že drugo jutro je v strašnih bolečinah izdihnil. To je edina, četudi strašna žrtev kraljevega bengalskega tigra v našem misijonu.

Tiger navadno človeka sploh ne napade, dokler se more kako drugače preživeti. Celo beži pred njim. Če pa je okusil človeško kri — stare ali podivjane živali si v skrajni sili privoščijo tako »pečenko« —, mu kaj drugega ne gre več v slast. »Maneater — človekojede« postane, strah in trepet vse okolice. Največkrat si privoščijo poštenega tekača, ki v Indiji tam, kjer ni redne pošte, podnevi in ponoči po stalnih potih prenašajo pošto.

Takoj ko je solnce zašlo, se dvigne tiger z ležišča kje v najgostejši džungli in krene na lov. Zelene oči mu v temi žare kot oglje, črnorumeni telo drhti od razburjenosti; v tem odpre gobec in strašno zarjove, da ljudi in žival po več kilometrov naokoli pretrese strah do kosti. V hitrem teku, včasih v silnih skokih hiti v bližnjo vas, bega nekaj časa okoli in išče primeren plen; nato zagradi govedo ali ovco za tilnik in jo odvede ali odnese v bližnjo goščavo. Šele zjutraj opazi domačin, da mu je tiger oplenil hlev. Samo v Bengaliji, kjer je seveda najbolj razširjen, raztrga tiger po 30 do 40 tisoč goved na leto. Ne pravijo mu pač zastoj »kraljevi bengalski tiger«.

Ljudje poskušajo vse, da se ga rešijo ali vsaj ubranijo. Evropeem je to priljubljen in seveda tudi najbolj nevaren lov. Hladnokrvni Anglež zanimivejšega lova sploh ne pozna. Indijec gre nanj le, če mora. Love jih zlasti od marca do julija, ker se tedaj Ganges, ki poplavlja bengalske nižine, stisne spet v svoje stare in nove struge, tigri pa se vračajo s himalajskih gora.

Domačini privežejo ob kakšno deblo kozliča, sami pa na bližnjih drevesih čakajo v zasedi; ko se tiger začne oblizovati nad mastno pečenko, vsujejo nanj ploho pušic in streljajo ter ga po navadi ukončajo. — Včasih se pa tiger ne da privabiti in ga morajo poiskati v njegovi domačiji v džungli. To je nevaren posel, ki se ga sme lotiti samo hladnokrvni Bengalec. Lovce dobro ve, kaj ga čaka, če se mu lučaj ali strel ne posreči in tigra na mestu ubije. Toda Bengaleci so pogumni in nihče — razen misijonarja, ki mu pa zato namero najrajši prikrijejo — jih ne bo odvnil od lova, če so se zanj odločili. — Ko pridejo v bližino tigrovega ležišča, pokleknejo — kristjani in pogani — in nekaj časa molijo, nato pa se po trebuhu splazijo naprej. V trenutku, ko tiger skoči, mora strel pasti, drugače je prepozno.

Evropei in bogati domači knezi jih love tudi s sloni. Po 500 in 600 slonov se včasih udeležijo takega kraljevskega lova, kot n. pr. tedaj, ko je angleški kralj obiskal svoje indij-

ske cesarstvo in ga je vladar Nepala povabil na lov. Seveda je to manj nevarna, pa vendar ne manj zanimiva zabava.

Tiger daje Indijcu še nekaj posebnega: iz njegovih brk, ki jih namočijo v posebni tekočini, pripravljajo najhujši strup, ki se ga zlobneži kaj radi poslužujejo; zlasti vdov je bilo na ta način — zadostuje nekaj kapljic — že nešteto umorjenih.

Slon je naravni sovražnik tigrov. Gorje tigru, če ga doseže orjaški slon s svojim rilcem ali prehití z okli. Le udarec, in kralj džungle ima dosti. Zgodi se celo, da zabode slon s tako silo koščene okle v tigrar, da skozi njegov trup se sebe prikuje na bližnje deblo in da zoba ne more več izvleči. Tudi slone — opisovati jih tako ni treba, saj jih pozna vsak otrok — love, pa ne posamič, temveč cele črede, po 40, 50, 60 slonov naenkrat. Lov na slone je v Indiji državni monopol; država ima za to poseben »kheddah« urad, čigar nadzornik, oziroma ravnatelj sestavi ob času teh prezanimivih lovov celo vojsko lovcev in ostalega zelo številnega obojja. Dober lov prinese domačemu knezu ali angleški upravi po več milijonov dinarjev naenkrat, ker je samo ena žival vredna po 70, 80 in 100 do 150 tisoč dinarjev. Celo na 250 tisoč dinarjev cenijo brezhibnega sameca.

Ukročene slone uporabljajo najrazličneje: kot prenašalce tovarov, za ježo in vožnjo v civilni in vojaški službi, zlasti pa jih cenijo domači knezi, katerih ugled in bogastvo merijo Indijci čisto po tem, koliko slonov ima. Veličasten je pogled na takega orjaka, ki je do tal pokrit z blestečim, z zlatom in srebrom izvezenim in s srebrnimi zvončki obšitim pregrinjalom; glavo mu pokriva še sijajnejša, z biseri in dragim kamenjem okrašena kapica, na hrbtu pa mu sedi umetniško izrezljan baldahin in v njem ponosni knez — posebljena veličast. Nič čudnega, če Indijec nehote pada na kolena pred svojim, s tolikim zunanjim sijajem obdanim vladarjem.

Motil bi se, kdor bi mislil, da smo s tem že izčrpali živalsko bogastvo Bengalije. Saj so

J. V. Stalin, generalni tajnik ruske komunistične stranke, ki je zaradi prevelikega dela težko obolen na živcih.

Raketa v vsemirje

Prof. Oberth, ki je imel 19. t. m. izvršiti prvi poizkus s svojo v vsemirje namenjeno raketo, je start odgodil. Izvršiti hoče neke izpremembe in kot gonilno silo uporabiti namesto oglja bencin (in tekoči zrak). Sedaj dela Oberth tostvarne poizkuse in še ni gotovo, kdaj raketo izstrele.

Lek za pijance

Predsednik pariške policije je uvedel nekaj novega, s čimer upa poboljšati pijance. Odredil je, da vsakega pijanca, ki ga poberejo na ulicah in pripeljejo na policijo, takoj filmajo. Ko se pijanec potem prespi in iztrezni, razvijejo pred njim film, ki mu nazorno kaže, kako ostuden pogled je nutil v svoji pijanosti. Pravijo, da to sredstvo dobro učinkuje.

151. francoski pešpolk odhaja z zastavo iz nemškega Coblenza.

vse džungle polne lisic, volkov, neprijetnih šakalov, nevarnih medvedov, drznih panterjev in nerodnih tapirjev; močvirja nosorogov in divjih prašičev, bregovi gosto obraslih rek po vse mogoče divjadi in vodnih ptic. V tisočih se skrivajo opice, ta značilna indijska žival, po gozdovih in se kot božanstvo nemoteno sprehajajo po mestih in vaseh, ker zaslepljeno ljudstvo vidi v njih nekaj nadnaravnega. In potem še vse vrste jelenov, antilop, črnih bivolv itd. itd. Neizčrpni zakladi za prehrano bi to bili, ko bi večini indijskih prebivalcev vera ne branila ubijati jih; obenem pa so tudi velik izvor nesreč, kajti na tisoče ljudi ugonobe vsako leto divje živali.

Miha stoji na ulici in obupno zdihuje.

»Kaj se vam je pa zgodilo?« ga vpraša nekdo.

»Oh, našel sem prazno stanovanje.«

»Potem pa bodite vendar veseli.«

»Kako, če je bilo pa to moje lastno stanovanje!«

Živ pokopan v ledenem grobu

Mesarski delavec Maks Pelz (v Berlinu) je bil te dni zaposlen v ogromni berlinski podzemski ledenici skladanjem mesa. Ko je delo dovršil in hotel oditi, je opazil, da so se velika vrata, ki nimajo kljuka, zaprla. Vedel je, da bi bilo vsako klicanje in trkanje zaman. Silen mrz mu je prešinjal kosti in že je mislil, da bo moral zmrzniti. Tedaj mu je padel pogled na velik toploter na steni in v glavi mu je zasijala rešilna misel. Znalo mu je bilo, da inženjerji v strojnici neprestano opazujejo temperaturo. Oprijel je z rokami kroglo z živim srebrom in začel vanjo dihati, tako da se je živo srebro jelo dvigati. Službujoči inženjer je to dviganje opazil in poslal ljudi v ledenico, da doženejo, kaj se je pripetilo, da toplota tako narašča. Tako so našli Pelza, ki so ga bile v tem že zapustile moči in se je onesveščen zgrudil.

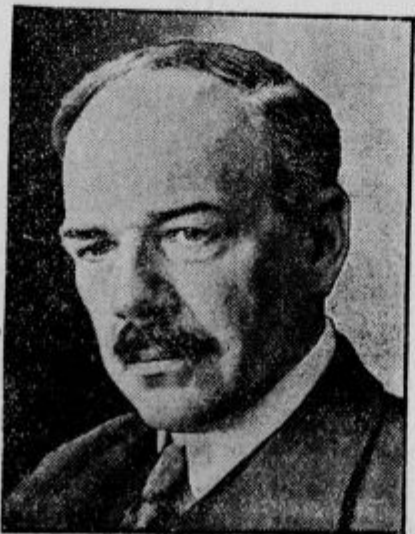
Vesel pogreb

Večina ljudi si želi, da bi ob smrti za njimi jokali. So pa tudi izjeme. Tako je nedavno v kraju Niederrimmern v weimarskem okrožju umrl 84-letni, precej imoviti Fritz Koch, ki je v svoji oporoki določil večjo vsoto denarja za pogostitev svojih pogrebcev. Po pogrebu, tako je določil, naj oddidejo pogrebci ob zvoku veselih koračnic v vaško gostilno, kjer naj jim na njegov račun postrežejo s pivom in pečenimi klobasami. Seveda so to njegovo željo radi izpolnili in pogrebcev ni manjkalo.

*

Klijent pride k svojemu odvetniku in se pritožuje proti previsokemu računu: »V računu sta n. pr. dne 15. septembra zabeležena dva pogovora z menoj, a bil sem ta dan samo enkrat pri Vas.«

»To je res; toda vrnili ste se in me vprašali, če niste pri meni pozabili svojega dežnika.«

C. F. Siemens in tajni svetnik Bücher, voditelja obeh največjih nemških električnih koncernov, ki sta si prišla te dni ostro navskriž. Bücherjev koncern je nedavno izvolil v svoj nadzorstveni svet več Američanov, med temi Owen Younga, tvorca znanega reparacijskega načrta. Siemens je zato te dni nasprotnemu koncernu javno očital, da sprejema na krov tuje pilote.

Tine Vesel:

Kuharica

Naša Mica kuha juho; dala v njo je pest soli, dva korenja, pol čebule in mesa za pet ljudi.

Naša Mica kuha juho, pa je trdo to meso; star petelin ga je dal ji, ki rad zobal je proso.

Naša Mica premišljuje: Kdo bo vriskal »kikiriki« če bo ona zaležala, kadar zarja se zbudi?

Naša Mica kuha juho — petelina ji je žal. Pa je juha prekipela, v njej petelin kvišku vstal:

»Kaj boš Mica žalovala! To mi ne pomaga nič; preje bi me ne zaklala — zdaj sem, joj, že kuhan ptič...«

Gustav Strniša:

Zmaj

(Pesniku Grog i Koritniku.)

Ob tih reki pri mostu stoji bronast zmaj. Ima sicer še tri brate, saj sta na vsaki strani mostu dva zmaya, a tisti zmaj se ne briga za svoje brate. Najponosnejši med njimi je. Kajti pod njim stoji pesnik Grog s svojo stojnico in zmaj ga zvesto čuva.

Da, tik zmaya je postavil pesnik Grog stojnico. Ker je bolehen, ne more sedeti v pisarni, zato se je zadovoljil s kramarijo, si postavil stojnico in zdaj prodaja tam nogavice, zaponke in trakove, vlasnice in drugo ropotijo.

Včasih dobi Grog med svojo kramo lepo misel. Kakor zlata ptička prihiti tista misel odnekod in tiho obcepi pred njim. Samo Grog ga vidi, smeje se in toplo mu je pri srcu. Nato vzame svinčnik in prenese tisto lepo misel na papir.

Mnogo pesmi je že Grog zložil tamkaj pod zmayem — tudi takšnih za vas, otroci. Včasih zamišljen pogleda na svojega zmaya in zazdi se mu, da bronasti nestvor oživlja.

Zima je, mrz pritisla. Ljudje so doma na toplem, skoro nihče si ne upa v zimski metež. Pesnik Grog pa sedi pri svoji stojnici. V dve gubi zviti premišljuje svojo usodo, gladi si plešasto razbolelo glavo in ne strpno molze svoj zlati podbradek. Zebe ga in jezi se na to strašno bedo slovenskega umetnika, ki je ljudje nočejo razumeti in je menda ne bodo nikoli razumeli.

Snežinke pa plešejo nad njim in zdi se mu, da se prav razposejano norčujejo iz njega:

»Hopsa, hopsa — tako mlad pa že plešeč!«

In v tem metežu zafrfota pred Grog z zlata ptička. Grog dobi lepo misel, ki mahoma prepodi vso slabo voljo.

Grog se ozre na zmaya. Ptička je zletela nanj. Zmaj je hipoma vztrepetal in oživel. Valjasto telo se je premaknilo, dolge črne peroti so zamahnile — in že čepi zmaj pri Grog i na tleh.

Grog ga gleda. Malo nerodno mu je, ker je boječ mož. Potem se pa zasmee, zamahne z roko in že sedi na zmayu.

Zmaj dvigne mogočne poroti, zamahne enkrat, dvaprat po zraku in že leti nad mestom. Stojnica je utonila v megli, zmaj brzi s pesnikom pod oblako. Nič ga ne zebe; čudovito toplo mu je. Pred njim — na zmajevi glavi — pa čepi zlata ptička in mu poje, poje...

Daleč leti zmaj, na južno stran leti. Tudi v Grogovi duši vstaja južno veselo. Že je zmaj v tuji deželi in kmalu se spusti na tla.

V čudežno krasnem vrtu je pristal zmaj s svojim jezdecem.

»Kje sem vendar? In kakšen čar in krasota sta okoli mene?« S plahim in jecajočim glasom poizveduje Grog.

Tedaj pa zleti kvišku zlata ptička, se zasuče v krogu in pred Grog stoji prelestna vila, ki mu pravi:

»V svoj paradiž sem te privedla, v kraljestvo mladosti, kjer ostane vse večno mlado. Teško je bilo tvoje življenje in vedno si se boril. Vendar si mi ostal zvest, kajti vedno si sanjal o mladosti, lepi in neomadeževani, polni solnce in rož.«

Razveselil se je Grog in odhitel po čudežnem vrtu. Vonj rož ga je spremljal in opajal. Vse novo in čudežno se je porajalo v njegovi duši. Iz rož so vzdajale prelestne slike mladosti. Grog se je zastavilo, da je spet otrok, da je spet v ljubečnem objemu svoje matere. Blaženo se je nasmešnil in omamljen zadremal — — —

Vzdramil se je. Sam je sedel tam pri železnem mostu. Nad njim je čepela bronasta zver, zlata ptička pa ni bilo nikjer. Trepetal je od mraza. Segel je po papirju in svinčniku ter se razveselil: bil se je tako zamaknil v tisti sen, da niti sam ni vedel, kdaj in kako je zložil pesemco, prelepo pesemco o mladosti...

Stričkov kofiček

6.

Dragi Kofičekov striček!

Revčki so oni otroci, ki nikdar potice nimajo, še večji revčki pa so oni, ki nikoli nimajo kruha. Jaz potičko zelo rada jem, a vendar bi jo lahko pogrešala. Brez kruha pa, se mi zdi, ne bi mogla živeti. — Ljubi kruhek gre z menoj v šolo vsak dan, potička pa še ni nikoli šla.

Jakobina Zupančič, učenka V. razreda v Stični.

7.

Dragi Kofičekov striček!

Kruh je naša vsakdanja hrana in bi ne mogli biti brez njega ne otroci ne odrasli. Kako zdravi, krepki in močni so otroci na kmetih, ker uživajo črn kruh! Ob velikih praznikih, ko nam mama speče rozinovitih, medenih ali orehovitih potic, se jih kar nekako preobijemo tako, da nam potem ne teknejo druga jedila. Zaradi kruha tudi še ni noben otrok zbolel, zaradi potice pa je že marsikateriga trebušček bolel...

Milica Štamol,

učenka I. razr. dekl. mešč. šole na Jesenicah.

8.

Spoštovani striček!

V očenašu molimo: »Daj nam naš vsakdanji kruh.« Potica je tudi kruh, a posuta je z ranimi sladkarijami, zato si je ne more privoščiti vsak zemljan. Kaj bi le siromaki počeli, če bi kruha ne imeli?

Gotovo ti je, striček, znana povestica o dečku, ki se je belega kruha preobjedel in ga metal po tleh. Pozneje je bilo vzdihoval po kruhu — a ni ga dobil. To je bila huda, najhujša kazen zanj. Vsak reven lačen otrok prosi le: »Mama, kruha!« Marsikatera mati mu mora s težkim srcem odgovoriti: »Nimam kruha, dragec moj, nimam.« Otroci pa, ki ne razume, kaj se pravi ne imeti kruha, prosijo in kričijo kar naprej: »Kruha, kruha, kruha!« Nazadnje začne jokati in udarjati z nožico jezno ob tla. Materino oko pa se žalostno zazre v daljavo in zasanja o bogato obloženi mizi bogatinov...

Kdaj bo, striček Kofiček, za vse dovolj kruha na svetu? (Takrat, draga majo, ko se bodo vsi narodi, ljudje vseh stanov, berači in bogatini ljubili med seboj res kakor bratje in sestre in si medsebojno pomagali kakor usmiljeni Samaritani. Do tega je pa še daleč, daleč... Kot. striček.)

Marica Peneš,

učenka VI. razr. v Kranju.

9.

Preljubi striček!

Nikar jim ne verjemi vsega, kar ti trobijo na uho! Res je le to, da ima vsak otrok potico rajši kot navaden kruh. Poznal bi rad otroka, ki bi raje vzel kos črnega kruha namesto potice od dobre tetice! Nak, ta bi bil pa res prismojen! Le kaj bi mi otroci na svetu počeli, če bi si včasih ne pasladkali želodčkov z raznimi dobrimi rečmi? Kdo bi sam kruh grizel dan za dnem? Tisto, kar si zadnjič napisal o gospodu Zalazniku, se mi zdi neumnost. Da bi on raje jedel črn kruh kot potice in druge sladkarije, ki jih ima v svoji slaščičarni...? Beži, beži, kdo ti bo to verjel! To si napisal kar tako... Voš, meni se vse močno zdi, Kofičekov striček, da jo tudi Ti večkrat mahneš v Zalaznikovo slaščičarno na Starem trgu... (O ti grdoba ti, kakšno si mi zagodel! Nak, kaj takšnega pa že ne. Kar za uhlje bi te potipal... Da si le upaš kaj takšnega napisati? Jaz — k Zalazniku? In na potice? Nikoli! Pa če bi me gospod Zalaznik na kolenih prosil naj pojem kos njegove potice — ne bi hotel. Zakaj ne? Zato, ker vem, da me gospod Zalaznik tega ne bo nikoli prosil... O, saj nič ne rečem: dobra je včasih potica. Toda: še muci bi se počasi mišje pečenke preobjedel, ako bi jo imel na razpolago vsak dan. Vidiš, tako je tudi s to rečjo, dragi moj! — Kot. striček.)

Milanček Kuštrin,

učenec II. razr. v Ljubljani.

Šale za male

Vodo pere.

Janezek je prinesel očetu kozarec vode. Voda je bila kalna, pa se je oče razjezil: »Poglej, kakšno vodo si mi prinesel!«

Jožek: »Počakaj, atek, grem v kuhinjo in jo operem.«

Lačni deček.

Mati Janezku: »Malo prej je bil tukaj na mizi kos potice. Kdo ga je odnesel?«

Janezek: »Jaz sem ga dal nekemu lačnemu dečku.«

Mati: »Tako je prav! To je lepo! A kdo je bil ta deček?«

Janezek nekoliko časa razmišlja in potem reče: »Mama, ta deček sem bil jaz sam.«

Spisal Mirko Kunčič.

Ponatis prepovedan.

Ilustriral J. P.

133.

Kdor misli, da je imel kralj Tratarata razumevanje za Jokčevo nesrečo, se hudo moti. Kralj Tratarata je bil dober le napram onemu, ki mu je bil na kakršenkoli način koristen. Videč Jokčev potrti, s solzami obliti obraz, se mu je zmračilo čelo. Osorno ga je zavrnil:

»Kaj naj pomeni to, a? Ali sem te najel zato, da se boš emergal? Kar hitro mi prenehaj s svojim javkanjem. Gorje ti, če me spraviš v slabo voljo!«

Se niže je Jokce povsili glavo in nova plaha solz se mu je ulila po licih.

134.

Bleščeče pisane zavese so se zganile pri vratih. Izza njih se je izmotal norec Binglbongl. Držal je eno roko v hlačnem žepu — zakaj, si lahko mislite, otroci! Zato, da bi ga čudodelni prstan na mezinu ne izdal... Obraz mu je žarel od veselja, oči pa so mu ob pogledu na Jokčevo pobitost škodoželjno mežikale. Odprl je škrbasta usta in zapel z grdim, hreščočim glasom:

»Odslej bo Binglbongl spet prvi, holadri — a Jokce mila jera ostane zdaj vse dni...«

135.

In je pričel zabavati kralja s tako imenitnimi šalami in burkami, da je bilo čudovito zares. Kralj Tratarata se je lomil od smeha in se ni mogel dovolj načuditi tej nenadni Binglbonghnovi spremembi.

Jokcu pa se je trgalo srce od bolesti.

136.

Kralj Tratarata se je obrnil k njemu in mu milostno dejal:

»Sedem dni odloga ti dam, fant, ker sem dobre volje. Tvoja sreča! Če mi prideš osmi dan še vedno s kislim obrazom pred oči, te napodim iz dvora ali pa vržem v ječo. Pojdi zdaj!«

In Jokce je žalosten odšel.

137.

Jokce je tiste dni žalostno samotaril v svoji sobici. Zaloval je za izgubljenim prstanom, kakor za svojim najdražjim prijateljem.

Cetrti dan po tistem dogodku pri kralju, je nekdo narahlo potrkal na duri njegove sobice. Jokce se je odzval — in čez prag je stopila deklica s pahljačo. Sama milina in nedolžnost sta ji sijali z obraza in pogled njenih oči je bil ves topel in blag. Jokce je imel čudno zaupanje do te deklice. Vzljubil jo je prvi dan, ko jo je spoznal. Nikomur na svetu si ne bi upal razodeti zgodbe o čudodelnem prstanu, njej pa je bil položil vse...

138.

»Pst!« je deklica Pahljačka položila prst na usta in se sklonila k njemu. S skrivnostno šepetajočim glasom mu je pričela nekaj pripovedovati.

Jokcu so zagorele oči v svetem srdcu in silni radosti obenem.

Najpopolnejši „STOEWER“ šivalni stroji

za šivilje, krojače in čevljarje ter za vsak dom. Preden si nabaviti stroj, oglejte si to izrednost pri tvrdki

L. BARAGA, LJUBLJANA, Šelenburgova ulica 6.

Brezplačen pouk

15 let jamstva

Telefon štev. 2980

Mali oglasi

Službe iščejo

Kontoristinja

začetnica, išče brezplačno službo. - Ponudbe na oglasni oddelček »Slovenca« pod »Vestna 24«.

Šofer in mehanik

ter več vrtnar, trezen in zanesljiv, išče službo za takoj. Ponudbe pod šifro »Zanesljiv« upravi Slov.

Učenka

poštenih staršev z dežele, z 2 mešč. šolama, išče mesta v trgovini z mešanim blagom, s stanovanjem in hrano v hiši. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 11.677.

Vpokojen železničar

išče službo kot kurier. Ljubljanska ulica št. 43. Moste pri Ljubljani.

Večje kavčije

zmožen 34 letni gospod želi primerne zaposlitve v večernih urah od 6 naprej v Ljubljani. Govori tudi nemško. - Pismo je nasloviti na upravo pod »Nekaznovan«.

Čevljarški pomočnik

za prosta dela išče stalnega mesta pri dobrem mojstru z vso oskrbo v hiši, v kakem lepšem kraju banovne dravske. - Vinko Lamovec, Črni vrh, p. Gorenja vas - Lučne nad škofjo Loko.

Prodajalka

že več let izurjena v manufakturi, večja nemščina, želi službo. - Pismo prositi na upravo »Slov.« pod »Dobra moč 11.764«.

Iščem službe

kot pomožna moč v kako privatno ali gostilniško kuhinjo. - Naslov v upr. Slovenca pod št. 11.847.

Službodobne

Organist

Razpisujemo službo organista in cerkvenika na Uncu. Nastop takoj. - Oglasiti se je pri župnem uradu Unec, p. Rakek.

Krojaškega vajenca

sprejme modni atelje Žnidar, Reber št. 11.

Mesarskega vajenca

sprejem takoj. - Keber Franc, Šmartno 13, pošta Moste pri Ljubljani.

Iščemo gospodično

za pisarniško delo, reflektiramo samo na tisto, ki bi bila zmožna vložiti trdki 10.000 Din proti obrestim. Cenj. ponudbe na oglasni oddel. »Slov.« pod šifro »Stalna služba« št. 11.698.

Šteparica

se sprejme takoj ali pozneje; mesto stalno, z vso oskrbo. - Pismo na upravo »Slov.« pod šifro »Čevljar« št. 11.717. - Istotam se sprejme tudi vajenka.

Ključavničar. pomočnika

za štedilnike, sprejem v trajno delo z vso oskrbo, za takoj. Prednost z dežele. Ciril Podražaj, ključ. podjetje, Ig št. 147.

Vzamem takoj v službo izprašane

kurjača

za lokomobil pri parni žagi. - Pogoji: zmožnost, treznost in zanesljivost. - Vpraša se pri upravi Slovenca pod št. 11.785.

Natakarica

z osebno točilno pravico, lahko tudi že starejša, poštena, dobi takoj dobro mesto v večjem kraju na Gorenjskem. - Ponudbe na upravo Slovenca pod »Takoj« št. 11.769.

Kmetško dekle

mlado, ki ma veselje do likanja in šivanja, sprejme s 1. novemb. Franc Konjedic, Stražišče pri Kranju.

Kuharico

perfektno, solidno in pošteno, z dobrimi spretnostmi, ki jo hoče s sobarico opravljati tudi druge hišne posle, iščem za takoj ali od 1. nov., v trajno in dobro službo. Ponudbe na: Irena Longhino, Petrinja, Hrvatska.

Hišnika

poročenega in brez otrok, poštenega, solidnega in delavnega, iščem za 15. november. Pogoji ugodni. Ponudbe na upravo Slovenca pod »Hišnik«.

Pletilja

ki bi mogla točno dobavljati pletenine vseh vrst, dobi stalno delo za celo leto. - Ponudbe pošljite takoj pod šifro Razposiljalnica št. 11.817.

Krojaškega vajenca

sprejem takoj. Hrana in stanovanje v hiši. - Fran Balon, modno krojaštvo, Ljubljana, Dunajska c. 9.

Deklica

15—16 let, pridna in poštena, se sprejme k gospodinjstvu. - Vpraša se vsak popoldan: Ljubljana, Rožna dolina, cesta VI/3.

Mizarsk. pomočnika

sprejme takoj Čepelnik Franc, mizarstvo, Vižmarje št. 45 - pri Ljubljani.

Učenca

sprejem takoj v trgovino z mešč. blagom. Hrana in stanovanje v hiši. - Ponudbe pod »Vajenec« na oglasni oddel. »Slov.«

Oskrbnik (samski)

z večletno prakso v poljedelstvu, živinoreji in vinogradništvu, se išče za večje posestvo. Ponudbe s tozadevnimi spricvali in zahtevni plače, je poslati na upravo veleposestva Beli kamen, pošta Grosuplje, Dolenjsko.

Učenec

iz dobre hiše in z dobro šolsko izobrazbo se sprejme s prosto hrano in stanovanjem v trgovini z mešanim blagom in semeni M. Berdajs, Maribor.

Več dobrih zidarjev

sprejme Anton Mavrič, stavb. podjetje, Ljubljana, Vegova ulica 2.

Perico

zdravo, močno, lahko tudi začetnica, sprejme pekarna Hartinger, Maribor, Aleksandrova cesta 29.

Šivilja

dobi delo na dom za otroške obleke in predpasnike. - Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Stalen zaslužek«.

Pekovskega vajenca

z dežele sprejem. Duhanč Franc, Kodeljevo 316, Ljubljana.

Mizarski pomočnik

za furnirano pohištvo, se takoj sprejme pri Mrharju v Stanežičah n. Ljublj.

Bakro - kotlar

dobi stalno delo. Ponudbe je poslati na upravo Slovenca pod: Bakro-kotlar.

Ključavničar

dobro izvežban tudi kot samostojen vodovodni instalater, ki bi se razumel tudi na avtogetnično varjenje, se sprejme v trajno delo. Reflektira se le na dobro izvežbanega delavca v teh delih. - Naslov v upravi pod št. 11.233.

Kolar

Iščem zmožnega zanesljivega pomočnika za navadna dela. Delo je trajno in zanesljivo. - Janez Fajfar, kolar, Železniki - Gorenjsko.

Čevljarškega vajenca

sprejme takoj Stanko Groznik, Višnja gora 31.

2 mizar. pomočnika

za pohištvena dela takoj sprejme I. Jeglič, Radovljica, Gorenjsko.

Pletilje

za telovnike in nogavice dobijo delo na dom. - Opekarska c. 32, Ljublj.

Služkinja

z večletnimi spricvali, ki tudi sama kuha, se išče. Rimska cesta 18, II. nad.

Denar

Ugodno posojilo

tudi brezobrestno - omogočite sami s pristopom h Kreditni stavbi zadrugi »Mojmir«, Maribor. Pojasnila 5 Din.

Posojilo

Soliden trgovec išče 25 tisoč dinarjev posojila za dobo 6 mesecev, ostalo osebno. Ponudbe upravi »Slovenca« pod: »Posojilo« št. 11.765.

Francosčino

in nemščino začne in angleščino poučuje gospodična. Dunajska c. 31-II.

Moderni tovarni

in livarne D. D. Ljubljana

Telefon 2830

Brzovske: Stroj

POZOR!

POZOR!

VELEVAŽNO

ZA LESNO INDUSTRIJO

Naznanjamo, da smo edina tvrdka,

ki preurejamo ojnice od polnojar-

menikov in venečjak na sferične

valjčne ležaje (Tonnenlager) SKF.

Izvršili nad 100 ojničnih glav.

Zahtevajte ponudbe!

Cene solidne!

Prvovrstni izdelek!

Stanovanja

Prazno sobo

s posebnim vvhodom, oddam. - Naslov v upr. Slovenca pod št. 11.814.

Stanovanje

štirih sob, kopalnice in pritlikline, v centru mesta, išče dobra, mirna stran-ka treh oseb za februar pod poštni predal 41.

Stanovanje

tri sobe, kuhinja, poselska soba, lepo, se ceno takoj odda v Kolodvorski ulici. - Naslov v upr. Slovenca pod št. 11.839.

Stanovanje

25 minut od pošte, 3 sobe, kuhinja, poselska soba in zelenjadni vrt, na lepi razgledni točki, lepo letno telovadišče, se odda s 1. novembrom. Pripravno za čebelarja in ljubitelja vrta. Naslov v upr. Slovenca pod št. 11.841.

„POSEST“

Realitetna pisarna, družba z o. z.

LJUBLJANA

Odda v najem:

sljedeća stanovanja:

Dvosobno, kabinet, pritlikline, Bežigrad, 1000 D.

Trisobno - kopalnica, komfort, 5 minut od Bleiweisove ceste, 750 Din.

Dvosobno, balkon, pritlikline, za december, 1000 Din - ne daleč Tabora.

Enosobno, pritlikline, v Udmatu, 400 Din.

Štirisobno, komfortno, mesto, 2000 Din.

Štirisobno - pritlikline, mesto, 1200 Din.

Dvosobno, Mirje, 800 D.

Dvosobno, Spod. Šiška, 900 Din.

Dvosobno, Moste, 700 dinarjev.

Trisobno, Šiška, 800 D.

Enosobno, Bežigrad - 400 Din.

Poleg tega več trgovskih lokalov, sob s štedilnikom, mesečnih sob itd. v mestu in predmest.

Pristno angleško sukno

se dobi po ceni vedno v TEKSTILNEM BAZARU

Maribor - Vetrinjska ulica 15

Sobo ali stanovanje

oddam s 1. novembrom. - Področnik 1, I. nadstr.

Lokal

se odda s 1. novembrom. Poizve se v trgovini Mohorič, Sv. Florijana ul. 3.

V najem se da

dobro vpeljana trgovina z mešan. blagom v ljubljanski okolici. - Naslov v upravi lista št. 11.778.

Pisarno

2 sob pri sodišču odda »Posredovalec«, Ljubljana, Dalmatinova 11.

Moderni tovarni

in livarne D. D. Ljubljana

Telefon 2830

Brzovske: Stroj

POZOR!

POZOR!

VELEVAŽNO

ZA LESNO INDUSTRIJO

Naznanjamo, da smo edina tvrdka,

ki preurejamo ojnice od polnojar-

menikov in venečjak na sferične

valjčne ležaje (Tonnenlager) SKF.

Izvršili nad 100 ojničnih glav.

Zahtevajte ponudbe!

Cene solidne!

Prvovrstni izdelek!

POZOR!

POZOR!

VELEVAŽNO

ZA LESNO INDUSTRIJO

Naznanjamo, da smo edina tvrdka,

ki preurejamo ojnice od polnojar-

menikov in venečjak na sferične

valjčne ležaje (Tonnenlager) SKF.

Izvršili nad 100 ojničnih glav.

Zahtevajte ponudbe!

Cene solidne!

Prvovrstni izdelek!

POZOR!

POZOR!

VELEVAŽNO

ZA LESNO INDUSTRIJO

Naznanjamo, da smo edina tvrdka,

ki preurejamo ojnice od polnojar-

menikov in venečjak na sferične

valjčne ležaje (Tonnenlager) SKF.

Izvršili nad 100 ojničnih glav.

Zahtevajte ponudbe!

Cene solidne!

Prvovrstni izdelek!

POZOR!

POZOR!

VELEVAŽNO

ZA LESNO INDUSTRIJO

Naznanjamo, da smo edina tvrdka,

ki preurejamo ojnice od polnojar-

menikov in venečjak na sferične

valjčne ležaje (Tonnenlager) SKF.

Izvršili nad 100 ojničnih glav.

Zahtevajte ponudbe!

Cene solidne!

Prvovrstni izdelek!

POZOR!

POZOR!

VELEVAŽNO

ZA LESNO INDUSTRIJO

Naznanjamo, da smo edina tvrdka,

ki preurejamo ojnice od polnojar-

menikov in venečjak na sferične

valjčne ležaje (Tonnenlager) SKF.

Izvršili nad 100 ojničnih glav.

Zahtevajte ponudbe!

Cene solidne!

Prvovrstni izdelek!

POZOR!

POZOR!

VELEVAŽNO

ZA LESNO INDUSTRIJO

Naznanjamo, da smo edina tvrdka,

ki preurejamo ojnice od polnojar-

menikov in venečjak na sferične

valjčne ležaje (Tonnenlager) SKF.

Izvršili nad 100 ojničnih glav.

Zahtevajte ponudbe!

Cene solidne!

Prvovrstni izdelek!

POZOR!

POZOR!

VELEVAŽNO

ZA LESNO INDUSTRIJO

Naznanjamo, da smo edina tvrdka,

ki preurejamo ojnice od polnojar-

menikov in venečjak na sferične

valjčne ležaje (Tonnenlager) SKF.

Izvršili nad 100 ojničnih glav.

Zahtevajte ponudbe!

Cene solidne!

Prvovrstni izdelek!

Vsaka beseda 50 par ali prostor drobne vrstice 150 Din. Najmanjši znesek 5 Din. Oglasi nad 9 vrstic se računajo višje. Za oglase strogo trgovskega in reklamnega značaja vsaka vrstica 2 Din. Najmanjši znesek 10 Din. Pristojbina za šifro 2 Din. Vsak oglas treba plačati pri naročilu. Na pismena vprašanja odgovarjamo le, če je priložena znamka. Čekovni račun Ljubljana 10.

Ladijska tla
30 mm napredaj. - Franc Pust, Streljska ulica.

Landaver in koleselj
dobro ohranjena, ugodno napredaj. - Naslov v upr. Slovenca pod št. 11.771.

Strešne opeke
stare, več tisoč, v dobrem stanju - napredaj. Vpraša naj se v Mariboru. Cvetlična ulica 18.

Jermenica in zobčasto kolo
premer 1 m, litožel. - napredaj pri Vladimiru Škrabar, Višnja gora.

Wertheim blagajna
ugodno napredaj. Vladimir Škrabar, Višnja gora.

Pisalni stroj AEG
malo rabljen, ugodno napredaj. Vladimir Škrabar, Višnja gora.

Dinamo
1,5 KS, 220 Volt, 5,9 Amp. - eno leto v obratu, napredaj z vsemi pritliklinami. Vladimir Škrabar, Višnja gora.

Registrirna blagajna National
dobro ohranjena, napredaj. - Vladimir Škrabar, Višnja gora.

Sedlo
srednje težko, ugodno proda Vladimir Škrabar, Višnja gora.

3 ležarinski sodi
cca. 90 hl, dobro ohranjeni, se ugodno prodajo. - VI. Škrabar, Višnja gora.

Psa volčjaka
izvrstnega čuvaja, 2 leti starega, proda Vladimir Škrabar, Višnja gora.

Trgovsko hišo
enonadstr., prenovljeno, najlepša prilika, poceni proda Zagorci, Višnja gora.

Prodaj:
Razne jermenice, vele, konzole, ležaje, traverze, razne sesalke za vodo od 2-3 cole svetlobe, razne sesalke za zrak (Luft-pumpe), manjše in večje. Motorji (Gleichstrom) 4½ do 6, 30 in 60 konjskih sil, kateri se lahko porabijo za dinamo. Stopnice železne, stojala iz gusa in razna gusasta vretena. - Ogleda se lahko v bivši pivovar. Laško pri Celju.

Za zimske SUKNJE
Vam nudi moderna angleška in češka suknja trdka

NOVAK
Ljubljana, kongresni trg 15

Velika izbira! Priznana najceneje!

Veliko trgovsko podjetje išče za takoj velik pritličen lokal v centru mesta

Ponudbe na inseratni oddelek »Slov.« pod št. 11.842.

ZAHVALA

Za številne pismene in ustne izraze iskrenega sočutja ob bridki izgubi našega predragega očeta, gospoda

Peter Lukas-a

se tem potom najpriskrenejše zahvaljujemo. - Zahvaljujemo se tudi vsem darovalcem krasnega cvetja in vencev ter vsem onim, ki so našega blagega pokojnika v tako častnem številu spremili na njegovi zadnji poti.

Ljubljana, dne 19. oktobra 1929.

Zalujoči ostali.

Nova vila

trodržinska, na periferiji Ljubljane, z gospod. poslopjem, napredaj. - Naslov se izve v upr. Slovenca pod št. 11.742.

Češnjeva spalnica

z zrcalom in steklom, postavljen na dom ali pa bližnjo postajo, napredaj za 5500 Din. Ogleda se pri Josipu Stolta, mizarstvo, Krašnja, p. Lukovica. - Ugodna zveza z Adamčičevim avtobusom od »Figovca« proti Vranškemu.

Prodaj parni stroj

3/4 HP, v prav dobrem stanju, po jako nizki ceni. Franc Telban, mizar, Verd št. 57, pri Vrhniki.

Trgovsko opravilo

po nizki ceni prodaj. - Naslov v upr. »Slovenca« pod št. 11.745.

Enonadstropna hiša

novozidana, dva dvosobna stanovanja, parket, elektrika, vodovod, 19 let davka prosta, z 800 m² vrta, ugodno napredaj. - Levčeva ul. 8, Ljubljana.

Jabolka

namizna - razne vrste - razpošila na vagone in v zabojih Peter Ščina, Sevnica o. Savi. Telef. 4.

Hiša

enonadstropna, parketi, elektrika, vrt, v sredini mesta napredaj za 130.000 Din. - Naslov v upr. Slovenca pod št. 11.780.

Gostilno in trgovino

tudi posamezno, proda ali da v našem Zagorski, Maribor - Tatenbahova ulica 19/II.

Dva pletilna stroja

»Popp« 36/8, skoraj popolnoma nova, prodaj. Kavčič, Zg. Siska.

Sode in kadi

vseh velikosti ima vedno na zalogi Fran Repič, sodar, Ljubljana, Trnovo. Popravila se sprejemajo.

Budilke

(vekerce) po 60 Din s triletnim jamstvom - nudi Ivan Pakiz, Ljubljana - Pred škofijo 15.

Jazbecarje

čistokrvne, kratkodlake, 10 tednov stare, starši prvovrstni lovci, prodaj. - S. Cesta na Rožnik 5.

MAGISTRA FARMACIJE, izvežbanega za vodstvo drogerijske delavnice na drobno in debelo, dobre organizatorja, z znanjem nemščine, ki je odslužil vojaške in kraljevine Jugoslaviji, sprejemmo. Pismene ponudbe naj se pošljejo angleški drogeriji »Union«, Beograd, Knez Mihajlova 33. Ponudbi se priloži kopije sprave o zadnjih službenih mestih kakor tudi fotografijo in navedbo glede plače. Mesto je stalno, plača dobra, potni trošek povrnemo.

Prodaj

več kompletnih oken in vrat s štoki. - Naslov v upr. lista pod št. 11.815

Pisalni stroj

star, ceno prodaj. - Verbič, Stritarjeva ulica.

Werner-glasovir

(Stutzflügel), malo rabljen, kakor tudi razna kavarniška oprava, stroji za sladole in drugo - napredaj. - Pisma na: Pichler, Društveni dom, Ptuj.

Modistinja

Anica Puhek, Šelenburgova 6-1 nudi najcenejše in najlepše damske klobuke že od 60 Din naprej. Preoblikovanje 28 Din.

žimnice

modroce, posteljne mreže, železe, postelje (zložljive), otomane, divane in dr. tapetniške izdelke dobite najceneje pri RUDOLFU RADOVANU, tapetniku, Krekov trg št. 7 (poleg Mestnega doma).

NOVA OTROŠKA PISALNA MIZICA

ki se uravnava za vse starosti otrok od 6 do 18 let, ustrezna vsaki starosti o pravilnem držanju telesa pri pisanju ter je obnem praktična shtaba za vse šolske potrebe.

Mizice izdeluje trdka

I. REPŠE
Izrobnica pohištva, Ljubljana
Bvorni trg 1.

Obrt

G. Jurásek

Ljubljana, Ključavničarska ul. 3 - Mestni trg 22, strokovno uglašuje ter popravlja glasovirje.

Fina šivilja

izdeluje najmoderneje plašče po 100 Din. Kje, pove uprava »Slovenca« pod št. 11.816.

Urarska popravila

izvršuje najceneje in najprecizneje Franc Wölling, urar, Gosposvetska c. 12.

Čistilnica

Maribor, Koroška c. 17, priporoča po zmernih cenah in strokovni izvršbi vsa dela novega in starega perila vsake vrste. Trdo lika sraje in ovrtnike. - Jospina Osim.

Otomane

divane, salonske garniture, fotelje, peresnice, modroce - dobite najbolje in najceneje samo le pri F. Sajovic, tapetnik, Stari trg 6, Ljubljana.

Najugodnejše prodaste
ali oddate v najem: posestva, hiše, stavbišča, gostilne, trgovine, mline, žage, pekarnice itd. pri posredovalnici »Marstana« Maribor, Koroška št. 10. Prijave brezplačno.

»Schaffhausen«

precizne žepne ure nudi Ivan Pakiz, Ljubljana - Pred škofijo 15.

Elektrotehnično podjetje

A. Arhar in drug
Ljubljana VII, Celovška cesta št. 80.

Prevzema vsa elektrotehnična dela, daljnovode, zvonce, hišne instalacije itd. - Solidna postrežba.

Priporočam

svoj prvovrstni krojaški atelje za gospode in dame. - Jože Gregorin - Marmonova 19, na Mirju.

Krušno moko

in vse mlevske izdelke vedno sveže dobite pri **A. & M. Zorman** Stari trg 32, Ljubljana.

Delikatesa Marija Kaluža

Sv. Petra cesta št. 24, prej Marijin trg št. 8, priporoča priznano dobro šunko, čajno maslo, pečivo in druge delikatese.

Ženitbe

Mladenšč

šedne zunanosti, star 30 let, s hišo in posestvom ter dobro idočim podjetjem, želi znanja z gospodinjstvom ali obratu, s primerno doto. Imam dobro vpeljano boljše vrste podjetje in sem v najboljši moški dobi. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Srečno« št. 11.732.

Poročiti se želim

s simpatično damo, najraje z dežele, katera bi mi bila v pomoč pri gospodinjstvu ali obratu, s primerno doto. Imam dobro vpeljano boljše vrste podjetje in sem v najboljši moški dobi. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod značko »Bonapartes«.

Radi ženitve

išče državni namestenc, 29 let star, premožno gospodinjstvo. - Resne ponudbe pod »Srečno« upr. v.

Zasluzek

Zastopnike

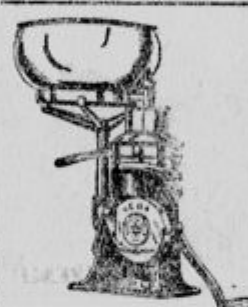
za 18 predmetov sprejme takoj Josip Lindič, Ljubljana, Komenskega ul. 17.

Iščemo zastopnikov

za vso državo za prodajo čudovitga, povsem novega predmeta, potrebne vsaki hiši in vsem trgovinam. Provizija 20%. Ponudbam je priložiti 1 Din in nasloviti na: Omnia, Miklošičeva cesta 14

Zastopnika iščemo

v vsakem kraju za gospodarske pridelke. 25% zaslužek. - Ponudbe na Jugomosse, Zagreb, Zrincevac 20, pod »Zasluzek«. Za odgovor naj se priloži znamka za 1 Din.

Prodajalce

za naše

švedske posnemalnike

iščemo v vsakem kraju proti dobremu plačilu »Tehna« družba z o. z. Ljubljana, Mestni trg 25 / I

„Sidol“
najbolje sredstvo za čiščenje in poliranje vseh vrst kovin

„Sirax“
se upotrebljava za čiščenje celokupnega jedilnega in kuhinjskega pribora, vsakovrstne posode, cinaste, lesene, pločevinaste in emajlirane, kopalne kadi, stopnice itd.

„Azurol“
najbolje tekoče indigo plavilo

Dobivajo se povsod
Pazite na ime in znamko!

Pozor!

Se nikoli niste bili tako zadovoljni, kakor bodete v resnici ako si nabavite prvovrstne **Jugo-Luc - peči**, katere izdeluje in popravlja vse te vrste peči edino le domača trdka **JUGO-LUC LJUBLJANA, Puharjeva ul. 3.**

Dandanes zahteva življenje, da se ravnamo po modi!

Pred nakupom plašča pišite eno dopisnico veletrgovini **STERNECKI**, kakor donite takoj najnovejši ilustrirani katalog z vseh tisoč slikami popolno na zasloni. Tamkaj najdete razen mnogih drugih tudi sledenče plašče najmodernejšega kroja po zelo nizki cenah: Melton Din 314, Saja 398, suknen 425, kasha 4-5, velur 815, rips 1200, pils 1300. Naročila čez Din 200 pošlino priloži. Kar ne ustreja, se zame nje ali vrne denar. Veletrgovina in industrija konfekcije **R. Sternecki**, Celje št. 18, Slovenija

Stalna razstava

umetniških slik. - Velika izbira okvirjev. A. Kos, Ljubljana, Mestni trg 25, naspr. magistrata. Sprejem potnike za prodajo slik.

Deklica

4½ mesecev stara, se dá za svojo. - Naslov pove uprava lista v Mariboru.

Družabnika - sejmarija
iščem za prodajo manufakturne robe. Preskrbam poceni tovarniško blago. - Ponudbe upr. »Slov.«

Nasvete potrebujete

v težkih skrbih poklica, gospodarstva, zdravja, zakona, zaroke itd. Obrnite se zaupno na posvetovalnico »Marstana«, Maribor, Koroška 10. - Preskrbi Vam tudi razna naročila. Priložiti 5 znamk. pod »Mali kapital« 11.845

Inserati

v »Slovencu«
imajo največji uspeh.

Posredovalci za nakup kostanjev. taninskega lesa

lahko zaslužijo lepo provizijo v prostem času z vrženjem svojega poklica. Obrnite se na trdno Ernest Marinc, Celje, Zrinskega ulica 4.

Razno

Pekarna Vodopivec

Krško, sprejme 14 do 16 let staro dekle za prodajo kruha. Nastop takoj, oskrba vsa v hiši.

Plijuča!

Plijučne bolezni ozdravi dr. Pečnik, pljučni zavod (Privat-Lungenheilstalt) Sečovo, železniška postaja Rogaska Slatina.

Reliefne vezanine

more vsakdo izdelovati. Pojasnila in pouk gratis. - Josip Lindič, Ljubljana, Komenskega ulica 17.

Najvarnejše in najboljše naložite denar pri

Ljudski posojilnici v Celju

Registrovani zadrugi z neomejeno zavezo v Celju, — v lastni hiši, Cankarjeva ulica 4 (poleg davkarije)

Stanje hranilnih vlog nad Din 70.000.000.-. Obrestna mera najugodnejša. — Za hranilne vloge jamči poleg rezerv in hiš nad 3000 članov posostnikov z vsem svojim premoženjem. —

Posojila na vknjižbo, poročstvo ter zastavo pod najugodnejšimi pogoji.

Posojilnica je kot kmetška zadruha proša rentnega davka

Oglas.

Komanda 8. žandarmerijskega puka v Ljubljani želi nabaviti sledeči pisarniški material:

- 160.000 pol konceptnega papirja;
- 12.000 pol belega pisarniškega papirja;
- 17.000 pol papirja za pisalni stroj;
- 12.000 pol papirja za kovertice;
- 1.500 pol karbon papirja;
- 400 pol hektografski karbon papirja;
- 2.000 pol pivnika;
- 5.500 pol belega papirja (veliki format);
- 150 klopčičev trobarvne vrvice za šivanje spisov;
- 28 klopčičev debelega motvoza (špage);
- 28 klopčičev tankega motvoza;
- 37 škaflic raznih peres;
- 145 škaflic pečatnega voska;
- 22 špirografi rol;
- 42 kg gumiarabicum in
- 25 trakov za pisalni stroj.

Materijal mora biti kvaliteten dober in uporabljiv za svojo svrhu.

Pozivajo se vsi oni, kateri žele material dobaviti, da predložijo s 5 Din kolkovane pismene ponudbe blagajniku tega puka najdalje do 29. oktobra 1929 do 11 dopoldne.

Dobava se bo odstopila po odobrenju Komande žandarmerije v Belgradu onemu, kateri ponudi najsolidnejšo ceno. — Po odobrenju in obvestitvi dobavitelja se mora material v roku od 30 dni izročiti komisiji, katera bo za to odredjena v štabu puka.

Komanda 8. žandarmerijskega puka, E. broj 11.950.

Javna dražba

Na zahtevo parne žage »NAZARJE«, družba z o. z. v Nazarju, se bo dne 22. oktobra potom podpisanega županstva, na licu mesta v Nazarju na javni dražbi prodalo

cca. 380 m³ prignirane robe paralelne robe in moralov

Izključna cena za prvo, pariteta Sušak, 600 Din, za drugo 550 Din, oziroma 500 Din.

Plačilni pogoji. Kupec mora pri zaključku kupčije položiti vso kupnino obenem s stroški javne dražbe podpis. županstvu.

Pričetek dražbe dne 22. oktobra 1929 ob 9 dopoldne na parni žagi Nazarje, d. z o. z. v Nazarju.

Natančna pojasnila daje podpisano županstvo in trdka sama na licu mesta.

Županstvo občine Rečica ob Savinji.

Najboljši v materialu in najlepši opremi so **šivalni stroji, kolese „Gritzner“ in „Adler“** za domačo obrt in industrijo

Pouk vezanja brezplačno

Le pri
JOS. PETELINC
Ljubljana

poleg Prešernovega spomenika ob vodi
Večletna garancija
Zahtevajte nonudbe

Zanesljivo zdravilo za nego las je novo iznajdena francoska pomada.

„MICHEL“

Sedaj 95% plešastih zopet dobi nazaj svoje izgubljene lase, tedaj je oni, ki mu izpadajo lasje ali sive, ali so mu izpadli do polovice, uverjen, da se mu zopet povrnejo lasje in ozdravi lasno tkivo, odstrani pa perhaj, srbež in vse one boli, vsled katerih lasje izpadajo ali osive. Pošilja po povzetju „MISEL“, Vasiha 8, Beograd. — Prodaja tudi lekarna Delini, Knez Mihajlova 1. Doze 60, 80, 100 in 160 gr

Cene 115, 150, 185 in 290 dinarjev. Nekaterim osebam za došča 60 gr. drugim pa 160 gr. kakor je komu več ali manj obolelo lasno tkivo. Nekatera oseba porabi 160 gr. pa jej ne zraste taki lasje, kot jih je imela, tedaj pošljemo na svoje stroške še 160 gr. omenjenega zdravila — V vsaki dozi je priloženo navodilo o uporabi in garancija za uspeh. — Poštovna gre na naše stroške.

R. Willmann strojno podjetje

Ljubljana, Slomškova ulica 3

Izdeluje različne vrste strojev za lesno industrijo, kakor beneške jaremnike, krožne žage, nihalne žage, nadalje stroje za brušenje žagnih listov, avtomatične brusilne stroje za nože skobelnikov, naprave žag in mlinov z vodnim parnim in motornim obratom, transmisijske naprave, tovarna dvigala vseh vrst, dvigala za sode frikcijska dvigala; rebreaste cevi za šušilnice ter v obče za razgrevanje prostorov. Prevzema projektiranje in opremo različnih mehaničnih naprav. Vsa v strojno stroko spadajoča dela in popravila izvršuje točno, solidno in po možnosti najhitreje.

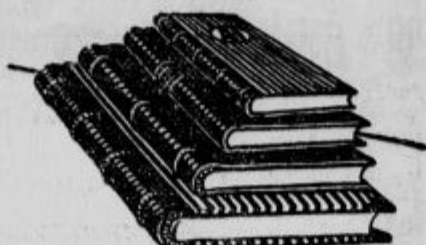
Pletenine

kakor pulloverje, telovnike, jumperje, površne jope, cele obleke za dame, triko maje, spodnje in reform hlače za gospe in dame in skoke za otroke vseh velikosti kupite najceneje pri

OSVALD DOBEIC — LJUBLJANA
PRED ŠKOFIJO ŠTEV. 15.

NA DEBELO! NA DROBNO!

Vsakorsine trgovske knjige, štrance, mape, noteze, herbarije, odjemalne knjižice, bloke, zvezke l. t. d.

nudim po skrajno ugodnih cenah!
Na debelo! — Na drobno!

ANTON JANEŽIČ
Ljubljana, Florjanska ul. 14
Knjigovoznica in črtnica trgovskih knjig.

JESENSKE MODNE REVije

se priporočajo:

Vobachovo Frauenzeitung, zv. po 6 Din. Vobachovo Praktische Damen- und Kindergarderobe, zv. po 7 Din. Vobachovo Illustrierte Wäsche und Handarbeiterzeitung, zv. po 6.50 Din. Vobachovo Frauenfleis. — Beyer Deutsche Modezeitung, zvezek po 8 Din. Beyer Wäsche und Handarbeit mit Schnittbogen zu allen Modellen, zv. po 11 Din. — Schöne Wienerin, zvezek po 12 Din. — Rekord, zvezek po 12 Din. — Po pošti vsak zvezek 1 Din. več.

A. PLATZER, Maribor, Gosposka ulica 3.

Prvovrstna glasbila

direktno iz

TOVARNE

oziroma tovarn. skladišča

Velik

ilustrovani

CENIK

dobite zastop. Zahtevajte ga pri največji

razpošiljalnici glasbil v Jugoslaviji

MEINEL i HEROLD

govornica glasbil, gramofonov in harmonik

podružnica MARIBOR št. 102-B

Violine . . . od Din 95- dalje

Tamburice . . . 98 -

Mandoline . . . 136 -

Trube . . . 505 -

Gramofon . . . 345 -

Ročne harmonike . . . od Din 85 -

GOSPODARSKA ZVEZA V LJUBLJANI

ima stalno na zalogi:

vse vrste **umetnih gnojil**, Tomaževo žlindro, rudninski in kostni superfosfat, kalijevo sol, čilski soliter, apneni dušik, mešano gnojilo in nitro-foskal; nadalje vseh vrst **porilane cementa**.

Bogata zaloga **špecerijskega in kolonijalnega blaga**, vse vrste **mišuskih izdelki**, **poljedelski stroji**, **premog** iz domačih in tujih rudnikov, **bukovna drola**

Obleke

domačega izdelka za moške in dečke priporoča cenj. odjemalcem po najnižjih cenah

IVAN SAX, konfekcijska trgovina
Ljubljana, Mestni trg 14

PUH — PERJE

R. MIKLAUČ LJUBLJANA

Prazno sobo

s posebnim vhom in električno razsvetljavo — najamem direktno od hišnega lastnika s 1. novembrom. — Ponudbe na oglasni oddelek »Slov.« št. 11.658 pod značko: »Soliden trgovski potnik«.

Bolni na pljučih!

Mnogo tisoč ozdravljenih!

Zahtevajte takoj knjigo o moji novi

umetnosti hranjenja,

ki je že mnoge rešila. Ta se lahko uporablja pri vsakem načinu življenja, in pomaga, da se bolezen hitro premaga. Nočno potenje in kašelj prestane. telesna teža se poveča pljuča polagoma poapne in bolezen izgine

Resni moške

zdravniške znanosti potrdijo prednost moje metode ter jo radi priporočajo. Čimprej začnete z mojim načinom prehranjenja, tembolje za vas.

Popolnoma zastopj

dobite mojo knjigo, iz katere boste črpali mnogo koristnega znanja. Ker pa moj založnik razpošlje skupno samo

10.000 komadov brezplačno

pišite takoj, da boste tudi Vi med srečnimi

prejemniki knjige.

Georg Fulgner, Berlin-Neukölln,

Ringbahnstrasse 24 Aht. 618

ZAHVALA

Ko nam je umrla naša dobra

Anica Pirnat
roj. Lapajne

profesorjeva žena,

smo prejeli premnogo izrazov prijateljskega sočutja. — Vsem dobrim srcem: Srčna hvala!

Maribor, 18. oktobra 1929.

Zalujoči ostali.

ZAHVALA

Za mnogoštevilne izraze iskrenega sočutja ob prerani smrti našega nadvse ljubljene soproga, očeta, starega očeta, brata, strica in tasta, gospoda

Mihaela Lapornika

posestnika in gostilničarja

izrekamo tem potom vsem svojo najpriskrnejšo zahvalo. Posebno se zahvaljujemo častiti duhovščini, pevskega društva »Hum« za ganljive žalostinke, gasilnemu društvu, vsem darovalcem cvetja in vencev ter vsem prijateljem in znancem, ki so našega milega in nepozabnega pokojnika v tako častnem številu spremili na njegovi zadnji poti.

Laško, dne 13. oktobra 1929.

ZALUJOČI OSTALI.

Kreditni zavod za trgovino in industrijo

LJUBLJANA, Prešernova ulica šte. 50 (v lastnem poslopiu)

Obrestovanja vlog, nakup in prodaja vsako vrstnih vrednostnih papirjev, deviz in valut borzna naročila, predujmi in krediti vsake vrste, eskompt in inkaso menic ter nakazila v tu- in inozemstvo, safe-depositi itd. itd.

Brzjavke: Kredit Ljubljana

Tel. 2040. 2457. 2548: Interurban 2706. 2806

Ludovic Halévy:

Župnik Konstantin

(Nadaljevanje.)

Deset minut kasneje je lepa Bettinina glavica sladko počivala sredi vezenin in čipk. Suzie pa je rekla sestri:

»Sedaj grem zopet tja doli, da poiščem zopet one ljudi, ki so mi nocoj zares odveč. Predno se pa vrnem v svojo sobo, pridem še pogledat, če spite. Nič ne govorite! Zaspite!«

Odšla je. Bettina je ostala sama. Bila je poštena. Po svojih najboljših močeh je skušala zaspati. Pa uspela je samo na pol. Padla je v polsen, v dremavost in živela med sanjami in resničnostjo. Obljubila je sicer, da ne bo ničesar mislila, toda mislila je vendarle nanj, vedno le nani, na nič drugega kakor nanj, toda nedolžno in zmešano. Ni mogla vedeti, koliko časa je preteklo. Naenkrat se ji je zadelo, da nekdo hodi po njeni sobi; odprla je napol oči in spoznala sestro. Napol je v spanju se je oglasila:

»Saj veste, ljubim ga.«

»Tiho! Spavajte, spavajte!«

»Saj spim, spim.«

Zares je zaspala; vendar ne tako globoko kot običajno, kajti proti štirim jutraj jo je zbudilo neko šumenje, ki bi sicer nikakor ne motilo njenega spanca. Dež je padal — lilo je kot iz škafe in udarjalo na obe veliki okni Bettinine sobe

»Oh, dežuje,« si je rekla; »to bo moker!« To je bila njena prva misel. Dvignila se je, bosonoga prekoračila sobo ter napol odprla notranje okno. Dan je napočil siv, temoten in težak; nebo je bilo prepreženo z oblaki; divje je pihal veter ter sunkoma vrtinčil dež.

Bettina ni legla več v posteljo. Čutila je, da ne bi nikakor več zaspala. Odela si je jutranje oblačilo in obstala pred oknom; gledala je, kako pada dež. Ker že mora na vsak način oditi, je želela, naj bi odšel vsaj v lepem vremenu in zlato solnce naj bi obsevalo njegovo prvo etapo.

Ko je bila pred mesecem dni prišla v Longueval, Bettina še ni vedela, kaj je etapa. Danes ona to ve. Topničarska etapa je pohod trideset do štirideset kilometrov z enournim odmorom za zajutrek. To ji je pojasnil župnik Konstantin; zakaj na njunih jutranjih potih k revežem je obsipavala Bettina župnika z vprašanji o vojaških stvareh in čisto posebno še o službi pri topničarjih.

Osem ali deset milj v tem padajočem deževju! Ubogi Jean. Bettina je mislila na malega Turnerja, na malega Nortona in na Pavla de Levardens, ki bodo vsi mirno spali do desetih, medtem ko bo oblivala Jeana ta ploha.

Pavel de Levardens! To ime vzbuja v njenem duhu bolesten spomin, spomin na oni valček, ki ga je sinoči plesala. Da bi bila razpoložena za ples v času, ko je bila Jeanova potrto tako očitna! Ta valček, v katerem se

je zavrtela, je dobival v njenih očeh značaj zločina; strašno, kaj je storila!

In nadalje, mari ji ni manjkalo poguma in odkritosti pri tistem zadnjem razgovoru z Jeanom? On seveda ni mogel in si ni upal ničesar reči; toda ona bi morala pokazati več nežnosti, več neomejenega obnašanja. Zalostnemu in bolnemu, kakršen je bil, ne bi smela nikdar dovoliti, da odide domov peš. Morala bi ga pridržati, pridržati za vsako ceno. Bettinina domišljija je začela delovati in se razširjati. Jean je moral vzeti s seboj vtis, da ni ona nič drugega nego malo bitje, brez srca in brez usmiljenja.

In v pol uri bo odšel, odšel bo za dvajset dni... Ah, ko bi le mogla, na kakršenkoli način!... Pa ta način, saj je vendar mogoče. Polk bo šel mimo ob parku zidovja, pod teraso. Glej, Bettine se je že polastilo noro poželenje, da gre gledat, kako bo Jean jahal mimo. In jo bo dobro razumel, ko jo bo zagledal tam ob tej uri, da je prišla prosit ga odpustčanja za svoje včerajšnje krutosti. Da, šla bo!... Toda ona je Suzie obljubila, da bo modra kot podoba, in da bo storila to, kar namerava, ali se to res pravi biti moder kot podoba? Toda oddolžila se bo s tem, da bo po povratku vse priznala Suzie, in Suzie ji bo odpustila.

Šla bo! Šla bo! Samo, kako naj se obleče? Pri roki ima samo plesno obleko, plašč iz muselina, majhne čevlječke s stopalom in plesne čevlječke iz modrega satina. Zbuditi svojo sobarico se ne bi nikdar upala, in slednjič se

tudi mudi: tri četrt na pet je že! Polk pa odide ob petih.

Pa si le v zadregi pomaga s plaščem iz muselina in satinastimi čevlječki; v veži pa bo našla klobuk, svoje majhne vrtno čevlječke in svoj veliki škotski plašč, katerega si ogrinja v deževnih dneh. Z neznansko previdnostjo je napol odprla vrata; vse je spalo v gradu; plazila se je ob hodnikovih stenah ter šla navzdol po stopnicah.

Da bi le bili vendar tam na svojem mestu njeni mali leseni čevlječki! To je bila trenutno njena prva in edina skrb. Evo jih! Nadela si jih je čez plesne čevlječke ter se ogrnila z velikim plaščem. Čula je, kako je zunaj podvojl dež svojo silo. Zapazila je še enega izmed ogromnih predsobnih dežnikov, ki jih jemljejo lakaji, kadar sedijo v dežju na kozlu; polastila se ga je, sedaj je pripravljena. Toda, ko je hotela iti ven, je opazila, da so steklena vežna vrata zaprta z velikim železnim zapahom. Skušala ga je odstraniti, pa zapah je držal dobro ter se upiral in velika stenska ura v veži je naznaničila počasi pet. V tem trenutku bo odšel!

Videti ga hoče! Videti ga hoče na vsak način! Zapreke so ujezile njeno voljo. Silovito se je napela. Zapah je popustil in se odmaknil. Toda Bettina si je naredila na roki dolgo prasko, iz katere je začel kapljati droben curek krvi. Bettina si je ovila robec okoli roke, razpela dežnik, zavrtela ključ in vrata so se odprla. Hvala Bogu! Zunaj je.

(Nadaljevanje vsako prihodnjo nedeljo.)

Geodetska in Gradbena Akademija**„Profesor Andonović“**

BEOGRAD, Brankova 23. Telefon 1636

Izobraževalna za geodete, geometre, (zemljemere, poravnike) gradbenike, (podjetnike) in tehnične risarje. — Pouk traja dve ali eno šolsko leto. Šolnina 3300 Din prvi in 3000 Din drugi semester. Zimsko šolsko leto prične 1. novembra, letno pa 1. junija. Izpiti se prične 21. oktobra. Vpisovanje se je pričelo. Sprejemni in dopolnilni tečaj otvorjeni. Vsa po anšli, kakor tudi brezplačne urode daje RAVNATELJSTVO Beograd Brankova ul. 23. Telefon 16-36

Vsako množino

suhih gob

zajamčeno jesensko blago, kupi Edmund Adler, izvoz suhih gob, Eisenstein, Češkoslovaška. Oferte z vzorci in navedbo dobav. množine naj se pošljejo.

Na Dunajski cesti št. 50

se oddajo s 1. novembrom

poslovni prostori

posebno prikladni za STAVBNE PISARNE. Na razpolago je tudi PARCELA primerna za SKLADIŠČE TRAVERZ ali podobni stavbni material. Poizve se istotam vsak delavnik od 4 do 5 ure popoldne.

šoferska šola

oblastveno koncesionirana - I. GABERŠČIK, bivši komisar za šoferske izpite, Ljubljana, Bleiweisova cesta 52. Praktični in teoretični pouk na podlagi najmodernejših pripomočkov. Prihodnji redni tečaj prične 1. novembra. — Poučujem tudi privatno.

Razsvetli bolje!

Dobra svetloba deluje prijetno.

Notranje matiranje — zadnji veliki napredek.

OSRAM

Povprašaj elektro-strokovnjaka.

1000 dinarjev

vam plačam, ako Vaše brada vije, kurja ošesa, trdo kožo, izrastke, ne odstranite zanesljivo v času 3 dni z **Mia** balzamom brez bolečin, brez nevarnosti, brez noža, zdravniška priporočila: Dr. Cyrakus B. Wien piše: Sem zadovoljen z **Mia**, pošljite mi še 24 lončkov, ker jih bom uporabljal pri svojih pacijentih. Cena z garantskim listom Din 9.—, 3 lončki Din 18.—, 6 lončkov Din 32.—

Dr. Nic Kemény, Košice-Keschau, Poštni predal 12 R 4 CSR.

IZVANREDNA PONUDBA

Za deževni letni čas priporočamo, da si nabavite

KOŽNO Pelerino ZA DEZ
C. O. V. tehta samo 110 gramov, imitacija ribje kože Imm. Odlično se je ta pelerina izkazala, ker ne prepušča mokrote, je komudno zložljiva, kakor majhna žepna beležnica, ki se jo nosi vedno lahko s seboj, ter je nadvse trpežna. Zelo priporočljiva za dame in gospode (tudi za otroke) v dežju in snegu, za izlete in sport. — Reklamna cena s posebno kapuco in etuijem samo 70 Din, franko, zacinjena, poslana po poštne povzetju, 2 kosa 138 Din. Razpošilja A. Mařík, export, Praha XII., Londýnska 57. (Če ne bi ugajala, jamčimo zamenj.) Naslov natančno napisati.

„LUNA“ eksportna hiša

MARIBOR - Aleksandro a 19
dobroznana, najboljša in najcenejša trdka za nakup galanterije, pletenine, kratkega blaga ter igrač na drobno in na debelo.

ZAHVALA.

Moj umrli soprog gospod Milan Jenčič, šestnik in tovarnar v Mengeš, zavaroval se je lansko leto pri občni zavarovalnici Assicurazioni Generali, po njenem generalnem zastopu v Ljubljani na življenje za vsoto 100.000 Din. Takoj po njegovi nenadni smrti mi je označena zavarovalnica ta znesek v polnem obsegu nemudoma izplačala, čeprav je zavarovanje obstajalo le eno leto. Smatram za svojo dolžnost, da izrekam tem potom zavarovalnici svojo iskreno zahvalo, ter ta ugledni zavod vsakomur kar najtopleje priporočam.

Mengeš, dne 17. septembra 1929. Marja Jenčič.

Steklena opeka

strešna in zidna, plošče za tlakovanje vseh vrst se dobi le pri

ČEHOSTAKLO

Ljubljana

Komenskega ulica št. 20

Telefon 3140

Beograd

Carinska ulica br. 10

Telefon 3288

Puškarna FR. ŠEVČIK, Ljubljana

Priporoča lovske puške Darne s fiksnimi cevmi. Darne puške so dobile prve nagrade v Parizu, Londonu, Milanu, Liegu itd., na tekmah na leteče golobe so zmagovalci rabili izključno le puške Darne.

Lovske puške: Suhlske, Bayard, F. N., Boroveljske, kakor tudi vse drugo orožje in municija za lov, šport in obrambo po najnižjih cenah. Cenik Darne pušk gratis, za celokupni ilustrirani cenik poslati 6 Din v poštinih znamkah.

Le Fusil darne

Velour, sukno in pliš
za damске plošče
velika izbira, nizke cene
R. MIKLAVIC „Pri Skoti“
Ljubljana
Lingarijeva ulica - Medarška ulica — Pred Skotijo

LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA

Ustanovljena 1900

Centrala: Ljubljana, Dunajska cesta

Ustanovljena 1900

Brzjavni naslov: BANKA

Telefonske številke: 2861, 2413, 2502, 2503

Delniška glavnica:

Din 50.000.000.—Brežice
Celje
ČrnomeljKranj
Maribor
Metković

Podružnice:

Novisad
Novomesto
PtujRakek
Sarajevo
SlovenjgradecSplit
Šibenik
Trst

Skupne rezerve:

ca. Din 10.000.000.—

Brzjavni naslov za podružnice: Ljubljanska banka.

Se priporoča za vse bančne posle.

Maurice Renard:

Sinja nevarnost

»Torej so rabljali mojih otrok — pajki...« vzdihne Le Tellier, ko mu Courtois sporoči uspeh raziskavanja.

Vojvoda si odloči enega izmed »pajkov« in ga pomoči v rdečo tinto. Postal je viden. Nagnjusna, sluzasta reč, tako nagnjusna, da se gledavci komaj ubranijo, da ne bi bruhal. Vojvoda brene stvar skozi okno.

Torej — pajki!

Naenkrat postane vsem razumljivo, zakaj so kabine v zračni ladji tako silno majhne. Za onivajgovske pajke so to naravnost — dvorane. Toda kaj pa so se preostali onivajgi zvezali v obliko človeških teles?

Da bi v tej obliki našli pri ljudeh usmiljenje! Lasje stoje učenjakom pokonci, ko mislijo na strahovito organiziranost in inteligenco onivajgov. Lahko se jih zveže milijon v enoto — Bog, kakšen orjak telesne in duševne sile je to!!!

Dognali so končno, da je vzrok početja onivajgov zgolj znanstven. Onivajgi so raziskovali zemljo, kakor mi raziskujemo živalstvo na dnu morja. Torej niso zločinci; ponesrečenci v ladji so bile žrtve znanosti!

To je torej resnica o onivajgih. Vsa stvar je tako zelo neverjetna, absurdna, da vsi ljudje še danes ne verjamejo vanjo in Le Tellier je moral celo vladi pojasnjevati vso stvar.

Toda kaj pa ujetniki onivajgov? Kaj z njimi? Potrta sta se vrnila Le Tellier in Monbardeau v Mirastel. Niti za las bližje nista prišla rešitvi uboge Marije Terezije po vsem tem.

Nesrečni Tiburce je pisal, da je pri zasledovanju Hatkinsa prepotoval že vso Ameriko, Japonsko in Kitajsko in sporočil iz Bombaya, da še vedno upa iztrgati Hatkinsu Marijo Terezijo in zaslužiti vojvodovo sestro.

Onivajgovsko ladjo je končno neki kemik po dolgem trudu vendarle poslikal. Postala je vidna! Ves

svet jo je prišel gledat. Toda še isto noč je izginila in v dvorani Velike Palače na tleh pustila le odtisk pa drobno plast rumenega barvnega praška. Ostali so samo še mavčni odlivki.

Tiburcij je končno pisal, da se je svoje lastne nemnosti in šerlokizma naveličal. Ljudje, katere je zasledoval okrog sveta, niso bili pravi. Spoznal je to šele v Angori, napisal jokavo pismo vojvodi, se proglasil za osla, butca, norca, teleta... in najavil svoj prihod.

Lepega dne Le Tellier ni več ugledal črne lise onivajgovskega muzeja v teleskopu. Že več dni poprej so nehali padati mrličji z neba in vse je tako izgledalo, da so onivajgi nehali svoje raziskavanje. Toda kaj pa z Marijo Terezijo potemtakem? Maksim, ki je bil tedaj že zdrav, Monbardeau in Le Tellier so čuli vso tisto noč in čakali jutra. Pa tudi svetloba zarje ni več prikazala usodne črne lise.

Pač pa sta Maksim in oče ugledala sredi močvirja vsa presenečena velik hrib sveže nametane prsti, posušenega vejevja itd. Onivajgovski zračni muzej je ponoči prišel v močvirje!

»Onivajgi so opustili svoj muzej!«
Smrtno blede so bili obrazi, ko vpraša tiho gospa Arquedouveova:

»Kaj pa... ujetniki?«
»Očividno so jih vlekli drugam...«
»Ne recite tega, za božjo voljo...« kriči gospa Le Tellierjeva.

Smrtno tišino, ki je nastala, je prekinilo močno pasje lajanje.

Misli si, človek, od nekod se je vzel pes Floflo, ki je kdovekako ušel onivajgom! Vsa rebra so se mu videla, jezik mu je molel iz gobca, blaten je bil, krvav, skalal je od veselja v ljudi in jim lizal roke... Floflo!

Koj nato pridrvi — novo presenečenje — kmečki fant s kolesom javit, da se nahajajo onivajgovski preostali ujetniki nepoškodovani na ponoči nastalem otoku med Luceyem in Massignien-de Rivesom.

Seveda je vse takoj sedlo v avtomobil in se peljalo tja.

Henrik, Suzana in Fabijena... vsi so bili tam, polnagi, lačni, bolni, polblazni od prestanih nezaslišenosti, le — Marije Terezije ni bilo! Svoji preostalih ljudi in živali so hiteli reševati ubožce.

»Torej so pridržali zgolj njo?« vprašuje smrtno bled Le Tellier.

»Suzana, Suzanica,« kliče gospa Le Tellierjeva, »že davno sem ti vse odpustila!«

»Henrik, zakaj so obdržali njo?«

»Tihol!« zaključi zdravnik pogovor. Ubožce nalože na avtomobil in jih odpeljejo v Mirastel. Zvečer pa je Henrik že mogel izjaviti, da Marija Terezija ni bila nikoli pri onivajgih in tudi ne na izletu na Colombier!

Pa ti, drugi dan, kakor blisk z jasnega trešči v veseložalostno razpoloženje v Mirastelu — Tiburcijeva takale brzjavka:

»Vojvoda d' Agnes. Slučajno našel Marijo Terezijo zdravo v Carigradu. Prideva v Marseille v sredo. Spoštljive pozdrave Tvoji sestri, Tiburce.«

Izkazalo se je, da je lepoticu ugrabil usodnega dne njen zavrtni snubec — Abd-El-Kaddur! Dal je umoriti in vreči v Rhône eno od svojih dvajsetih žen, pa je mesto nje vozil v Turčijo pred očmi policije Marijo Terezijo.

Srečo je pa imelo dekle!

Abd-El-Kaddur je koj po dohodu v Carigrad umrl, zakaj bil je že v Parizu na smrt bolan. Svinjarja je zadela kap in Marija Terezija je nedotaknjena prišla v roke njegovih dedičev, vzgojenih v Parizu. Ti so jo seveda takoj oprostil in izpuštili iz hiše, kjer sta takoj trčila skupaj s Tiburcejem...

Kaj bi še pravil? Zadnji dokument v Le Tellierjevi mapi je tole povabilo k poročnim svečanostim:

Vojvoda d' Agnes — Marija Terezija Le Tellier
Tiburce — Ivana d' Agnes
poročeni.

Od strahot leta 1912. pa pričata samo še mavčni odliv propelerja onivajgovske ladje, pa odliv njihovih škarij.

Vse drugo se je pozabilo.

Ljudska knjižnica iz založništva Jugoslovanske knjižarne v Ljubljani: 23. zvezek: Hagard, HČI CESARJA MONTEZUME. 32 Din, vez. 42 Din. — 26. zvezek: Lorenzini, STORŽEK IN NEGOVO BURKASTO ŽIVLJENJE. 14 Din, vez. 22 Din. — 27. zvezek: Pregelj, OTROCI SOLNCA. 24 Din, vez. 32 Din. — 28. zvezek: Hagard, KLEOPATRA. 28 Din, vez. 40 Din. — 29. zvezek: Savinec, IZPOD GOLICE. 30 Din, vez. 42 Din. — 30. zvezek: Stenkliewicz, NA POLJU SLAVE. 28 Din, vez. 40 Din.

V ponedeljek, dne 28. okt. 1929
in v torek, dne 29. okt. 1929
ob 10. uri predpoldne se vrši
na gradu v Gornji Radgoni

VELIKA RAZPRODAJA

oprave iz nekdanje obiteljske posesti grofov
CHORINSKIH

Pohištvo, glasovir znamke Bösendorfer,
spinet, lustri, ogledala, perzijske preproge,
porcelan različnih vrst, slike, akvareli, pred-
meti umetnostne obrti, antikvitete, nipe
in razni drugi predmeti.

Ogled predmetov

na gradu dovoljen je od četrтка, dne 24.
do vseh nedelj, dne 27. oktobra 1929,
od 9. do 12. in od 14. do 17. ure

Razdelitev razprodaje:

Ponedeljek, 28. oktobra 1929. tek. št. 1—300
Torek, 29. oktobra 1929. tek. št. 301—609

Pojasnila daje in sprejema naloge za nakup
Dr. Lenart Boezio, odvetnik v Gornji Radgoni

JAVOR * LOGATEC

LESNA INDUSTRIJA

Gabriel Oblak - Slovenija

Brzjavni naslov: Javor Logatec - Telefon Interurban 5

Izdeluje vsakršno pohištvo iz trdega in mehkega
lesa, kakor spalnice, jedilnice, kuhinje i. t. d. Z
jamstvom proti razsušitvi. — Cene zmerne!

Ure, zlatnino in srebrnino

kupite najboljše in najcenejše

pri stari, priznani tvrdki H. SUTTNER,
LJUBLJANA, Prešernova ulica 4 (poleg
franciškanske cerkve) — Največja in naj-
solidnejša razpošiljalnica. Razpošilja v vse
kraje tu- in inozemstva.

Zahtevajte brezplačni cenik

H. Suttner, Ljubljana 2

Lastna protokolirana tovarna ur v Švici,
znamk IKO, OMIKO, AXO.

China srebrno jedilno orodje s 50 letno
pismeno tovarniško garancijo.

Zdravilni rastlinski likerji za želodec

„TRIGLAV“

Domače sadno žganje, originalno,
malinovec, sadni sokovi.

LEOPOLD PRISTAVEC

Preserte pri Ljubljani

GORENJC!

Ne delajte si nepotrebnih stro-
škov pri nakupu jesenskega in
zimskega blaga, pohitite v

Radovljico in na Bled

VINKO SAVNIK-u

Tam boste ravno tako postre-
ženi, kakor v Kranju in Ljub-
ljani, torej ne zamudite prilike
ogledati si bogato zalogo moder-
nih vzorcev. — Cene zajamčeno
nizke kakor v vsaki večji trgovini

Le en sam poset! — In poplačan je Vaš trud!

Dvokolesa

najboljših svetovnih znamk v veliki
izbiri zelo poceni. Najnovejši modeli otroških vo-
zičkov od priprostega do najtinejšega in igračni
vozički v zalogi. Več znamk šivalnih strojev naj-
novejših modelov, deli in pneumatika. Ceniki franco.
Prodaja na obroke. „Tribuna“ F. B. L., to-
varna dvokoles in otroških vozičkov. LJUBLJANA,
Karlovska cesta št. 4.

L. Mikuš - Ljubljana

priporoča svojo zalogo dežnikov,
solnčnikov in sprehajalnih palic
Popravila točno in solidno

VABILO

na izredni občni zbor

ki ga bo imela

Elektrarna Škofja Loka in okolica d. d.

dne 3. novembra 1929 ob pol 12 v mestni dvorani
v Škofji Loki, Glavni trg št. 121.

DNEVNI RED

1. Poročilo predsedništva.
2. Razprava in sklepanje o razširjenju
elektrarne.
3. Razprava in sklepanje o ceni toka.

Vsak delničar, ki se hoče udeležiti občnega
zbora, mora vložiti svoje delnice ali bančna pot-
dila o deponiranih delnicah v družbeni pisarni
(Škofja Loka, Spodnji trg št. 57) v osmih dneh ali
vsaj dve uri pred občnim zborom. (Pisarna je od-
prta vsak delavnik od 8—12 in od 14—18.) Na
podstavi tega pologa se izda delničarju legitima-
cija, ki se glasi na ime ter navaja število založenih
delnic in glasov, pripadajočih nanje.

Škofja Loka, dne 20. oktobra 1929.

PREDSEDSTVO.

Popolnoma varno naložite svoj denar v Vzajemni posojilnici

v Ljubljani, r. z. z o. z.

na Miklošičevi cesti poleg hotela »Union«.

Hranilne vloge se obrestujejo

najugodnejše.

Rentni davek od obresti hranilnih vlog, kateri znaša
circa pol odstotka obresti, se ne odtegne vlagateljem.
Varnost nudijo lastna palača, nadpolovica delnic hotela
»Uniona«, hiše in zemljišča. Kredi i v tekočem ra-
čunu. Posojila proti poroštvu, vknjižbi na posestva
itd. Denar se naloži lahko tudi po poštinih položnicah.

POTNIK špirituoze stroke

za Slovenijo — mariborsko oblast — se sprejme takoj.
Prednost imajo že uvedene moči. — Ponudbe je nasloviti
v CELJE na POŠTNI PREDAL št. 37.

Posteljina samo iz prvovrstnih kvalitete iz higijensko čistega materiala

Odeje iz vate Din 180—300—350—400

Odeje iz puha Din 900—1300—1500—1800—

Odeje iz flanela Din 100—130—140—200—

Odeje volnene Din 300—350—450—500—700—

Plumeaux Din 230—300—500—

Zglavniki Din 100—150—180—240—

Madrace iz afrike Din 350—400—450—

Madrace iz žime Din 800—1000—1200—1400—

Posteljno perje Din 45—70—120—170—190—300—

Puh Din 280—370—540—

Vzorci pošljem brezplačno na ogled, ako se označijo želeče kvalitete

Zahtevajte brezplačni ilustrovani cenik

„WEKA“ — Maribor 16

Spodnještajerska ljudska posojinica v Mariboru

Registrovana zadruga z neomejeno zavezo

Sprejema vloge | Daje posojila | Izvršuje vse v denarno
stroko spadajoče posle

Obrestuje vloge po najvišji obrestni meri ter ne od-
teguje vlagateljem rentnega davka

OPEL najboljši naicenejši AUTO

Din 36.000— komplet.

ZAHVALA. Žrtvi pretresljive avtomobilske nesreče na mari-
borskem mostu smo prepeljali v torek 15. oktobra v njun Kamnik,
ki se je s svojimi prekrasnimi planinami tužno, a veličastno po-
slavljal od prerano preminulih

Janeza in Josipine Cerkovnik

Zahvaljujemo se v teh tužnih dneh za vse tople izkaze sočutja
občinstvu v Mariboru, prebl. gosp. baronu Adamovihu v Mariboru,
davčnim kolegom iz Maribora in Kamnika, županu mesta Kamnika
g. Kratnerju, ki je globoko užalošeni družini z nasveti in dejanji
bil v najpožrtvovalnejšo pomoč, nadalje zastopnikom vseh upravnih
oblasti, zastopnikom barutane, orožništva, posebej še našemu sre-
skemu poglavarju dr. Ogrinu, ki je obema nesrečnima žrtvama v
spremstvu svojega velečenjenega uradništva izkazal poslednjo čast.
Zelo so nas ganile tužne žalostinke, ki jih je zapelo pevsko
društvo »Lira«, nadalje številna udeležba prečastite duhovščine
mesta Maribora in Kamnika. Posebej se še zahvaljujemo prečasti-
temu gospodu kanoniku Ivanu Lavrenčiču, ki je ob številni asistenci
opravi pretresljive pogrebne obrede.

Vsem darovateljem vencev se iskreno zahvaljujemo. Obilo
cvetja, ki je pokrivalo krsti obeh pokojnikov, nam je pričalo, da
sta imela dosti iskrenih prijateljev.

Ponovno se za vse izraze iskrenega sožalja zahvaljuje žalujoča
hčerka Iza Cerkovnik v svojem imenu in v imenu rodbin Grčar v
Kamniku in Kregar v Ljubljani.

Maribor, Kamnik, Ljubljana, dne 20. oktobra 1929.

Opozarjamo na „Mali oglasnik“

v našem dnevniku. — Poslužujte sega ob vsaki priliki

Zadružna Gospodarska banka d. d.

v Ljubljani (Miklošičeva cesta 10)

Brzjavni naslov: Gospobanka

Kapital in rezerve skupno nad Din 16.000.000—, vloge nad Din 400.000.000—

Podružnice:

**Bled, Celje, Diakovo, Kočevje, Kranj,
Maribor, Novi Sad, Sombor, Split, Sibenik.**

Telefon št. 2057, 2470 in 2979

Izvršuje vse vrste bančnih poslov
pod najugodnejšimi pogoji. —
Glavno in največje zastopstvo v
Sloveniji za prodajo srečk Držav-
ne razredne loterije.

Prodaja obveznic 7%, drž. invest.
posojila ter 2 1/2% vojne odškod-
nine in vseh vrst vrednostnih
papirjev tudi na obroke pod
ugodnimi pogoji.